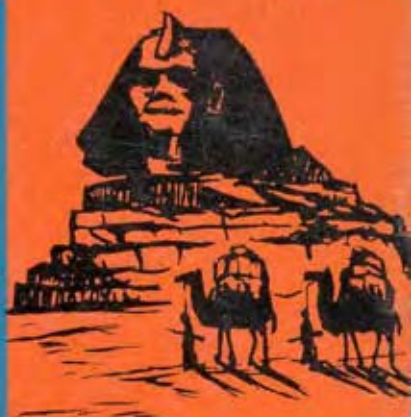
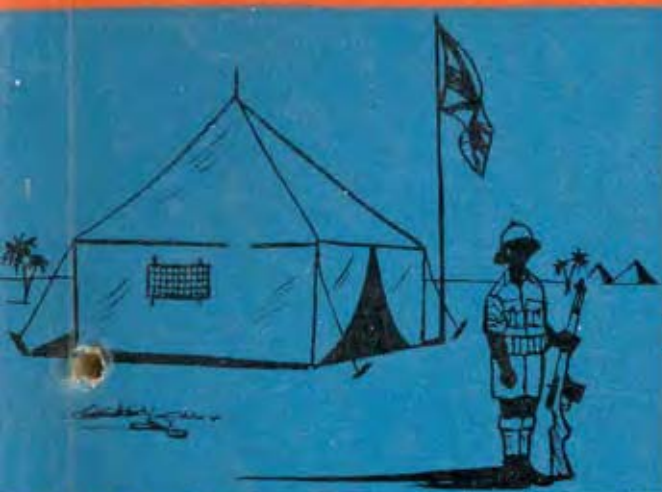
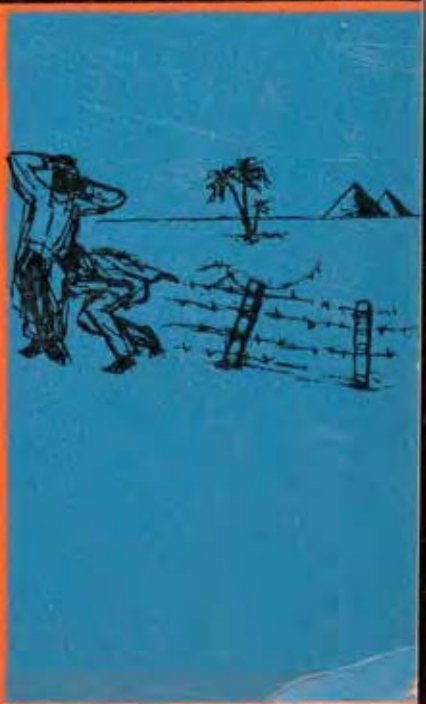

80
CONSILIUL SECURITĂȚII STATULUI
DIRECȚIA ÎNVĂȚĂMÎNT

VINATORUL DE SPIONI

CONSILIUL SECURITĂȚII STATULUI
DIRECȚIA ÎNVĂȚĂMÎNT

PENTRU UZ INTERN

VÎNĂTORUL DE SPIONI

Seria 1410

1970

Traducere de lt. DAN SULUGIUC
Coperta executată de cpt. DUMITRU HÎRJEA

DIN PARTEA REDACȚIEI

În această lucrare sînt prezentate aspecte din activitatea maiorului Sammy Sansom, fost ofițer de securitate al armatei engleze pe timpul celui de-al doilea război mondial și ofițer însărcinat cu asigurarea securității ambasadei britanice de la Cairo.

Prima parte a lucrării tratează problemele legate de activitatea pe care a desfășurat-o maiorul Sansom pe front, în deșertul libian, ca șef al unei grupe de polițiști militari. Principalele sale atribuțiuni în această calitate au fost : apărarea secretului militar ; descoperirea și neutralizarea agenților inamici, mai ales a celor proveniți din rîndul beduinilor ; dezinformarea inamicului ; interogarea prizonierilor de război.

Un loc important în cuprinsul lucrării îl ocupă problemele legate de perioada în care maiorul Sansom a fost șeful serviciului de securitate din orașul Cairo și cînd s-a ocupat de : prevenirea scurgerii de secrete militare către inamic ; descoperirea și neutralizarea acțiunilor unor persoane care încercau să ajute inamicul ; descoperirea și neutralizarea spionilor inamici ;

asigurarea gărzii și pazei unor personalități care vizitau orașul Cairo sau Egiptul.

Ultima parte a lucrării este dedicată problemelor legate de perioada în care maiorul Sansom a fost ofițerul de securitate al ambasadei britanice, făcând parte din Intelligence Service, avînd, după cum singur recunoaște, și o serie de sarcini informative.

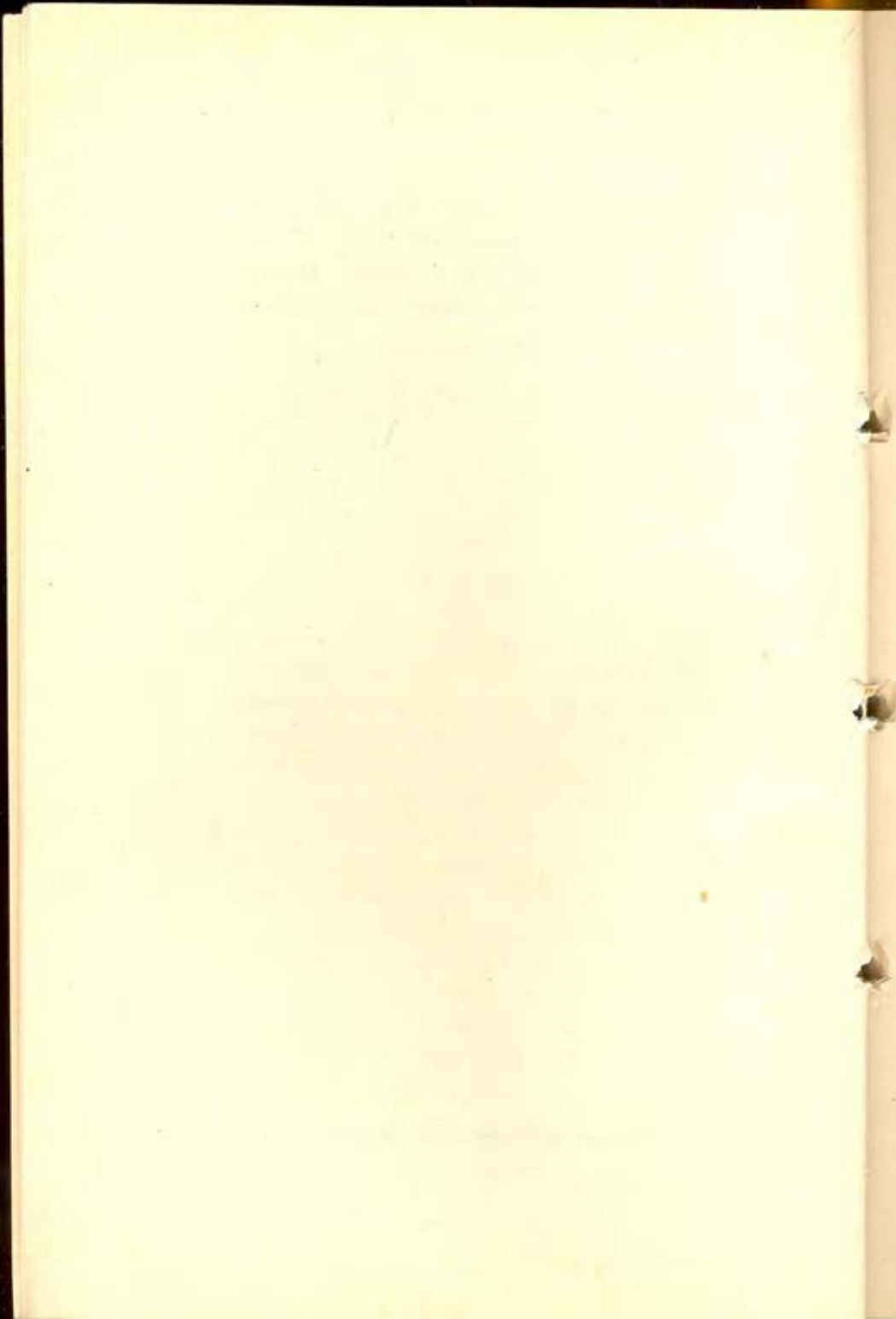
Din aspectele prezentate rezultă că maiorul Sammy Sansom a făcut dovada unor calități ce l-au ajutat să rezolve cu succes misiunile pe care le avea de îndeplinit.

Datorită faptului că urmărea cu atenție evoluția evenimentelor din țara unde acționa și din lume, sesiza la timp ceea ce era mai important pentru munca lui, știind, de regulă, cînd, unde și cum să acționeze pentru a-și îndeplini misiunile. În orientarea muncii sale către problemele cele mai importante, a dat dovadă de mult discernămint, selecționînd cu grijă din noianul de evenimente pe cele mai caracteristice pentru activitatea sa și stabilind căi eficiente de acțiune. În întreaga sa activitate Sammy Sansom s-a afirmat ca un bun psiholog. El a reușit să repereze cu ușurință persoanele de la care putea obține datele necesare, după manifestări aparent lipsite de semnificație, și să determine aceste persoane să lucreze pentru el chiar și împotriva dorinței lor. În felul acesta a reușit să intre în posesia unor informații de valoare în condiții destul de vitrege.

Curajul, combativitatea și perseverența în muncă, izvorîte din dorința lui de a-și servi țara, sînt trăsături dominante ale întregii activități pe care a desfășurat-o. Nimic nu l-a putut determina să dea înapoi, să renunțe la luptă, nici teama de cotorpirea inamică sau furia maselor, în fața cărora s-a aflat deseori; nici insuccesele în muncă, pe care le-a primit cu bărbăție, trăgînd din fiecare dintre ele învățămintele cuvenite; nici ten-

tațiile pe care le-a întâlnit și de la care s-a eschivat cu multă abilitate, exploatind situațiile respective exclusiv în interesul muncii pe care o avea de îndeplinit.

Cu toate calitățile lucrării, faptul că autorul se situează pe o poziție ideologică burgheză impune din partea cititorilor o atitudine critică, mult discernămint și profunzime în analiza problemelor abordate, pentru a reține numai ceea ce este realmente esențial și util muncii de securitate.

PRIMUL MEU SPION

Mi-am început meseria de vînător de spioni ca urmare a unui anunț apărut la mica publicitate. „Sînt posturi disponibile — scria ziarul — la Serviciul de securitate din Poliția militară“.

Știam foarte bine că sînt posturi libere în toate serviciile Poliției militare, dar eu nu voiam să mă fac polițist. De altfel, chiar dacă aș fi vrut, nu aș fi fost primit. Un metru șaizeci și șapte nu-i o statură de polițist. Serviciul de securitate era însă cu totul altceva. Anunțul nu pomenea nimic despre condițiile fizice. Se pare că era suficient să cunoști bine cîteva limbi străine, or din acest punct de vedere eu eram foarte tare.

Am citit anunțul pe cînd ieșeam din cazarma Kasr el-Nil, unde participasem la o tragere de antrenament cu arme de tir. Se căutau ofițeri și simpli soldați. M-am dus să mă înscriu și mi s-a dat să completez un chestionar.

Data nașterii : 22 decembrie 1909. Mai eram încă civil la data aceea.

Locul nașterii : Cairo, oraș pe care îl adoram. Aici îmi petrecusem cea mai mare parte a vieții și tot aici speram să mi-o sfîrșesc. Totuși, disprețuiam societatea de expatriați din care făceam parte, cluburile rezervate europenilor și „noptile englezești” de la Groppi.

Naționalitatea : britanică.

Naționalitatea tatălui : de asemenea, britanică, deși s-a născut la Bagdad. Trebuia oare să amintesc și despre bunicii mei ? Ei au pus bazele stăpînirii britanice în Asia Mică pe vremea cînd Hamid mai guverna încă Turcia. Nu era cazul, căci, în fond, cine profitase de aceasta dacă nu comerțul bunicului din partea tatălui ? Bunicul din partea mamei își petrecuse cea mai mare parte a vieții vagabondînd în căutarea aventurii.

Studii (să se dea toate detaliile, cu date) : Amănunte ? Trebuia oare să amintesc de școala primară condusă de femeile acelea îngrozitoare de la Cheltenham, care îi considerau pe francezi ca fiind o specie inferioară iar pe egipteni puțin superiori cămیلelor ? Nu, mai bine să încep cu colegiul englez de la Cairo, care era un institut de învățămînt cosmopolit, avînd un spirit larg în ceea ce privește primirea elevilor străini, deși egiptenii nu erau admiși în acest institut. Voi continua apoi cu „King's School“ de la Ely, din Norfolk, unde am petrecut doi ani reci, umezi și banali, fiind pentru prima oară în viața mea în Anglia. Tatăl meu voia să mă trimită la Cambridge, dar am reușit să-l conving să-mi dea voie să mă întorc la Cairo și să studiez trei ani araba la El Azhar, cea mai veche universitate din lumea islamică.

Limbi străine (precizați dacă le vorbiți puțin sau curent) : Aici eram în elementul meu ! Puteam afirma fără să mă laud că vorbesc curent greaca și italiana, în afară de franceza și araba pe care le vorbeam ca pe limba mea maternă. Am învățat fără greutate limba franceză (lingua franca) a societății cosmopolite din Cairo, încă înainte de a merge la școală.

În paranteză fie spus, în instituțiile de învățămînt în care am studiat, limbile străine — singurul domeniu unde dovedisem că am talent — erau neglijate, fiind considerate neimportante.

Profesia : Agent de asigurări. Tatăl meu conducea filiala din Egipt a „Societății de asigurări pe viață Gresham“. Această meserie îmi dădea posibilitatea să cutreier Egiptul și celelalte

țări arabe, deci puteam să mă dedic pasiunii mele devenite aproape o obsesie : studiul dialectelor limbii arabe.

Locul de muncă actual : Cenzura poștală. La începutul războiului ambasada britanică m-a recrutat pentru biroul de cenzură anglo-egiptean, serviciu de care am încercat să scap chiar de la început.

Alte calificări : Nici una, în afară de antrenamentele pe care le făceam la „British Rifle Club” * și care s-au soldat cu înrolarea mea în gărzile civile.

Data completării formularului : 11 iunie 1940, dată ce coincide cu intrarea în război a Italiei, fapt care a situat Egiptul în centrul ostilităților și care m-a determinat să intru în Poliția militară.

De fapt, totul a fost foarte ușor. Nici nu trebuia să-mi bat capul cu completarea formularului, deoarece, în discuția care a urmat, trei ofițeri foarte amabili m-au interogat. Din modul în care au formulat întrebările reieșea că n-au citit chestionarul completat de mine, deși îl aveau în față, pe birou. După ce am repetat conținutul formularului, răspunzând la întrebările lor, m-au supus unui examen. Era evident că nu s-a ținut cont că eram mic de statură, deoarece după puțin timp am primit numirea de ofițer și am fost trimis la cazarma Kasr el-Nil pentru a fi instruit. Aici totul a mers foarte repede. În trei săptămâni m-au învățat tot ce trebuia să știu despre munca informativă în general și despre securitatea militară în special. Pe lângă acestea mi-au mai fost predate și câteva noțiuni de administrație și disciplină ce trebuiau să fie cunoscute de orice ofițer.

După cele trei săptămâni am fost făcut locotenent și mi s-a dat comanda unei secții care acționa în deșert. Acolo, rolul meu se limita la verificarea actelor de identitate, confiscarea conservelor de carne de vită ce se vindeau la negru și supravegherea arderii documentelor secrete în niște crematorii improvizate.

* Clubul pușcașilor britanici.

Războiul începuse de două luni, cînd am sosit la Marsa Matruh, cel mai înaintat din posturile noastre fortificate. Acolo nu se petrecea nimic în afara unor mici incidente la frontiera libiană, dar știam că italienii concentrează trupe și se pregătesc să ne atace. După ceea ce se petrecuse în Franța, la toți ne era frică.

Calmul de care dădeam dovadă nu se datora curajului, ci lipsei de experiență. Privind deșertul de la ușa cortului, nu puteam să-mi imaginez că ar putea deveni un cîmp de bătaie. Era lună plină, iar în jurul meu numai frumusețe și pace. Dunele aruncau umbre negre, ciudate în lumina lunii, iar marea avea scipiri de oțel. Cel mai mult mă impresiona liniștea care domnea în jur. Nu părăsisem orașul Cairo decît de cîteva ore, fapt ce-l resimțeam în mod fizic pentru că nu auzeam zgomotele din tabără, nici măcar pe cel produs de un avion îndepărtat.

Am intrat fără tragere de inimă în cort, unde ordonanța tocmai îmi aranja un pat de companie. Deodată urletul strident al unei sirene a rupt tăcerea. Cîteva secunde mai tîrziu au izbucnit niște explozii violente. Un obiect a sfîșiat pînza cortului și mi-a trecut șuierînd la cîteva centimetri de cap.

O întîmplare banală de război, despre care nici nu merita să amintesc, însă efectul pe care l-a avut asupra mea a fost extraordinar, nu atît datorită faptului că am fost la un pas de moarte, ci pentru că m-a schimbat total.

Am reacționat în mod automat. Mi-am pus casca și m-am aruncat la pămînt. Toată tabăra era în fierbere. Oamenii alergau, strigau și am auzit chiar strigăte de agonie.

Curînd bombardamentul a încetat și s-a restabilit liniștea. În cort lampa mai ardea încă și toate erau la locul lor, în afară de Jones, ordonanța, care zăcea pe nisip cu o rană sîngerînd la piept. Am fost șocat, deoarece nu-mi imaginasem că schija de șrapnel ar fi putut lovi pe altcineva după ce trecuse pe lîngă mine.

Tot ce învățasem despre primul ajutor ce trebuie acordat unui rănit mi se învălmășea în cap. Ce trebuia să fac? Unde trebuia să fixez un garou pentru a-i opri hemoragia? Nu era decît o singură soluție: să alerg după ajutor. Am smuls păturile de pe pat pentru a-l înveli pe Jones.

— Îmi pare rău, domnule — mi-a spus el. — Sper să mă vindec repede. Sînt atîtea lucruri de făcut în acest cort și am dorit foarte mult să vin în expediție.

Drept răspuns, i-am dat să bea puțin whisky.

— Țasta o să te pună pe picioare — am spus eu cu încredere, încercînd să-i dau vocii mele, pe cît posibil, cît mai multă siguranță. — Deocamdată stai liniștit; eu mă duc să caut un medic.

Nu am putut găsi nici unul, nici măcar un infirmier nu se oprea să mă asculte. Erau foarte mulți răniți, dintre care unii aveau nevoie de intervenții chirurgicale urgente. În sfîrșit, am găsit într-o tranșee un medic care tocmai terminase de pansat un rănit. Ca să fiu sigur că nu-l voi scăpa, l-am apucat de umăr.

— Veniți repede — m-am bîlbîit eu. — Ordonanța mea e pe moarte, are hemoragie.

— Vin imediat, — mi-a răspuns — însă dacă nu te liniștești va trebui să mă ocup de dumneata mai întîi.

Am murmurat niște scuze și l-am condus în cort. Jones mai trăia încă, dar luase o paloare cadaverică. Doctorul i-a făcut o injecție cu morfină, spunîndu-i că nu are nimic, însă Jones și-a dat seama că va muri.

— Aparatul meu de fotografiat — a spus el cu o voce atît de slabă încît a trebuit să-mi apropiu urechea de buzele lui ca să aud ce spune — vă rog să-l trimiteți mamei. Ea mi l-a dat înainte de plecare.

— O să trimit pe cineva să ridice cadavrul — spuse doctorul la plecare, regretînd probabil că și-a pierdut timpul cu un muribund.

Jones avea douăzeci de ani și era un băiat foarte cumsecade. După ce a fost ridicat, m-am întins pe pat meditănd la această primă cunoștință cu frontul și cu moartea. Reacția imediată a fost o arzătoare dorință de răzbunare, care mi-a trecut însă curînd, deși ceva se schimbase în mine. După cele petrecute îmi dispăruse orice oroare la gîndul că va trebui să ucid la rîndul meu. Ocazia s-a ivit mai repede decît mă așteptam.

Moartea lui Jones mi-a dat un curaj pe care nu-l aveam înainte. Mă făcuse să înțeleg că trecusem pe lîngă moarte fără ca să fi avut, în afară de noroc, nici un alt mijloc s-o evit. De atunci, aveam sentimentul straniu că mi se acordase doar un răgaz și pe mine a pus stăpînire o resemnare pasivă, asemănătoare cu cea a credincioșilor mahomedani.

Nu aș fi menționat această întîmplare, atît de obișnuită, dacă nu ar fi avut acest dublu efect asupra mea. Ea explică, fără îndoială, de ce, în tot timpul petrecut în armată, mă arătasem de multe ori mai insensibil și mai viteaz decît îmi stătea în caracter.

Secția pe care o conduceam era prima de genul acesta care fusese trimisă în deșert. Avuseserăm de fapt și niște precursori, care treziseră însă aversiunea tuturor. După cîte am aflat mai tîrziu, aceștia nu ezitau să se folosească de lanterne pentru a-și lumina drumul în timpul nopții, ceea ce punea în primejdie întreaga tabără. Din această cauză nimeni nu voia să mă ajute. Toți erau convinși că am venit numai ca să le complicăm existența.

Nu aveam decît o idee vagă despre ceea ce trebuia să fac. Fiind într-o zonă înaintată, eram subordonat unui comandant, dar trebuia să țin legătura și cu șeful siguranței care se găsea la Marsa Matruh. Într-o zi, acesta, maiorul Baird, mă chemă la el și-mi întinse un document cu inscripția: „Strict secret — a se distruge după lectură”.

— A fost găsit asupra unui beduin care încerca să ajungă la liniile italiene — mi-a spus el. — E posibil ca să-l fi obținut de la cei care lucrează la crematorii. Ce crezi ?

— E foarte puțin probabil — am răspuns eu. — Oamenii mei fac tot timpul inspecții prin tabără ca să verifice dacă acest tip de documente sînt distruse conform instrucțiunilor. De altfel, acest document nu-i nici boțit, nici murdar.

— Exact — a remarcat maiorul Baird. — S-ar părea că a fost sustras direct dintr-un birou, ceea ce probabil s-a și întîmplat. Beduinul ar fi trebuit să aibă prea mult noroc ca să dea din întîmplare peste un document de o asemenea importanță.

— La ce birouri a fost distribuit ?

— La toți comandanții de unități. Și tocmai aceasta constituie partea proastă. După cum vezi, exemplarul nu este numerotat. A fost multiplicat în tirajul obișnuit. Documentul e de acum cîteva zile, deci majoritatea copiilor sînt în prezent distruse, iar beduinul l-a putut obține de la oricare dintre birouri. Pînă în prezent n-a vrut să spună cine i l-a dat.

— Din ce trib face parte ?

— Din tribul Hamada — răspunse maiorul Baird, surprins. — Vorbești araba ?

— Credeam că pentru asta am fost chemat aici !

A început să vorbească repede în arabă și era rîndul meu să fiu surprins. Nu aș fi bănuit că o vorbește atît de fluent și că cunoaște atît de bine limbajul beduinilor.

— Vrei să-l interoghezi ? — m-a întrebat el.

— Numai dacă credeți că ar folosi la ceva.

— Ca să fiu sincer, nu ! Polițiștii egipteni care l-au arestat la frontieră au încercat deja să-l facă să vorbească, așa că nu cred că mai este cazul să insistăm.

Deodată mi-a venit o idee.

— E închis în lagăr ? — l-am întrebat eu pe maior.

— Da. Vrei să-l vezi ?

— Mă gîndeam la un plan fantezist — am spus eu, încercînd să alung senzația neplăcută că mă voi face de rîs.

— Un plan fantezist valorează mai mult decît nimic, mai ales în situația în care ne aflăm. Spune — zise el, încurajîndu-mă cu un surîs. N-a rîs cînd i-am spus planul, deși nu era convins că vom reuși. — Te-ai mai dat vreodată drept arab, în glumă, de pildă ?

— Nu, dar sînt sigur că voi reuși.

— Atunci încearcă. Tot nu avem nimic de pierdut.

Sergentul Barnes mi-a făcut machiajul. Mi-a uns părul cu un amestec dezgustător de grăsime și nisip, apoi m-a vopsit doar puțin, căci eram deja destul de ars de soare. Costumul voluminos de beduin nu lăsa să mi se vadă decît fața și mîinile. Eram mult prea scund și grăsuliu ca să am aerul unui șeic interpretat de Rudolf Valentino, totuși Barnes s-a declarat satisfăcut. De altfel, nimeni, în afară de el, nu m-a văzut deghizat în felul acesta. În plină noapte, m-a condus cu un camion pe șoseaua care mergea de-a lungul litoralului. O alarmă aeriană ne-a făcut să întîrziem. Abia după ora două noaptea am ajuns în țara nimănui. Eram atît de grăbit încît am uitat de costumație, m-am împiedicat în poalele hainei și m-am întins la pămînt cît eram de lung.

— Pe curînd — mi-a spus Barnes jovial înainte de a mă părăsi.

N-am dormit, deoarece îmi era frică să nu fiu prins de vreo patrulă italiană, așa că m-am îndreptat spre liniile engleze. Pe drum mă rugam ca să fiu arestat, deoarece îmi dădeam seama că sistemul nostru de pază avea nevoie de îmbunătățiri. Puțin după aceea am mai făcut o remarcă în legătură cu caporalul Baker, pe care îl considerasem pînă atunci prea blînd.

— Autorizația de trecere?! Tasrih?! — a strigat caporalul la mine.

Am ridicat din umeri și am dat din cap că nu înțeleg. Am fost dus fără menajamente pînă la biroul ofițerului de securitate al apărării unde am fost introdus după vreo jumătate de oră de așteptare.

— A fost arestat în timp ce încerca să treacă frontiera fără autorizație. Mi s-a părut suspect, părea că așteaptă pe cineva. L-am observat timp de zece minute înainte de a pune mîna pe el.

„Bravo — zisei eu în gînd — mă înșelasem asupra ta, Baker”.

— Percheziționează-l! — a ordonat maiorul Baird fără a se uita la mine.

— Interoghează-l, Mahmud!

„Dacă reușesc la această încercare voi putea să păcălesc pe oricine”, îmi spuneam eu privind ochii negri și pătrunzători ai lui Mahmud. Șeicul Mahmud Abdel Karim era unul din șefii tribului Sunni, care trăia în deșert de foarte mult timp. Recrutîndu-l, Gerry Baird dăduse o lovitură de maestru. Șeicul era cîstit, cunoștea bine locurile și era foarte inteligent. I-am povestit o legendă cum că italienii mi-au confiscat caprele, iar eu am trecut pe teritoriul ocupat de englezi ca să caut de lucru. Acest fapt era plauzibil, deoarece beduinii nu respectau niciodată frontierele.

— Nu știai că ai nevoie de autorizație? — mă întrebă Mahmud.

— Mi s-a spus că nu este necesară, tocmai de asta am și venit. Italienii ne chinuie fără încetare și am auzit că englezii ne lasă să trecem cu turmele, așa cum eram obișnuiți dintotdeauna.

— Unde ți-e autorizația italiană?

— Am rupt-o.

Prost răspuns, destul de prost ca să fiu trimis în lagăr, ceea ce de fapt și doream. Înainte de a fi dus, am cerut să vorbesc între patru ochi cu ofițerul de securitate al apărării. Maiorul încuviință și făcu semn lui Mahmud și Baker să ne lase singuri.

— Ce ai să-mi spui? — mă întrebă el,

— Dacă mi-ați oferi o ceașcă de ceai și o țigară mi-ar face o deosebită plăcere — am răspuns eu în engleză.

— Ești nou în serviciu, Sansom, — făcu el — dar ar trebui să știi că nu ofer niciodată ceai unui beduin suspect.

— Când m-ați recunoscut? — l-am întrebat eu dezamăgit.

— Nu fi amărît. Te-am recunoscut abia atunci când ai început să vorbești englezește — răspunde el surizând și mi-a oferit o țigară. — Machiajul e bun. Te luasem drept italian — adăugă el — și eram foarte mulțumit că nu m-am lăsat păcălit.

— De ce?

— Semenii și vorbești ca un beduin, însă îți lipsește mirosul lor.

Uitasem complet de lucrul acesta. La temperaturi ridicate europenii se dezbracă la maximum. Beduinii, dimpotrivă, se acoperă foarte mult, ca să nu lase căldura să pătrundă pînă la corp. Apa fiind puțină și mult prea prețioasă, ei se spală foarte rar și, cum dorm în corturi alături de turmele lor, capătă un miros caracteristic. Eu purtam un costum autentic și o haină groasă de lînă sub burnuz, dar făceam lucrul acesta de prea puțin timp ca să capăt acel miros specific.

— O să miroși curînd — spuse Baird, ca să mă consoleze. — Și nu te neliniști, pentru că beduinii nu mai simt acest miros. Din această cauză l-ai păcălit și pe Mahmud. Acum presupun că vrei să fii dus la închisoare?

— Spuneți-i caporalului Baker să se poarte mai civilizată cu mine pe timpul transportului.

— Nu-i atribuția mea să-i instruiesc pe oamenii dumitale! El știe foarte bine ce are de făcut.

A trebuit să accept să fiu maltratat de „blîndul” meu caporal, care m-a zvîrlit, pur și simplu, între deținuți. În lagăr se aflau unsprezece deținuți beduini, victime ale autorizației de circulație create de noi. Toți erau foarte nemulțumiți de acest amestec în viața lor. Indiferenți față de politică, puțin le păsa cine le invadase țara, fie ei englezi sau italieni, nu se gîndeau decît că aveau dreptul să fie lăsați în pace. Discutau numai despre eliberare, ceea ce a constituit un pretext ca să abordez în suris de Mona Lisa și să declar enigmatic că nu voi rămîne multă vreme în lagăr.

Nu puteam face nimic mai mult pînă la venirea sergentului Barnes. El trebuia să mi-l indice pe Sidi Mahomed Abdel Ganeîș, beduinul care a fost prins cu documentul secret și căruia trebuia să-i las impresia că am aranjat ceva cu sergentul.

Barnes m-a condus într-un colț al lagărului unde puteam fi văzuți de un singur arestat. Aruncîndu-mi o privire nervoasă peste umăr, îmi șopti :

— Ală e !

— Bine. Însă nu exagera, Barnes. Vino mîine la aceeași oră.

M-am forțat să nu-l privesc pe Sidi Mahomed și m-am alăturat unui grup unde am început o conversație cît mai banală posibil. Spre marea mea satisfacție, acesta nu mă slăbea din ochi și, la un moment dat, cînd eram singuri, m-a întreat :

— De ce ziceai că nu vei rămîne mult timp aici ?

— Am zis și eu așa — i-am răspuns rîzînd nervos. — Sper. Totul este în mîna lui Alah !

— Desigur ! — a răspuns Mahomed. — Scuză-mă că-ți pun întrebări, dar parcă te-am văzut stînd de vorbă cu sergentul acela cu fața roșie.

— El vorbea cu mine — l-am întrerupt eu. — Cum nu prea știu bine englezește, nu prea am înțeles ce voia să-mi spună.

— Asta înseamnă că știi puțin englezește !

Am continuat să discutăm în felul acesta, deși ardeam de nerăbdare să dau cărțile pe față și să-l văd pe Sidi Mahomed făcînd la fel. A venit în sfîrșit momentul cînd am putut să-i întind capcana. După multe ocolișuri, l-am lăsat să înțeleagă că aș putea ieși din lagăr, dar nu mă puteam considera salvat pe deplin, deoarece nu aveam cum să-mi procur o autorizație de liberă trecere.

— Dacă ești de acord, aș veni cu tine — zise el.

I-am reamintit că evadarea nu putea reuși fără această autorizație.

— Trebuie să furăm niște autorizații imediat ce ieșim din lagăr — am repetat eu.

— Să furăm ? De unde ?

— De la orice birou al armatei. În toate aceste birouri există așa ceva.

— Ești sigur ? — mă întrebă el, privindu-mă drept în ochi.

— Absolut sigur. — Aici era șmecheria, căci, în realitate, în birourile armatei nu se găsea nici o autorizație.

Sidi Mahomed m-a părăsit fără să mai spună nimic. După vreo oră a venit din nou la mine.

— Am încredere în tine — zise el. — Dacă mă scoți de aici, eu îți fac rost de autorizație.

— Cum ? — am întrebat eu, prefăcîndu-mă mirat, deși în sinea mea eram încîntat.

— Spune-mi, mai întîi, cum vom ieși de aici ?

M-am prefăcut că nu am încredere și am început din nou divagațiile. În sfîrșit, ca și cînd mi-aș fi călcat pe inimă, i-am mărturisit că sergentul cu fața roșie ne va scoate din lagăr sub pretextul că ne duce la un interogatoriu și ne va lăsa să fugim. În schimbul acestei destăinui, Sidi Mahomed mi-a mărturisit că el cunoaște un secretar care ne va procura în mod sigur au-

torizațiile de care aveam nevoie. În mod precaut i-am sugerat că am putea indica sergentului numele secretarului și adresa biroului, dar mi-a tăiat-o scurt :

— Nu știi cum îl cheamă și nici unde lucrează. — A adăugat că trebuie să vorbească personal cu secretarul, așa că, dacă sergentul îl va ajuta să iasă din lagăr, el se va duce la biroul prietenului său și va lua autorizațiile. I-am spus lui Sidi Mahomed că singur nu va putea discuta cu sergentul, deoarece, deși nu cunosc prea bine engleza, eu am reușit să-l îndatorez pe sergent făcându-i odată un serviciu.

Sidi Mahomed a șovăit puțin, apoi a acceptat să merg și eu cu el.

— Cea mai potrivită oră este la prânz, — a precizat el, pentru că știa un loc unde îl putea pândi pe secretar când acesta se ducea la popotă.

Când Barnes a revenit, Sidi Mahomed m-a pus în încurcătură, postîndu-se la o distanță de la care putea auzi ce vorbim. Bineînțeles, el nu putea înțelege conversația noastră, dar eu am fost nevoit să mă exprim într-o engleză stricăță.

A doua zi, exact la prânz, Barnes a venit după noi, iar Sidi Mahomed ne-a condus, după multe ocoluri, spre cantonamentul Diviziei a IV-a indiene, compusă din musulmani. În sfârșit, ne-a făcut semn să ne oprim.

— Lăsați-mă singur, — zise el — altfel s-ar putea să nu stea de vorbă cu mine.

Barnes și cu mine ne-am retras la o oarecare distanță.

— Arestezi pe secretarul indian — i-am spus eu sergentului. — Eu mă voi ocupa de Sidi Mahomed.

După o bucată de timp apărură un indian slab. Acesta a fost vădit mirat când l-a zărit pe Sidi Mahomed, totuși s-a îndreptat imediat spre el.

— Hai — i-am spus eu lui Barnes, și am ieșit amândoi din ascunzătoare.

Auzeam deja felicitările ofițerului de securitate al apărării cînd sergentul a întins brațul să-l prindă pe indian, dar acesta s-a ferit și s-a năpustit asupra sergentului, mișcînd brațele ca pe niște pistoane. Barnes cîntărea cu cel puțin 20 de kg mai mult, dar indianul, numai nervi, l-a doborât imediat. Am vrut să intervin, însă Sidi Mahomed a întins piciorul și mi-a pus piedică. Cînd mi-am restabilit echilibrul, indianul o luase deja la fugă. M-am repezit în urma lui fugînd cît puteam de repede, strigînd trecătorilor să-l oprească, însă trecătorii, cînd nu rămîneau indiferenți, încercau să-mi stea mie în cale. Indianul se îndepărta din ce în ce mai mult cînd, la o cotitură, a dat peste o companie aliniată pe trei rînduri.

Un sergent major i-a strigat să se oprească. Indianul a șovăit, dar în cele din urmă s-a supus. Încîntat, m-am repezit și am pus mîna pe el, dar acesta a început să se zbată. Sergentul major a intervenit, însă... împotriva mea !

Trebuia să fi prevăzut că așa avea să se întîmple. Sergentul major era indian și bineînțeles că sărea în apărarea compatriotului atacat de un beduin. Am urlat cît mă ținea gura că sînt ofițer englez, însă secretarul m-a apucat de gît.

— Țineți-vă bine, vin imediat ! — auzii atunci vocea cunoscută a sergentului Barnes.

Abordînd o expresie care nu prevedea nimic bun, el începu prin a aplica o lecție de box indianului și abia apoi i-a explicat sergentului major despre ce era vorba.

— Condu-l la biroul ofițerului de securitate ! — i-am ordonat eu lui Barnes. — Eu mă ocup de Sidi Mahomed.

Cînd am ajuns la birou, secretarul arăta destul de prost, iar Barnes își debandaja încheieturile degetelor.

— De cînd dai documente secrete acestui beduin ? — l-am întrebat eu pe indian.

— Nu am nimic de spus — mi-a răspuns el.

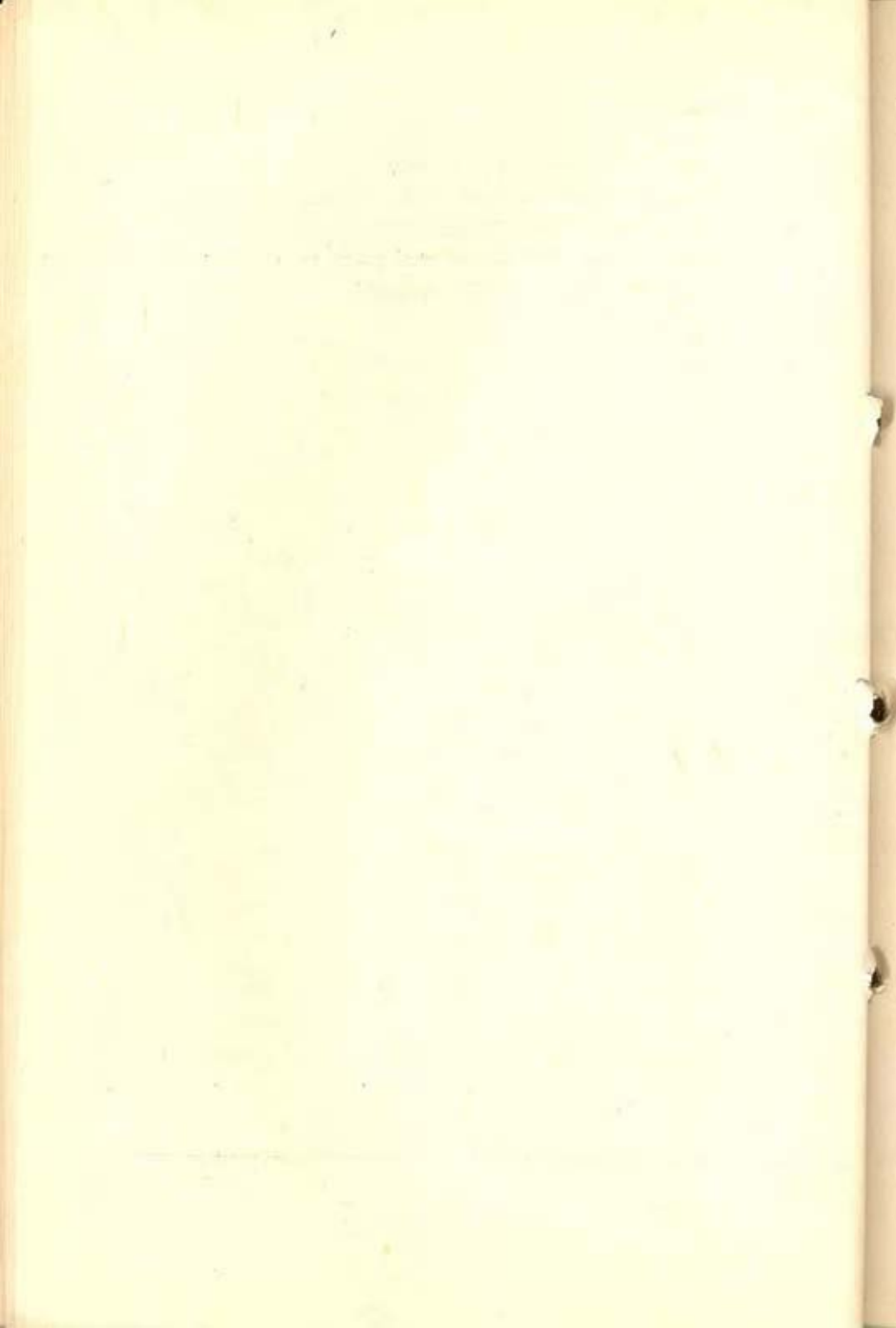
— Dacă nu vorbești, se va ocupa sergentul de tine.

Secretarul a făcut semn cu capul că refuză.

— Ia-l, sergent. Știi ce ai de făcut cu el, nu ?

Barnes se repezi la el, fără ca să-și ascundă satisfacția că se va putea întreține cu indianul încă un sfert de oră.

— Lăsați-mă. Voi vorbi ! — n-a mai putut rezista indianul. Incepusem să capăt experiență. Bluful reușise !

AGENT DUBLU

Cel mai bun ofițer de securitate al armatei din Egipt era maiorul Gerry Baird. Împreună cu șeicul Mahmud Abdel Karim, ei constituiau cea mai bună echipă de securitate din deșert. Oficial, aceasta nu era o echipă. Mahmud nu era decît un informator, dar, în practică, el dirija toți beduinii care lucrau pentru noi.

În conversație, Gerry Baird recurgea mai mult la farmec decît la sarcasm, dînd dovadă de mai mult umor decît de răutate, deși cîteodată era cuprins de furii violente și inofensive care îi treceau la fel de repede cum îi veneau. Mahmud se descurca admirabil cu el. În vîrstă de vreo 40 de ani, mic, subțire, purtînd barbă, deoarece făcea parte din tribul Sunni, cu o față ascuțită ca o lamă de cuțit și doi ochi negri extraordinar de pătrunzători, șeicul Mahmud Abdel Karim era unul din oamenii cei mai imperturbabili pe care i-am întîlnit vreodată. Nimic nu-i tulbura calmul său statuar. Nu l-am auzit niciodată ridicînd vocea, chiar dacă certa pe cineva. Era foarte periculos pentru cei pe care îi interoga. Nu cunoștea ce e frica, după cum mi-am putut da seama o dată cînd i-am salvat viața.

Plecasem în deșert la o întâlnire cu unul din agenții noștri, pe nume Iusuf, pe care nu-l văzusem niciodată, deoarece nu trecea liniile frontului. Întâlnirea urma să aibă loc foarte aproape de pozițiile italienilor și de aceea cerusem protecția unei patrulă britanice, care stătea însă în spatele nostru, la o anumită distanță.

— Voi trage un foc de pistol dacă am nevoie de voi — i-am spus comandantului patrului.

Îmi pusesem o uniformă potrivită pentru cazul în care aș fi căzut în mâinile inamicului. Apariția mea se pare că l-a derutat pe Iusuf. Era nervos și neliniștit. Ne-am dat seama că ceva nu era cum trebuia să fie. Văzînd că n-aveam încredere în el, Iusuf a scos un pistol Beretta și a ordonat :

— Miinile sus !

Ne-am supus și el comandă :

— Întorceți-vă !

În acest moment Mahmud s-a năpustit asupra lui. Iusuf a tras, dar n-a nimerit. Cei doi arabi se luptau ca să intre în posesia pistolului căzut în nisip. Iusuf a reușit să pună mîna pe el și să-l îndrepte spre Mahmud, dar între timp mi-am scos și eu pistolul și m-am apropiat ca să-l ajut pe Mahmud. Iusuf lipise deja țeava revolverului de pieptul șecului, cînd i-am tras un glonte în cap.

— De ce l-ați omorît ? — m-a întrebat Mahmud dezamăgit. — Ar fi putut să ne spună atîtea lucruri...

— Dar era să te omoare ! — am exclamat eu enervat și jignit de lipsa de recunoștință a lui Mahmud. El însă regreta într-adevăr dispariția unui prizonier prețios și-i părea sincer rău că nu m-am abținut, deși știa prin ce primejdie trecuse. Acesta era un curaj de cea mai bună calitate, dar nu se sfîrșise încă totul.

„Focurile de pistol, mă gîndeam eu, trebuiau să fi alarmat patrula noastră“ și chiar am auzit niște voci, însă ele veneau din partea opusă.

— Probabil e patrula care a venit cu Iusuf — observă Mahmud arătînd spre mort. Atunci am înțeles că oamenii noștri nu puteau să audă împușcăturile, deoarece se aflau în direcția din care bătea vîntul.

— Îi voi reține eu pînă ce dumneavoastră veți merge să-i căutați pe ai noștri.

După toate probabilitățile, Iusuf trecuse de partea italienilor și organizase o ambuscadă ca să-l prindă pe Mahmud. Am luat-o la fugă trăgînd cu pistolul și, de îndată ce i-am văzut pe ai noștri, i-am prevenit că sîntem atacați de italieni. În același timp eram neliniștit, căci se auzeau împușcături din direcția unde se găsea tovarășul meu.

L-am găsit teafăr, șezînd alături de corpul lui Iusuf cu automatul în mînă și nici urmă de italieni.

— Mi se pare că am nimerit unu, așa că veți putea face un prizonier, — spuse el jovial — iar în Iusuf au mai intrat cîteva gloanțe, pentru că l-am folosit drept scut.

Italianii fugiseră cînd ne-au auzit venind. Urmele de sînge confirmau cele spuse de Mahmud, dar italienii își luaseră cu ei camaradul rănit.

Spionii beduini schimbau în mod frecvent stăpînul și ar fi fost o naivitate din partea noastră să ne așteptăm la loialitate din partea lor. Ei lucrau numai pentru bani și prea puțin îi interesa de unde proveneau aceștia. Înainte de război, beduinii fuseseră singurii locuitori ai deșertului și nu se sînchisiseră niciodată de frontiere. Se considera că agenții noștri cei mai siguri erau aceia care se deplasau mai mult în Libia, unde italienii erau considerați ocupanți, dar cazul lui Iusuf demonstra că antagonismul dintre ocupați și ocupanți putea dispărea cu ușurință.

Italianii au fost primii care au dat autorizații de circulație beduinilor și care i-au folosit ca spioni. Noi, la început, am dis-

prețuit posibilitățile lor informative, dar experiența ne-a arătat că după o scurtă instruire și cu puțină cheltuială ei puteau să procure fînturi de informații foarte importante pentru un ofițer de specialitate. Numai semnalarea amplasamentului trupelor și a numărului carelor de luptă sau vehiculelor pe care le vedeau merita pe deplin micul salariu pe care li-l dădeam. Dar, instruindu-i puțin, puteam obține de la ei mai mult.

Am creat și noi un sistem de autorizații de trecere și am înființat lagăre pentru suspecti. Cum eram singurul, în afară de maiorul Baird, care cunoșteam araba, îmi petreceam ore în șir interogînd deținuții. În același timp, mă ocupam și de organizarea rețelei noastre de spioni, avînd concursul neprețuit al lui Mahmud.

Cel mai interesant dintre spionii noștri și, fără îndoială, cel mai util, a fost, cu toată trădarea lui, Ahmed Sayed, în vîrstă de aproximativ 35 de ani, pe care-l recrutase Mahmud după sosirea mea.

Lui Sayed îi plăcea această meserie și s-a dovedit a fi un informator foarte bun, chiar prea bun ca să mai putem avea încredere în el ! Fără nici un fel de instruire știa ce fel de informații ne trebuiau nouă. Acest lucru ne-a făcut să bănuim că avea deja ceva experiență de agent, or aceasta nu ar fi putut-o căpăta decît lucrînd pentru italieni ! Dacă ar fi lucrat pentru italieni și i-ar fi părăsit sau dacă aceștia l-ar fi expulzat, ne-ar fi spus-o cu siguranță. Cum el n-a făcut-o, se putea deduce că mai lucra încă pentru ei. Deci, informațiile pe care ni le furniza puteau fi fabricate de către italieni. Am verificat informațiile pe cît era posibil și am constatat că erau reale. Cum nici noi nu-l foloseam ca să furnizăm informații false inamicului, se putea trage concluzia că era agent dublu. Acest lucru nu era deloc extraordinar. Neavînd nici un scrupul, majoritatea beduinilor acceptau bani din ambele părți.

L-am însărcinat pe unul din agenții noștri să-l supravegheze pe Ahmed Sayed după ce acesta trecea liniile italiene. Raportul

a confirmat bănuielile noastre. Ahmed Sayed s-a dus, imediat ce a trecut linia frontului, să-l întâlnească pe șeicul Mustafa ben Harun, șeful rețelei de spionaj inamice. Am fost însărcinat să-l interoghez.

— După părerea ta, — l-am întrebat eu — ce ți-ar face italienii dacă ar afla că lucrezi pentru noi ?

El a făcut un gest cu mîna ca să-mi arate că-i vor tăia gîtul.

— Și noi ce ți-am face dacă am descoperi că spionezi pentru italieni ?

— Eu să spionez pentru italieni ? — exclamă el. — Cum v-ați putut gîndi la așa ceva ?

— Atunci, de ce ești așa de speriat încît nu răspunzi la întrebarea mea ?

— Nu am de ce să-mi fie frică ! — răspunse el pe un ton sfidător.

— Atunci răspunde... După părerea ta, ce-ți vom face dacă te prindem că spionezi pentru italieni ?

— Știu că spionii prinși sînt executați !

— Nu ai vorbit niciodată cu șeicul Mustafa ben Harun ?

Era o întrebare capcană. Putea să răspundă afirmativ, negativ sau să nege că a auzit de acest șeic, însă nu trebuia să se gîndească, ci să răspundă imediat. Dar el a rămas pe gînduri.

— Nu mai are nici o importanță ce vei răspunde acum — i-am zis eu cînd l-am văzut ezitînd cîtva timp. — Acum e prea tîrziu.

— Nu ! — zise el.

— Dacă era adevărat ai fi răspuns imediat. De aceea, știu că e o minciună. Ai vorbit cu el acum cinci zile, după ce ai trecut liniile italiene. Am dovada trădării tale și o să te trimit în judecată. Vei fi executat în mod sigur. Nu ai decît o singură șansă : să-mi spui adevărul și voi încerca să te salvez.

Ahmed Sayed nu era un imbecil și a cerut să-i promit că nu-l voi denunța înainte de a-mi spune totul. L-am ascultat.

Apoi m-am dus la șeful Biroului 2 de la cartierul general al generalului Wawell, ca să-i raportez că eram în măsură să transmit italienilor informațiile false cu care voia el să-i dezinformeze. I-am povestit toată întâmplarea, iar el m-a autorizat să-i spun lui Ahmed Sayed cu ce condiție îi vom cruța viața, adică va continua să lucreze pentru ambele tabere, dar va da italianilor informații pregătite de noi, iar noi, drept recompensă, îi plătim dublu. În această postură l-am trimis din nou pe Sayed peste linia frontului și mă întrebam dacă va mai reveni vreodată. Totuși, el s-a întors zimbitor, cu misiunea îndeplinită, gata să o ia de la început. Dotat cu un oarecare simț al umorului, se amuza că italienii îi plăteau niște informații făcute de noi, dar, mai ales, că și noi îl plăteam ca să le transmită.

Totul a mers bine o bucată de timp, pînă cînd Biroul 2 m-a anunțat că informațiile aduse de Sayed erau, de asemenea, false. Am făcut o verificare și bănuielele noastre au fost confirmate. Italienii descoperiseră că Sayed era agent dublu și ne jucau aceeași farsă. Biroul 2 mi-a cerut să continui jocul, deoarece informațiile au o mare valoare atunci cînd știi că sînt false. A ști ceea ce italienii voiau să ne facă să credem, putea fi mai util decît informațiile autentice. Între timp însă, zîmbetul lui Ahmed Sayed devenise forțat și-mi era milă de el. Italienii îi plăteau dublu, fără îndoială, ca și noi, dar îl amenințau cu moartea dacă nu-i servea. Era prins în acest angrenaj și s-ar fi retras cu plăcere dacă nu ar fi trebuit să se supună exigențelor contradictorii ale stăpînilor săi.

Italienii credeau că noi înghițim informațiile lor false deoarece încă nu aflaseră că și noi le plăteam cu aceeași monedă. Știam însă că mai devreme sau mai tîrziu vor afla, dar speram că modul în care vor reacționa ne va permite să ne dăm seama de lucrul acesta. Culmea ironiei este că ei au acceptat situația din aceleași motive ca și noi.

Atunci mi-am amintit anecdota cu negustorii evrei care locuiau într-un sat la jumătatea drumului între Minsk și Pinsk.

Ei se spionau reciproc. Într-o dimineață unul dintre ei se pregătea să plece cu trăsură mai devreme, ca să nu-l vadă celălalt unde merge, dar Moise prevăzuse și această situație, și-l aștepta.

— Unde te duci, Isac ? — întrebă el.

— La Minsk, Moise.

— Măi Isac, îmi spui că te duci la Minsk ca să mă faci să cred că te duci la Pinsk, dar eu știu că mergi chiar la Minsk. De ce mă minți ?

Fusesem avansat căpitan și puteam să-mi asum riscul de a mă prezenta cu o propunere la șeful Biroului 2. Când m-a primit, acesta părea că n-a mai dormit de o săptămână.

— Dacă doriți — am raportat eu foarte concis — să-i păcăliți pe italieni cu ceva important, puteți să le dați informații adevărate prin intermediul lui Ahmed Sayed, iar ei le vor crede false.

— Ia mai repetă o dată — zise el.

— Să presupunem că noi trebuie să atacăm pe la nord și să simulăm un atac la sud. Vom spune aceasta italienilor. Dar, cum ei vor primi informația asta de la Ahmed Sayed, vor crede că lucrurile vor sta invers. Ei se vor pregăti să primească atacul în sud. Bineînțeles, nu am nici un motiv să cred că vom ataca, după mersul actual al lucrurilor, mai degrabă cred că vom prinde rădăcini în deșert. Italienii au ocupat Sidi Barrani în urmă cu trei luni și de atunci nici unul din combatanți n-a mai făcut nici o mișcare. Dar, când va fi nevoie, cred că Ahmed Sayed va putea să ne facă acest ultim serviciu.

A doua zi, atins de febră, am fost evacuat la spitalul din Helieh, la periferia orașului Cairo. Când am ieșit din spital, italienii se retrăgeau fugind cât îi țineau picioarele și principala problemă pe care trebuiau să o rezolve ofițerii de securitate era ca să-i cazeze pe cei 38.000 de prizonieri de război italieni căzuți în ultima săptămână.

N-am aflat niciodată dacă sugestia mea cu Minsk-Pinsk a fost pusă în aplicare. Secretul atacului dat la 9 decembrie de către generalul Wawell a fost păstrat cu strășnicie. Marsa Matruh și-a pierdut importanța, iar nomazii de la frontieră și-au reluat activitatea pașnică. Sper că Ahmed Sayed a profitat de situația nou creată și s-a retras din joc.

Personal, nu m-am mai întors în deșert. După ce-am ieșit din spital am fost numit șeful securității militare din sectorul orașului Cairo.

INFORMAȚII, VĂ ROG !

Numirea mea la Cairo mă decepționase, căci mai aspiram să lucrez activ. După ce Wawell îi făcuse pe italieni să se retragă pînă la Benghazi, războiul părea terminat pentru Egipt și gîndul că voi lîncezi într-un birou nu-mi surîdea deloc. Dar curînd am văzut că lucrurile nu stăteau chiar așa. Nu-mi petreceam mult timp la birou, căci orașul Cairo oferea toate categoriile de aventuri.

Am avut, de asemenea, noroc, cînd mi-am ales adjunctul, Francis Astley, cunoscut sub numele de Bones (oase), care intrase în serviciu o dată cu mine. Răspunseserăm la același anunț și urmaserăm același curs. În timp ce eu fusesem trimis în deșert, el fusese numit în zona canalului și transferat la Cairo cu puțin timp înaintea mea.

Era fiu de pastor anglican și-și făcuse studiile la Colegiul Trinity din Malborough și la Oxford. La începutul războiului fusese profesor la Universitatea din Cairo. Din punct de vedere intelectual era un gigant, ca și fizic de altfel, fiind bine clădit și înalt de peste un metru optzeci. Pătruns de spirit universitar, avea umor și făcea cu brio față locului pe care-l ocupa la agapele din barul popotei. Avea o fire atît de bună încît nu se putea hotărî să facă rău cuiva, oricine ar fi fost acesta, lucru

destul de neplăcut pentru mine. În unitatea noastră se păstra o disciplină de fier, totuși existau și unii care călcau pe alături, iar Francis îi trimitea pe toți la mine ca să nu fie obligat să-i pedepsească el.

Nu l-am văzut tulburat decît o singură dată. A intrat în biroul meu fluturînd o scrisoare ce părea să aibă un aspect oficial.

— Sammy, — îmi zise el în felul lui democratic de a fi — unul din verii mei a decedat și nu are moștenitor direct. După cîte se pare, sînt ruda lui cea mai apropiată.

— Și ce vezi rău în asta ?

— Păi, era baronet.

Am fost întrutotul de acord că în această împrejurare era cazul să mergem la bar ca să medităm asupra destinului omenesc. După cîteva toasturi, s-a resemnat, mai mult sau mai puțin, și a acceptat să devină sir Francis Dugdale Astley, al șaselea baronet.

A rămas la Cairo împreună cu mine pînă la sfîrșitul războiului. Toți ceilalți ofițeri nu și-au efectuat decît stagiul militar în unitatea noastră, după care au plecat. Unul din ei a rămas un an : locotenentul Coldstream Gaurds Cristopher Soames, care, mai tîrziu, a devenit ministru al agriculturii, pescuitului și alimentației. S-a distins spărgînd capul lui Hussein Sirri Pașa, fratele fostului prim-ministru al Egiptului. Viguros, neînfricat și arzînd de nerăbdare să acționeze, reprezenta tipul ideal al ofițerului de gardă și n-am înțeles niciodată de ce a fost lăsat să lîncezească atît de mult alături de noi. Învăța foarte repede ceea ce voia să știe, dar, deși era inteligent și entuziast, nu era făcut din aluatul din care se fac ofițerii de securitate.

Dar să vă spun ce s-a întîmplat, căci era cît pe ce să provocăm o criză diplomatică. În timp ce efectuam o descindere într-un cafe-bar, ca să prindem un spion italian, prevăzînd că ni se va opune rezistență, aveam la noi bastoane cu cap de plumb. A avut loc o încăierare în care Soames s-a comportat

excelent, dar, în timpul scandalului, era foarte greu să-i deosebești pe prieteni de dușmani și mai greu încă pe neutri. Astfel, din întâmplare, bastonul lui Soames s-a abătut și asupra capului lui Hussein Sirri Pașa, care servea o cafea. O singură lovitură și Hussein era întins la pământ !

*

Cînd am venit la Cairo, Astley se ocupa de securitatea militară și avea foarte mult de lucru. Erau atîtea uniforme în oraș încît se remarcău mai mult din cauza diversității decît a uniformității. Ca să vedem cît de vigilenți erau militarii noștri, am îmbrăcat în uniformă germană doi dintre ofițerii de informații. Aceștia s-au plimbat două zile prin oraș, fără ca să-i legitimizeze cineva !

Astley continua să se ocupe de obiective militare, în timp ce eu organizam o secție de oameni îmbrăcați civil pentru restul sarcinilor. Împărțirea sarcinilor nu era rigidă, între noi făcîndu-se unele permutări. În cele din urmă ne-am organizat pe cinci secții, fiecare secție fiind compusă dintr-un ofițer, un subofițer reangajat și zece subofițeri mobilizați. În afară de aceștia, ne mai foloseam de agenți și informatori civili.

Era foarte greu de găsit agenți buni, totuși noi am recrutat mult și în împrejurările cele mai curioase, ca de exemplu în cazul Andrea Lazaru. La prima noastră întîlnire încercase să mă ucidă, însă fără răutate. Din fericire pentru amîndoi, nu m-a nimerit. Iată și povestea lui.

Unul dintre subofițerii noștri, care acționa la frontiera dintre Egipt și Palestina, îmi atrăsese atenția asupra unui camion care făcea naveta între El-Kantara și Ierusalim. Șofer pe camion era un cipriot pe nume Andrea Lazaru, însoțit de obicei de un soldat palestinian. Camionul transporta marfă la Ierusalim și se întorcea gol. Subofițerul a devenit bănuitor cînd a observat că un polițist egiptean, de serviciu la frontieră, pleca cu camionul și revenea la postul său după o scurtă perioadă de

timp. Omul nostru a pîndit camionul și, la întoarcerea de la Ierusalim, a observat că același polițist era de serviciu și că și de data aceasta s-a urcat în camion.

Părea să fie vorba de contrabandă, dar atitudinea ciudată a polițistului l-a făcut pe omul nostru să creadă că putea fi vorba de ceva mult mai serios. Foarte inspirat, s-a abținut să percheziționeze camionul și m-a prevenit.

M-am dus la frontieră puțin înainte de a se întoarce camionul de la Ierusalim. Cînd a sosit, polițistul egiptean s-a urcat în cabină și au plecat. I-am urmărit de aproape cu jeepul. Foarte curînd s-au oprit și au coborît cu toții, șoferul, palestinianul și polițistul. Le-am strigat în greacă și arabă să vină la mine. În mod intenționat ne-am oprit destul de departe, pentru a vedea dacă vor încerca să fugă, ceea ce au și făcut. Numai că atunci cînd polițistul a vrut să se urce în camion, palestinianul i-a înfipt un pumnal în spate, iar camionul a plecat în noapte. I-am spus șoferului să-i urmărească cît mai aproape posibil. Am fi putut să-i ajungem din urmă cu ușurință, însă îmi era frică ca aceștia să nu facă vreo manevră disperată. Am tras în cauciucuri și i-am obligat astfel să oprească. Aveam cu mine trei oameni de la F.S. (securitatea militară). Palestinianul nici măcar n-a încercat să opună rezistență, însă Lazaru ne-a amenințat cu un revolver și a tras un foc spre mine, dar nu m-a nimerit. L-am dezarmat imediat, deși se zbătea ca un leu.

Între timp, polițistul egiptean a murit. Lovitura de pumnal fusese dată în așa fel încît să atingă inima. Polițistul avea hașis asupra lui, iar palestinianul voise să-l reducă la muțenie. Fapta palestinianului mi s-a părut prea deplasată pentru un simplu act de contrabandă, mai ales că hașisul este cel mai puțin nociv dintre stupefiante. Focul de pistol mi s-a părut, de asemenea, exagerat pentru momentul acela. Cei doi oameni au negat însă orice altă faptă criminală. Lazaru afirma că voise doar să mă intimideze, totuși eu simțisem suflul glonțului. Afacerea aceasta m-a intrigat și m-am dus să-i văd pe cei doi la închisoare.

Palestinianul, fericit că scăpase de spînzurătoare, nu mi-a fost de nici un folos, în schimb Lazaru mi-a vorbit deschis și a sfîrșit prin a mă convinge că fusese, într-adevăr, vorba de contrabandă. Era o canalie simpatcă, care cunoștea la perfecție toate mahalalele orașului Cairo. M-am gîndit că ne-ar putea fi util și i-am propus să treacă de partea noastră. S-a declarat gata să facă orice numai să scape de închisoare, răspuns pe care l-am apreciat pentru sinceritatea lui. După multe demersuri am obținut, în sfîrșit, eliberarea lui. L-am pus sub supraveghere pe o perioadă de timp, însă el s-a dovedit loial și ne-a adus multe servicii, ajutîndu-ne să arestăm un număr mare de dezertori și de prizonieri de război evadați.

După război, Lazaru s-a întors în Cipru pentru a-și relua meseria de ceasornicar. Înainte de a pleca, a ținut să mă vadă neapărat.

— Vă sînt nespus de îndatorat — mi-a spus el — și vreau să vă mărturisesc ceva înainte de a pleca. În ziua cînd am tras împotriva dumneavoastră eram hotărît să nu-mi greșesc ținta.

Ironia soartei a făcut ca eu, în mod indirect, să fiu cauza morții lui. Influențat de caracterizarea elogioasă pe care i-o făcusem, serviciul nostru de securitate l-a angajat din nou cînd au început tulburările în Cipru. Cei din E.O.K.A. au aflat că-i informator și l-au omorît în prăvălioara lui de ceasornicar.

Nu ne lipseau niciodată voluntarii. În timpul războiului se prezentau sute de candidați care voiau să devină spioni sau informatori. Erau de toate naționalitățile. Unii doreau să cîștige bani, alții își ofereau serviciile gratis. Trebuia doar să-i triem pe cei buni de cei răi, pe cei siguri și loiali de cei nesinceri. În această privință eram mult avantajat deoarece, pe lîngă faptul că cunoșteam bine țara și oamenii, aveam multe relații stabilite dinainte de război și care îmi dădeau posibilitatea, în mod oficial și mai ales neoficial, să fac verificări foarte minu-

țioase. Acest lucru mi-a permis să-mi dau seama că nici unul din voluntari nu corespundea muncii pe care dorea s-o facă.

Foarte puțini dintre ei, chiar și cei neinteresati materialmente și cinstiți, nu rezistau tentației de a-și dovedi valoarea, căutînd informații de genul pe care-l credeau ei că ne erau necesare. Cei recrutați de noi nu erau supuși acestei tentații și furnizau informații ce meritau mult mai mult să fie luate în considerație. După această descoperire nu am mai folosit informatori voluntari, în afară de cazul cînd îi bănuiam că sînt agenți dubli și voiam să-i demascăm sau să-i dezinformăm.

Am ordonat oamenilor mei să descopere, printre membrii colectivităților străine, persoane ce puteau deveni agenți utili, egiptenii fiind mai puțin siguri decît europenii. Cînd se găsea un candidat corespunzător, fără știrea acestuia, era supravegheat de oamenii mei, apoi se trecea la recrutarea lui. Prefăcîndu-se că îi este prieten, un om de-al meu îi afla părerile politice, trecutul, viciile. Dacă se dovedea corespunzător, după studiul făcut era supus la diferite încercări și abia după aceea i se propunea individului surprins colaborarea. Dacă refuza, avea neplăceri, dar natura umană este făcută în așa fel încît refuzurile erau rarități.

Poate că această metodă de recrutare pare cam murdară, însă inamicul avea atîția spioni mărunți la Cairo încît nu aveam altă soluție. Cazul Zorka este suficient ca să justifice acest lucru.

Zorka făcea parte dintre refugiații sosiți la Cairo în vara anului 1941, cînd germanii ocupaseră Balcanii. Era căsătorită cu un grec, care, fiind militar, rămăsese pe front. Organizația refugiaților îi găsise o locuință în cartierul Zamalek, unde a descoperit-o sergentul Arnold. Fac o mică digresiune, pentru a-i prezenta biografia lui Arnold.

Arnold făcea parte din corpul de geniu cînd l-am cunoscut. Evreu de origine poloneză, devenise un cetățean onorabil al statului Israel și vorbea curent cîteva limbi pe care eu

nu le cunoșteam. La fel ca mulți alți evrei din Palestina, dorise să lupte împotriva nazismului, iar un comisariat fără imaginație îl repartizase la geniu. Am reușit să-i obțin transferul în unitatea noastră și el ne-a adus mari servicii în problemele poloneză și iugoslavă. După război a devenit președintele secției italiene din Legiunea Britanică.

Arnold nu era numai un bun lingvist, ci poseda un amestec de curiozitate și spirit de observație care-i permit ofițerului de securitate să facă descoperiri importante și care dau impresia de pură întâmplare. El avea obiceiul să se amestece printre refugiații polonezi și iugoslavi și să culeagă informații de la ei. În acest mediu a întâlnit-o pe Zorka. S-a convins repede de inteligența ei și mi-a propus să o recrutăm. Am cerut colonelului Grigorievici, de la misiunea iugoslavă din Cairo, să facă o investigație în legătură cu ea. Primul raport pe care l-am primit i-a fost favorabil și i-am spus lui Arnold să o supună la încercările obișnuite. Totul a mers bine până într-o seară, când Arnold i-a făcut o vizită pe neașteptate și ea, foarte agitată, i-a cerut să plece. I-a explicat că avea un prieten, care i-ar face cu siguranță o scenă dacă ar găsi un alt bărbat la ea. Arnold a observat o caschetă de ofițer în vestibul și, după ce a ieșit, s-a postat în apropiere ca să supravegheze ușa.

Era aproape miezul nopții când ofițerul a plecat. Arnold l-a urmărit până la o casă situată la vreo patru sute de metri de acolo. Această casă era rechiziționată de armata britanică și prietenul lui Zorka locuia acolo într-o cameră cu încă doi ofițeri. A fost foarte ușor să-l identificăm pe căpitanul Smith, care lucra la secția manevre din Marele stat major.

Nu era nimic extraordinar în faptul că avea o iubită. Mulți ofițeri își luau câte o amantă pentru perioada pe care o petreceau departe de casă și multe femei refugiate, departe de soții lor, căutau consolare. Noi o studiam pe Zorka în secret cu scopul de a o recruta și pentru noi viața ei nu trebuia să ascundă nimic. Arnold i-a pus casa sub supraveghere și a aflat că Smith

avea obiceiul să cineze la Zorka și să plece abia după micul dejun, a doua zi.

L-am pus și pe Smith sub supraveghere. Am făcut și o mică investigație în legătură cu el și a rezultat că acest ofițer, cunoscut pentru marea lui conștiinciozitate, de puțin timp încetase să mai facă ore suplimentare, reușind ca în timpul programului să execute același volum de muncă.

— Nu are cumva la el o servietă când se duce la Zorka ? — am întrebat eu la întâmplare.

— Ba da, aproape întotdeauna ! — răspunse Arnold, și ochii îi străluciră.

Problema devenea serioasă. M-am dus din nou la colonelul Grigorievici și i-am cerut să facă o investigație mai serioasă asupra acestei femei.

— Bănuiesc că este spioană — i-am explicat eu.

Colonelul s-a ocupat personal de acest lucru și mi-a telefonat chiar în aceeași seară.

— S-ar putea să aveți dreptate — mi-a zis el. — Am studiat declarația pe care a făcut-o la sosirea ei la Cairo. Această declarație conține cel puțin o contradicție și două greșeli. S-ar putea să fie vorba de o confuzie, totuși am impresia că sînt minciuni. Vreți să-i cer explicații ?

— Nu, mulțumesc, nu încă — am zis eu. — Vin acum la dumneavoastră să-mi dați unele amănunte.

Grigorievici mi-a explicat cu răbdare că anumite lucruri declarate de Zorka nu puteau fi adevărate și mi-a arătat că alte lucruri, deși greu de respins, nu erau întrutotul plauzibile. După sfîrșitul analizei strălucite pe care a făcut-o, am avut convingerea că Zorka nu era cine voia să pară. Când m-am întors la birou, Arnold m-a anunțat că Smith tocmai sosise la Zorka avînd o servietă plină la el.

— Bine ! Vom face o percheziție în zori — i-am răspuns eu.

Pe vremea aceea eram tînăr, fără experiență, și cred că eram și puțin cam avîntat. Aveam cel puțin zece soluții înainte

de a trece la violență. Acționam însă după inspirație și dacă aș fi greșit aș fi avut multe neplăceri. Arnold încerca să-mi atragă discret atenția, însă i-am respins obiecțiunile.

— E prea târziu ca să mai cerem un mandat — i-am răspuns eu. — Toată lumea se teme să-și asume răspunderea. Mie nu mi-e teamă !

Frumoase cuvinte, într-adevăr, dar mergeam la noroc și am înțeles aceasta abia când am pătruns în apartament și am găsit perechea în pijamale. Pe fața lui Zorka am citit un amestec de neîncredere și furie, în timp ce pe Smith l-a cuprins mînia. Îmi imaginez cît de umilit aș fi fost dacă nu găseam nimic.

— Păstrați-vă singele rece, căpitane Smith — am spus eu cu un calm aparent extraordinar. — Dacă ne ajutați, voi încerca să vă scot din încurcătura în care ați intrat.

— Să mă ia dracu dacă...

— Nu văd de ce soția dumneavoastră ar trebui să afle că întrețineți o amantă la Cairo — am făcut eu, lovindu-l peste burtă. — Sînt dispus să cred că n-ați furnizat în mod conștient secrete ale armatei. Dacă ați crezut că dormiți extraordinar de bine în brațele acesteia, faptul se datorează probabil nu dragostei, ci unui narcotic pe care vi-l turna în pahar. Gustul este aproape imperceptibil și erați probabil prea beat sau prea îndrăgostit ca să-l simțiți. Îmi permiteți să arunc o privire în servieta dumneavoastră ?

Îl consideram pe căpitanul Smith un imbecil cinstit și pe fața lui am putut urmări toate stările sufletești prin care trecea : frica, rușinea și gîndul că soția ar afla de infidelitatea lui, surpriza și neîncrederea că Zorka ar putea fi o spioană și el cel dus de nas, apoi o bănuială bruscă amintindu-și de somnul adînc și gustul ciudat al ultimului pahar înainte de a adormi. A aruncat o privire rugătoare spre Zorka, implorînd-o parcă să spună că nu e adevărat, dar ea era prea ocupată cu Arnold, pe care încerca să-l împiedice să perchezitioneze apartamentul. O groază crescîndă i-a apărut în ochi și buzele au început să-i tremure.

— Vreți să-mi permiteți să mă uit în servieta dv. ? — am repetat eu rugămintea.

Căpitanul Smith mi-a aruncat servieta și primul dosar pe care l-am văzut purta ștampila „Secret“, iar un altul „Strict secret“ ; celelalte nu prezentau nici un interes pentru inamic. Toate aparțineau căpitanului Smith de la secția manevre.

Era ușor să-ți închipui dezmiardările pentru care căpitanul aducea documentele și lucra la Zorka în loc să rămână la birou. Îl vedeam luptându-se cu propria conștiință : a lua cu el astfel de documente era interzis, dar nimeni n-ar fi putut observa. Ceilalți ofițeri îl socoteau nebun pentru că făcea ore suplimentare și, în fond, de ce să nu renunțe la ele și să-și petreacă serile cu Zorka ? În acest caz făcea exces de zel, însă comitea o greșală tehnică.

— Ajutor, Freddy, mă doare ! — strigă Zorka, controlându-și volumul vocii ca o adevărată artistă, ca să nu alarmeze vecinii.

Arnold se lupta din greu cu ea. O ținea disperat de mâini și avea fața plină de sînge în urma zgîrieturilor. După ce a strigat, Zorka și-a înfipt dinții în anterbrațul lui Arnold. Între timp, poate din întâmplare, dar eu mă îndoiesc, nasturii de sus ai pijamalei s-au desfăcut și un sîn a țîșnit afară.

Asta era prea mult pentru Smith, care a vrut să-i sară în ajutor. I-am ținut calea.

— Dacă interveniți, voi fi obligat să vă acuz că ați acor-dat ajutor unei spioane inamice — am spus eu repede.

— N-are importanță ! Dați-mi voie să trec ! — și strînse pumnii cu un aer amenințător.

— Ajutor, Freddy ! Ajutor ! — strigă Zorka.

Arnold reușise să-și smulgă brațul din strînsoarea dinților ei.

— Am găsit locul unde făcea fotografiile — îmi raportă Arnold peste umărul ei, iar Smith a împietrit cu brațul ridicat.

M-am întors spre Zorka, care m-a lovit peste față, apoi mi-a dat o lovitură de genunchi în burtă cu o precizie foarte puțin feminină. Arnold i-a imobilizat brațele și forța a părăsit-o. Ea s-a mulțumit să-mi arunce în continuare un torent de înjurături, în limba ei, nelipsite de o oarecare poezie, așa cum m-a încredințat Arnold mai târziu.

— Spune-mi că e o greșeală, Zorka! — o ruga Smith, care venise după noi și se mai întreba încă dacă trebuia s-o ajute pe amanta lui, acum pe jumătate goală.

— Lașule! — urlă ea și-l scuipă în față.

Smith s-a prăbușit pe un scaun, ascunzându-și fața în mâini.

Acesta a fost sfârșitul dramei. O jumătate de oră mai târziu l-am dus la Marele stat major.

— Presupun că voi fi deferit Curtii Martiale? — m-a întrebat întunecat.

— Poți fi sigur de asta. Dacă crezi că te ajută, pot spune că nu te-ai opus la arestare și percheziție.

— Mulțumesc, dar de ce ați montat această înscenare? Ați fi putut să mă arestați și în altă parte decât în apartamentul ei.

— Aveam nevoie de probe.

— Le-ați găsit?

I-am arătat filmul pe care îl luasem de la Zorka. Acesta era și motivul pentru care fixasem percheziția în zori. Zorka îl apăraseră cu atîta înverșunare, încît devenisem convins că erau fotografii după documentele aduse de Smith.

— Habar nu aveam că ea îmi fotografiază documentele — îmi spusese acesta. — Sper că mă vor crede. Mă gîndesc că ar fi mai bine să mărturisesc totul.

— E cea mai bună soluție — i-am răspuns eu nu prea convins.

Avea un aer atît de nenorocit încît mi s-a făcut milă de el.

— Nu vor ajunge lucrurile chiar atît de departe pe cît crezi. Probabil vei fi obligat să recunoști o neglijență criminală, dar nu te vor împușca pentru asta.

— Credeți ? — m-a întrebat el.

În ochi i-a apărut o scurtă strălucire, apoi n-a mai scos o vorbă. Arnold a renunțat fără regret la recrutarea Zorkăi, iar colonelul Grigorievici a trimis un interpret pentru interogatoriu.

Zorka s-a jurat că Smith știa că era spioană, aducându-i totuși documente secrete pentru că era îndrăgostit de ea. Căpitanul nu știa însă că ea fotografia documentele în timp ce el dormea, iar Zorka afirma că nu i-a spus și lucrul acesta, deoarece îi era frică să nu-l sperie gândul că va fi descoperit de contraspionaj dacă s-ar fi găsit vreun film, iar de frică poate că el ar fi încetat să-i mai aducă documente.

Mi-am amintit că Smith se opri la jumătatea gestului și nu m-a lovit cu pumnul când Arnold a pomenit prima oară de fotografii, de felul în care își manifestase neștiința, în sfârșit, de lumina din ochi și tăcerea lui când i-am spus că este vinovat doar de neglijență.

Mai departe am lăsat lucrurile să meargă de la sine, nu m-am mai interesat de eroii dramei.

— Cum de ați bănuț-o pe Zorka ? — mă întrebă într-o zi Grigorievici. — De ce v-ați interesat de femeia aceasta ?

— Pentru că făceam un studiu asupra ei în vederea recrutării. Sergentul Arnold credea că ar fi bună de spioană și nu se înșelase deloc, ce spuneți ?

CAZUL GENERALULUI FUGAR

Una din părțile triste ale cazului Smith a fost că inamicul nu avea, probabil, nevoie de informațiile pe care acesta le furniza fără voia lui. La sfârșitul anului 1940 generalul Henry Maitland Wilson, examinînd documentele Statului major italian din Libia, a fost neplăcut impresionat cînd a găsit întreaga colecție a planurilor engleze de apărare din deșert.

A fost neplăcut impresionat, dar nu surprins, deoarece erau planurile trimise chiar de el, cu cîteva luni mai înainte, generalului Aziz el-Masri, șeful Statului major al armatei egiptene. În consecință, ambasadorul britanic la Cairo a cerut demiterea generalului.

M-am întrebat întotdeauna de ce i-au fost trimise aceste planuri. Acesta nu-și ascunsese niciodată simpatia față de Axă. În timpul primului război mondial luptase alături de turci și nu a ascuns niciodată că cea mai scumpă dorință a lui era aceea de a-și lua revanșa împotriva englezilor.

Deși demis, generalul El-Masri n-a fost supus nici unei anchete sau supravegheri serioase. În consecință, el a unit rîndurile egiptenilor din înalta societate, care erau gata oricînd să ne producă necazuri și contra cărora acționam în mod preventiv.

— Ce efect a produs demiterea sa asupra egiptenilor ? — am întrebat eu.

— Exact acela la care trebuia să vă așteptați — îmi răspunse Hussein, informatorul meu din acest domeniu. — Aparent, ofițerii se arată foarte indignați, însă în sinea lor sînt încîntați, deoarece perspectivele de înaintare în grad cresc. Trupa rămîne absolut indiferentă. Ce se întâmplă în armata voastră cînd este demis un general ?

— Aproape același lucru, mai puțin indignarea. Dar ofițerii noștri nu pot fi demisi decît de guvern. Dumneavoastră știți cum a fost demis generalul El-Masri ?

— Din ordinul englezilor. De aici și indignarea aparentă.

— E oare numai aparentă ?

— În mare parte, cel puțin... Cred că unii ofițeri au tendința să-l considere erou.

— Și asta-i totul ? — l-am întrebat eu simțind că-mi ascunde ceva.

— Nu, dar nu vă pot spune nimic pentru moment.

Știam că avea muștrări de conștiință. Trebuia să aștept cu răbdare pînă se decidea să vorbească.

Majoritatea egiptenilor l-ar considera pe Hussein trădător. Dacă conducătorii actuali ai Egiptului ar putea să-l identifice după cele scrise de mine — și eu mă străduiesc să fac imposibil acest lucru — îl-ar aresta, l-ar judeca și, cu siguranță, l-ar împușca. El se considera însă patriot și din patriotism mă informa asupra colegilor săi ofițeri, fiind convins că țara sa avea să aibă de suferit dacă Anglia pierdea războiul.

Hussein era de aceeași vîrstă cu mine. Ne-am cunoscut la școală și am devenit prieteni buni. Era fiul unui mare proprietar agricol și nepotul unui conducător politic. S-a făcut ofițer de cavalerie și și-a atras simpatia tuturor pentru că nu încerca să obțină o promovare rapidă, deși ar fi putut-o face. Era neîntrecut în toate jocurile, bea numai sec și părea că nu-l interesează altceva decît plăcerea sa personală.

În realitate nu era un om chiar atât de simplu. El refuza să recurgă la corupție, deoarece avea oroare de astfel de lucruri. Deși era membru al clasei conducătoare, dorea să-și vadă țara scăpată de feudalism și putreziciune. Chiar dacă îi admira pe englezi pentru ideile lor de libertate, dreptate socială, integritate și democrație, dorea din toată inima să-i vadă plecând din Egipt. El credea că-l vor menține pe regele Faruk pe tron și după plecarea englezilor, dar că nici o reformă socială sau politică nu se va face atîta timp cît Egiptul nu se va bucura de o adevărată independență.

— Diferența dintre mine și ceilalți — îmi spunea el, — este că eu sînt convins că dacă am fi aliați cu germanii situația noastră ar fi mult mai proastă. Unii îl ascultă pe marele muftiu al Ierusalimului vorbind la radio Berlin, care îi asigură că Germania va câștiga războiul și îi va lichida pe toți evreii din Palestina. De bună seamă că aceștia cred tot ce aud. Dar știu, de asemenea, că Hitler vorbește de arieni și nearieni. Or noi arabii sîntem tot un popor semit. Dacă victoria Axei ar asigura independența Egiptului, aș fi de partea ei, dar dacă Hitler învinge, lumea va fi condusă de rasiști, iar noi vom deveni cetățeni de mîna a doua și vom trăi într-o asuprire continuă. Umilirea actuală cred că este temporară. În ce mă privește, am să fac tot ce-mi stă în putință ca să vă ajut să câștigați războiul, chiar dacă s-ar părea că-mi trădez camarazii care au încredere în mine. După victoria împotriva nemților am să mă întorc la camarazii mei și am să lupt alături de ei ca să vă alungăm din Egipt.

Îl întâlneam pe Hussein cam o dată la cincisprezece zile la clubul sportiv Gezira, unde jucam tenis și discutam la un pahar de vin. Participam la toate recepțiile de la clubul ofițerilor de la Zamalek. Hussein era, de asemenea, prezent și avea obiceiul supărător de a-mi da informații între două glume, indicîndu-mi ofițerii ce trebuiau supravegheați. Prietenia noastră era atât de

cunoscută încît nimeni nu și-ar fi putut închipui că el furnizează informații englezilor.

— Tinerii ofițeri — mi-a zis el într-o zi — pot constitui o primejdie mai gravă decît generalii.

Întorcîndu-mă la birou am deschis un dosar pe care l-am intitulat „Elementele subversive din armata egipteană” și care, fără ca eu să fi bănuir măcar, a devenit dosarul viitorului guvern al Republicii Egiptene.

— Nu prea sînt prieteni ai Axei — îmi zise Hussein.

— Sînt numai antibritanici — i-am răspuns eu.

— Toți sîntem — a replicat el, fără ca să zîmbească de data aceasta. — Acești tineri au toate motivele să se considere nedreptățiți și am multă simpatie pentru ei. Oricare ar fi motivele lor, în mare parte egoiste, ei pot face, totuși, ceva ca să cruțe țara de corupție. Sincer vorbind, nu v-aș fi pomenit nimic despre ei dacă n-ar fi ales ca șef pe generalul El-Masri.

— Au vreo organizație ?

— Da, dar foarte slabă. Unii, după cîte am auzit, sînt foarte apropiați de „Frații musulmani”. Nu văd cum o să meargă mai departe cu această „frăție” medievală.

— Puteți să-mi spuneți cine sînt ?

— Aproape toți cei care au intrat în armată în urma decretului din anul 1936, altfel spus, oamenii din clasa de mijloc, fără bani și influențe. Este evident că unii sînt mai activi decît alții, dar în această problemă nu vă pot ajuta. Veți afla cu siguranță, căci aveți destule surse de informații despre noi, după cîte îmi dau seama.

De fapt, nu aveam pe nimeni în afară de el ! Aproape toți agenții mei erau civili străini și nu mă puteam aștepta la mare ajutor din partea lor. M-am hotărît să pătrund mai mult în armata egipteană, fără a mă folosi însă de egipteni. Pentru aceasta îi aveam la îndemînă pe sudanezi.

Sudanezii erau mult mai uniți, chiar și decît evreii. Se salutau între ei și se ajutau ca și cum ar fi fost rude de sînge.

N-am văzut niciodată un sudanez fără serviciu sau cerșind. În afară de aceasta, erau foarte bine organizați. Toți trebuiau să se înregistreze la Agenția sudaneză și nu a fost prea greu să-mi procur o copie după registrul agenției. Am punctat doi tineri. Unul dintre ei, Zein, era mic funcționar în Ministerul de Interne egiptean, celălalt, Mahomed, își câștiga cu greu pâinea făcând pe curierul. După o investigație destul de sumară i-am recrutat ca agenți.

Mulțumită ajutorului pe care și-l acordau sudanezii între ei, acestor doi agenți nu le-a fost prea greu să pătrundă în armată. În afară de ofițeri și soldați, în armată mai erau și angajați civili ca bucătari și ospătari la popote. Zein și Mahomed s-au împrietenit cu aceștia fără ca să trezească bănuieli.

La început nu mi-au furnizat decât informații vagi și neinteresante. Tinerii ofițeri se plîngeau de încetineala cu care erau avansați, însă această situație există în toate armatele, dar egiptenii aveau alte motive, cu totul deosebite, ca să se plîngă.

Erau, de asemenea, unele murmure împotriva englezilor, însă nimic nu indica posibilitatea unei acțiuni, ceea ce nu era de mirare, deoarece nu era nimic de făcut în perioada aceea. Wawell cucerise Benghazi și se credea că Egiptul nu mai era amenințat. Cea mai mare parte din Armata Nilului fusese trimisă în ajutorul grecilor. Se zvonea că nemții ajunseseră în Tripolitania, însă, la 27 martie, Wawell nu era încă neliniștit. Patru zile mai târziu, Rommel l-a atacat și, în două săptămîni, inamicul s-a aflat la frontiera egipteană.

Bineînțeles, reacția a fost deosebit de violentă la Cairo și am trecut prin momente grele. Această întorsătură a lucrurilor a dat curaj ofițerilor egipteni, care acum se exprimau mai liber, și curînd m-am convins că exista un grup revoluționar, nu prea bine încheșat, format din ofițeri inferiori.

Această „Societate a ofițerilor liberi”, cum s-a numit mai târziu, fusese fondată în îndepărtata garnizoană de la Manka-

bad, din Egiptul de sus, în anul 1938. Povești foarte frumoase învăluiesc acest eveniment.

„După o zi de manevre grele — spune versiunea oficială — un grup de tineri ofițeri au început să discute despre viitorul țării, în jurul focului de tabără. Unii patrioți, alții idealisti, toți au subliniat însă necesitatea purificării Egiptului. Au vorbit cu minie despre ocupația britanică, de nedreptățile sociale, de inegalitate în repartizarea bunurilor, de corupție politică, de oligarhie și chiar de monarhie. S-au întrecut în critici violente, dar toți au rămas muți când cineva a întrebat ce trebuia făcut. Atunci, Gamal Abdel Nasser, un tânăr înalt, cu aer timid, care stătuse până în acel moment deoparte, a luat cuvântul.

— Ce trebuie să facem? — zise el. — Să luptăm cu armele dacă este necesar. Nu avem în fața noastră decât o singură cale, calea revoluției!

Apoi a jurat în mod solemn, împreună cu încă doi camarazi, să-și dedice viața luptei împotriva nedreptății și asupririi.

Aceasta se povestește în Egipt, însă adevărul e mult mai prozaic. Acești ofițeri erau primii din rîndul păturilor de mijloc. Intraseră în școala militară în urma unui decret guvernamental, anexă a tratatului anglo-egiptean din 1936, care dădea posibilitatea tinerilor să intre în armată indiferent de stare socială și avere. Au descoperit însă curînd că avansarea era bazată pe relații și nu pe merit. Discursurile ținute în jurul focului la Mankabad au avut un caracter mult mai personal decât se susține. Toți nutreau ambiții normale, dar se convinseseră că nu vor ajunge niciodată pe culmi nici pe merit, nici la vechime. Mizeria felahilor nu-i interesa de loc.

Așa se face că pătrunderea în armata egipteană a devenit dintr-o dată partea cea mai importantă a misiunii mele. Egiptul era amenințat de o invazie și, de data aceasta, în mod foarte serios, căci era vorba de nemți. Afrika Korps fusese oprit la frontieră și mai păstram încă orașul Tobruk, dar fuseserăm alungați din Grecia. Churchill califica retragerea de la Benghazi drept

un dezastru teribil, în timp ce Rommel primea întăriri masive dobîndind superioritatea și în aer. Englezii concentrau trupe la Alexandria și se pregăteau să dezarmeze armata egipteană imediat ce aceasta ar fi încercat să întoarcă armele împotriva lor. Informațiile furnizate de Zein și Mahomed arătau clar că ofițerii egipteni erau gata să se ridice împotriva noastră la primul semnal. Mai era, de asemenea, clar faptul că revoluția va porni de la gradele inferioare și nu de la înaltul comandament. Nu mă putusem însă apropia de conducerea grupului și-mi dădeam seama că trebuia să pătrund mult mai adînc pentru a fi capabil să interceptez semnalul revoluției.

— Cred că lucrează organizați pe celule, ca comuniștii ! Fiecare membru nu cunoaște decît pe membrii celei sale — îmi spuse Hussein.

Acest lucru îmi simplifica misiunea, deoarece toate celulele trebuiau să primească ordinul de revoltă simultan, deci trebuia să pătrund doar în una singură. Aveam însă nevoie de un membru al societății pentru a-l recruta, deoarece numai o persoană care avea această calitate mi-ar fi putut furniza informații sigure. Aveam nevoie de noroc și am avut, căci iată ce raport telefonic am primit într-o zi :

— Tocmai am ascultat o convorbire telefonică între un băcan și fiul său, care telefona de la clubul ofițerilor din Zamalek. Fiul voia bani ca să-și plătească niște datorii și popota. Băcanul a refuzat, condiționînd darea banilor de obținerea de către fiu a unui contract cu armata engleză. Băcanul vrea să vîndă englezilor ouă și legume. Vă reproduc ultimele sale cuvinte : „e în interesul tău și ar fi mai bine să obții acest contract decît să te amesteci în comploturi idioate ce nu duc nicăieri“.

Cel care raporta se numea Bernard, un libanez supraveghetor la centrala telefonică, unul din primii agenți din Cairo.

— Știți cum îi cheamă ? — am întrebat eu.

— Am aflat că pe fiu îl cheamă Mussa.

— Mulțumesc.

I-am telefonat lui Hussein care, spre norocul meu, era acasă.

— Puteți să mergeți acum la clubul ofițerilor ? — l-am întrebat eu.

— Da, dacă e urgent.

— E urgent. Acolo este sau era acum un minut sau două un ofițer pe nume Mussa. Are nevoie de bani, dar tatăl său îi cere în schimb să-i procure un contract cu armata engleză. Faceți-l să vă destăinuiască acest lucru și oferiți-vă să-l prezentați unui ofițer britanic care poate să-l ajute în această problemă.

— Bine — răspunse Hussein, după un moment de ezitare.

— O să vă telefonez mai târziu.

O oră mai târziu îmi telefona de la club.

— Sînt cu Mussa, vreți să vorbiți cu el ? — m-a întrebat.

— Așteptați-mă la club că vin și eu imediat.

L-am găsit pe Mussa nervos, neliniștit, bănuitor.

— Hussein — am început eu — mi-a spus că tatăl dumneavoastră dorește să obțină un contract cu armata britanică, pentru a furniza legume și ouă. Cred că pot să-l ajut.

Modul în care am abordat discuția i-a alungat o parte din suspiciuni.

— Se poate aranja repede treaba asta ? — m-a întrebat Mussa, care părea să aibă datorii serioase. — Am mare nevoie de contract.

— Și eu la fel.

Mi-au trebuit trei ore ca să obțin asentimentul ofițerilor de administrație de la Statul major, dar contractul a fost semnat într-un timp record. I-am cerut lui Mussa o întâlnire la Rotonda Groppi. A venit cu un aer radios.

— V-am adus o mică recompensă — îmi zise el scoțînd un teanc de bancnote. Regret că nu pot mai mult !

— Puneți-vă banii la loc — i-am zis eu. — N-am nevoie de bani, ci de informații.

— Nu înțeleg — s-a bîlbăit el.

— Vreau să știu ce se petrece printre tinerii ofițeri. Acesta e prețul meu. Dacă nu-l acceptați, voi anula contractul și veți fi arestat pentru activitate împotriva securității statului. Știu destule despre comploturile voastre ca să fiți condamnați la moarte.

— Vă rog, nu vorbiți așa aici !

Vorbisem foarte încet și nimeni nu m-ar fi putut auzi, dar el era îngrozit și am considerat că-i mai recomandabil să termin repede.

— Gîndiți-vă bine și telefonați la numărul acesta, la ora 18 — i-am zis eu.

Nimeni nu m-a părăsit vreodată atît de grăbit. Părea la fel de îngrozit și cînd mi-a telefonat.

— Putem să ne întîlnim la miezul nopții ? — mi-a propus, dînd ca loc de întîlnire o stradă pustie din spatele cabaretului Helmich Palace.

— Aș prefera un alt loc — i-am răspuns eu.

— Nu, e bine acolo. Să veniți singur. Nu pot să vorbesc mai mult.

Aveam impresia că-mi întinde o cursă, așa că am spus la patru din oamenii mei să fie pregătiți și, într-o mașină civilă, să vină la locul întîlnirii dacă-i chem sau dacă întîrziu mai mult de o jumătate de oră. Aveam senzația că viața îmi atîrnă de un fir de păr cînd m-am oprit pe străduța aceea întunecoasă, cu spatele la zid și cu mîna pe revolver.

— Nu ți-ar folosi la nimic dacă voi fi ucis — i-am zis eu lui Mussa cînd acesta a ieșit din umbră. — Am lăsat un bilet în care am scris unde mă aflu și pentru ce motiv. Veți fi acuzat încă de o crimă, în afară de celelalte.

Tremurînd, m-a asigurat că-i departe de el asemenea gînd. Privind nervos peste umărul meu, mă trase în umbra unei porți și mă rugă să fiu discret.

— Dacă voi fi descoperit mă vor uide — se bîlbîi el. — Am să vă spun tot ce vă interesează numai dacă mă asigurați că ei nu vor afla nimic.

— Atunci nu trebuie să ne mai întîlnim pe la colțuri întunecoase ca acestea.

— Dar nu pot veni la dumneavoastră la birou sau la barul Groppi, n-ar fi sigur !

— Ne vom întîlni mîine la ora 15 într-o casă din Dokki, unde un gentleman ca mine sau ca dumneata poate să-și petreacă cîteva ore cu o prietenă. Dar înainte de a pleca dă-mi o dovadă de sinceritate, spune-mi cine-i șeful celulei duminică ?

— Nu înțeleg...

— Ba da.

— Putem să discutăm mîine despre asta.

— Nu, acum.

— Comandantul de aviație Zulficar — îmi zise el într-un murmur.

Aviația egipteană era deci și ea amenințată. Hussein Zulficar Sabri, am aflat eu a doua zi, lucra la aerodromul din Almala. Le-am spus lui Zein și Mahomed să intre în contact cu civilii sudanezi care deserveau aeroportul.

Cîteva amănunte doar despre felul cum au decurs întîlnirile mele cu Mussa.

În acea perioadă la Cairo erau multe apartamente ce puteau fi închiriate unele cu luna, altele cu săptămîna, cu ziua și chiar cu ora. Prețul era enorm, însă în el era inclusă și discreția. Închiriasem trei — unul pe o stradă laterală din centrul orașului, unul în suburbia Heliopolis și al treilea la Dokki, dincolo de Zamalek. Erau locuri minunate pentru întîlniri cu informatorii.

Mussa a fost foarte mulțumit de această alegere. El însuși folosise acest gen de case, ceea ce constituia probabil cauza datoriiilor pe care le avea. De cum s-a hotărît să colaboreze cu mine mi-a povestit tot ce știa. Era o bombă !

Toți membrii grupului primiseră deja ordin să fie pregătiți pentru revolta generală. La primirea semnalului, fiecare urma să plece la unitatea lui, unde trebuia să-i pună pe ceilalți ofițeri, inclusiv pe comandant, să aleagă: ori se alătură mișcării, ori vor fi arestați. Sperau să câștige de la început destui ofițeri superiori, care, la rîndul lor, să-i convingă și pe ceilalți să-i urmeze.

În afară de aceasta, ei mai așteptau niște ordine despre care Mussa nu avea nici o idee. El nu știa, de asemenea, lucrul cel mai important, cine va da semnalul. El nu cunoștea personal pe nici un alt șef în afară de comandantul Zulficar.

Convingerea mea era că ordinul urma să fie semnat de generalul Aziz el-Masri. Reputația și autoritatea lui îl făceau omul nr. 1 al revoltei, dar mai eram convins că el servea numai de paravan și că hotărîrea avea să fie luată de șeful grupului de tineri ofițeri. Dar cine era acesta? Făcea parte, fără îndoială, din cei care-l stimau pe general, dar aproape toată lumea îl stima.

Simțeam că nu voi putea merge mai departe. Nu aveam nici măcar certitudinea că Mussa mă va anunța cînd se va da semnalul revoltei, dar, pentru ca aceasta să reușească, răsculații trebuiau să colaboreze cu germanii. În cazul acesta m-ar fi anunțat Hussein în momentul în care i s-ar fi cerut să se alăture revoltei, existînd însă și posibilitatea ca aceștia să nu aibă încredere în el sau să nu poată să mă prevină.

Trebuia că vorbesc cu colonelul Hegazi, șeful serviciului de informații al armatei egiptene. Era un om cinic, ironic, care m-a ajutat însă întotdeauna cînd am avut nevoie. Puțin după ce am deschis dosarul cu această problemă, am vorbit cu el, în termeni generali, despre starea de spirit a tinerilor ofițeri, dar el nu-i lua în serios și mi-a spus că-mi pierd timpul de pomană. El nutrea pentru ei disprețul caracteristic al bătrînilor față de

tînăra generație. Poate că între timp își schimbase părerea și era mult mai informat ca mine, dar era puțin probabil că mi-ar fi vorbit de șefii acestei mișcări. Dacă izbucnea o revoltă, el însuși trebuia să se hotărască de partea cui va fi. Ca să treacă de partea noastră, ceea ce era probabil, trebuia să aibă certitudinea că insurecția nu va reuși și că el nu risca nimic dacă-i denunța pe șefi. Pînă la urmă, am luat hotărîrea să nu-i spun nimic.

Îl obligam pe Mussa să-mi telefoneze în fiecare zi, iar cînd avea informații ne întâlneam la unul din cuiburile de dragoste. Îl amenințam și îl chinuiam fără milă și niciodată n-am fost mai urît de vreun om. El nici măcar nu încerca să-și ascundă ura și era „o plăcere” întîlnirea de o oră cu un om mînat de cea mai aprigă dorință de a ucide.

În această perioadă aveam impresia că mă aflu pe un butoi cu pulbere. Au avut loc alarme false și, o dată, semnalul de revoltă a fost chiar dat, dar a fost anulat imediat.

— De ce nu mi-ai telefonat cînd ai primit acest ordin?

— Nu puteam s-o fac fără a trezi bănuiele. A trebuit să mă prezint imediat la unitate. Acolo am primit ordin de adunare și v-am chemat imediat.

— Dacă nu mă avertizezi la primirea ordinului, nu poți să-mi fi de nici un folos. Cred că ar fi mai bine să distrug fără întîrziere celula voastră și să termin cu tine.

— Nu, vă implor! — răspunse el. — Jur că o să vă avertizez imediat data viitoare.

Erau promisiuni fără valoare, bineînțeles, dar nu puteam face nimic în plus. În mod brusc, mișcarea condusă de Rașid Ali, din Irak, a făcut ca revolta din Egipt să pară iminentă. Am crezut-o inevitabilă cînd am aflat că, la 2 mai, trupele irakiene deschiseseră focul împotriva bazei aeriene britanice de la Hab-baniya. Situația era atît de asemănătoare în cele două țări în-

cît o revoltă pornită într-una din ele putea să se extindă și în cealaltă.

Revolta irakiană părea că va reuși. La Statul major toată lumea, chiar și Wawell, credea că vom pierde baza de la Habbaniya și că vom fi constrînși să acceptăm condițiile lui Rașid Ali. Personal m-aș fi mirat dacă s-ar fi întîmplat acest lucru, și asta din cauza părerii pe care o aveam despre capacitatea militară a arabilor. Totuși, o revoltă egipteană, avînd drept sprijin pe Rommel, ar fi fost foarte periculoasă.

L-am obligat pe Mussa să-mi telefoneze de trei ori pe zi. Fapt aproape de necrezut, ordinul n-a fost dat niciodată. „Generalul El-Masri s-a opus”, a declarat mult mai tîrziu șeful grupului conspirativ. Dacă acest lucru e adevărat, deși mă cam îndoiesc, aceasta a făcut-o deoarece îi considera pe tinerii ofițeri incapabili de hotărîrea și de curajul necesar pentru a duce revolta pînă la capăt.

Momentul critic a trecut. Mult mai repede decît se credea, revolta irakiană a fost domolită și apoi înăbușită. Am aflat abia după război că Churchill refuzase varianta susținută de Wawell și ordonase să luptăm. Habbaniya a fost salvată, deoarece artiștii irakieni o luau la fugă de fiecare dată cînd un avion trecea pe deasupra lor. Deși a fost criticat de Churchill pentru lipsa spiritului ofensiv în timpul revoltei din Irak și a fost înlocuit cu generalul Auchinlech, Wawell era mai puțin vinovat decît consilierii săi. Credința fanatică în calitățile războinice ale arabilor a dus în mod continuu la rezultate neprevăzute.

„Soluția” adoptată de Ernest Bevin, în 1947, în problema palestiniană a fost probabil inspirată de convingerea că arabii îi vor arunca cu ușurință pe evrei în mare. Fără îndoială că Eden nu s-ar fi amestecat niciodată în nenorocita problemă a Canalului de Suez din 1956, dacă ar fi știut cît de ușor și-ar fi încheiat israelienii socotelile cu Nasser dacă ar fi fost lăsați să acționeze singuri.

Eșecul lui Rașid Ali mi-a dat răgaz să respir. Tobruk era bine apărat. Wawell recucerise orașele Sollum și Halfaya.

Nu m-am mirat deloc când am aflat de la Mussa că revolta armatei egiptene fusese amînată.

Am început să mă ocup de alte cazuri pe care le neglijasem în această perioadă. Dar, după o zi sau două, Mussa mi-a dat o informație bombă :

„Generalul El-Masri va trece de partea nemților. Comandantul Zulficar îl va duce cu avionul în Libia“.

Hotărîrea am luat-o în cîteva secunde, deși nu aveam nici o putere să-l arestez pe general sau pe Zulficar. În mod teoretic ar fi trebuit să anunț serviciul de informații, însă asta ar fi întîrziat lucrurile și nici acesta nu avea mai multă putere ca mine. M-am hotărît pentru calea cea mai scurtă și anume : să-l conving pe colonelul Hegazi să acționeze.

Înainte de a pleca mi-a venit ideea să iau cu mine dosarul „Elemente subversive“. Mi-a prins bine, căci, când l-am sculat din pat pe Hegazi — obișnuia să-și facă în fiecare zi siesta — acesta a negat posibilitatea unei revolte în armată, chiar și existența unui grup de ofițeri revoluționari.

— Uitați-vă puțin prin hîrțile acestea — i-am spus dîndu-i dosarul.

Observîndu-i reacțiile mi-am dat seama că era surprins și că nu se prefăcea. Părea de necrezut, dar șeful serviciului de informații nu avea nici cea mai mică idee despre existența unui complot și a unui proiect de revoltă. Ceea ce era și mai îngrijorător era faptul că-l considera pe generalul El-Masri inofensiv și nu dăduse nici o dispoziție ca acesta să fie supravegheat.

— Nu-mi vine să cred că vrea să treacă la nemți — îmi zise el.

— Dacă nu-l împiedicați dumneavoastră, va trebui să-i avertizez pe șefii mei, însă El-Masri va avea destul timp să dispară, fapt care cred că va avea consecințe serioase.

— Asta-i unul din cele mai frumoase eufemisme englezești

pe care le-am auzit vreodată — răspunse el cu o umbră de zîmbet.

Nu exageram deloc. Pentru nemți generalul avea și altă importanță, în afară de sfaturile pe care le-ar fi putut da în legătură cu ocuparea Egiptului. Ei ar fi exploatat cu siguranță gradul și reputația lui pentru a atrage armata egipteană de partea lor. Îl vedeam deja șeful unei „Armate de eliberare“, un fel de de Gaulle egiptean. În ciuda slabei lor valori militare, egiptenii, sub conducerea nemților, ar fi constituit totuși un obstacol în calea noastră. Trebuia să-i dezarmăm fără întârziere, să renunțăm de a considera Egiptul ca aliat și să-l tratăm ca țară ocupată. Eram în ajunul unei bătălii hotărîtoare în deșert. Aveam credința, și informațiile pe care le dețineam o confirmau, că fuga generalului El-Masri ar fi putut însemna pierderea Egiptului.

— Bine — zise Hegazi. — Vă duc la comandantul bazei de la Armaza și o să-l punem sub supraveghere. Doriți să veniți cu mine ?

— Foarte mult chiar.

— Atenție însă, eu mai sînt înclinat să cred că ați fost prost informat. — Era supărat că i-am stricat siesta și nu m-ar mai fi crezut niciodată dacă mă înșelam acum.

A trebuit să-l trezim din somn și pe comandant, care, după privirea pe care mi-a aruncat-o, m-a făcut să înțeleg de partea cui era, dar cred că nu știa nimic despre proiectul generalului de a fugi.

— Comandantul Zulficar e de serviciu ? — a întrebat Hegazi după o scurtă prezentare a situației.

— Da.

— Vreau să fie supravegheat în secret atît el cît și avionul său și aș dori să nu decoleze înainte de a fi pus sub supraveghere.

— Ați ajuns poate prea tîrziu — răspunse celălalt cu o plăcere evidentă. — Trebuia să plece într-un zbor de antrena-

ment acum cîteva minute. Îl veți auzi decolînd dintr-un moment în altul.

Trecuse destul de mult timp de cînd Mussa îmi transmisese mesajul și o groaznică presimțire m-a făcut să sar în picioare.

— Nu l-am putea opri ?

Cineva bătui la ușă. Un caporal intră și salută.

— Am un mesaj din partea comandantului Zulficar — spuse el. — Tocmai va decola împreună cu generalul El-Masri și nu se va mai întoarce niciodată la bază.

Hegazi și cu mine era cît pe ce să-l doborîm pe caporal cînd ne-am repezit afară. Am sărit în mașina lui Hegazi și am ordonat șoferului să intre pe pistă.

— Iată-l !

Bombardierul se mai găsea încă la sol, dar cele două motoare duduiau, iar avionul se puse în mișcare. Era la vreo 800 de metri de noi cînd a început să ruleze pe pistă.

— Mai repede ! — i-am strigat șoferului, care încetinise.

Avionul se pregătea de decolare. Apropiindu-ne, l-am văzut pe pilot că se uita la noi. Ne-a depășit.

— Urmărește-l ! — i-am ordonat eu șoferului.

Șoferul a zmucit brusc volanul, răsturnîndu-ne în mașină, și s-a repezit în urma avionului.

Urmărirea, care părea la început inutilă, devenise un fel de joc. Hegazi și cu mine, aplecați pe marginea scaunelor, îl ajutam cu sfaturi pe șofer. Am văzut coada avionului ridicîndu-se. În secunda următoare, roțile trebuiau să se desprindă de sol. Am continuat totuși să alergăm după el. Dar coada căzu la loc iar roțile nu se mai desprinseră de la sol.

— Se va ciocni de gard ! — strigă Hegazi.

A fost un accident spectaculos. Aripa dreaptă s-a agățat de un stîlp de ciment și avionul a făcut o săritură la dreapta.

În acel moment coada se ridică, iar elicea mușcă pământul. Am crezut că avionul se va înfige în pământ și mă așteptam să văd țâșnind flăcări din norul de praf și fum. Contactul însă a fost întrerupt și aparatul a rămas nemișcat, sprijinit pe aripa stângă.

Șoferul a tras mașina paralel cu gardul. Hegazi și cu mine am sărit din mașină și am fugit la avion. O ambulanță și o mașină de pompieri au intrat pe pistă, urmate de mașina comandantului bazei. Au fost scoși ocupanții avionului accidentat. Spre marea mea surprindere erau trei, al treilea fiind un tânăr ofițer. Dar eu nu mă uitam decât la El-Masri, mic, îndesat, strângînd o servietă plină la piept și pe care voia s-o apere cu îndîrjire. Colonelul Hegazi înaintă foarte încurcat :

— Cred că sînt obligat să vă arestez — zise el jenat.

Sînt de acord cu politețea în orice împrejurare, dar aveam impresia că Hegazi era prea exagerat. Apoi, am înțeles. Totul putea să se inverseze de la un moment la altul și generalul ar fi putut redeveni șeful Statului major.

El-Masri îi aruncă o privire sinistă, fără să răspundă. Ne-am întors tăcuți la biroul comandantului bazei. Aici furtuna izbucni.

— Ce caută omul acesta aici ? — spuse generalul arătîndu-mă pe mine. — Spuneți-i să plece.

— Căpitanul Sansom dorește să vă pună cîteva întrebări, domnule general — răspunse Hegazi fără să cedeze.

— Cum îndrăznești să spui asemenea lucruri ? Aruncați-l afară.

— D-le general, — spuse Hegazi încordat — căpitanul Sansom și cu mine am hotărît să vă interogăm împreună, conform regulamentului semnat chiar de dumneavoastră pe vremea cînd erați șeful Statului major.

Era o victorie, însă fără nici un profit. El-Masri a declarat că refuză să deschidă gura atîta timp cît eram și eu prezent acolo. Cum asta nu putea duce la nimic, am plecat. De altfel,

n-aveam de ce să mă plîng. Dejucasem planul de fugă al generalului și împiedicaseram crearea unei „armate a Egiptului liber” pe teritoriul ocupat de germani. Hegazi mi-a spus mai târziu, după ce cercetase documentele din servietă, că acesta era scopul lui El-Masri.

— Ce știi nemții din toate acestea ? — l-am întrebat eu.

— Totul. Erau în contact cu generalul de aproximativ două luni. Aceasta este a treia încercare de a fugi.

— Cum ?

— A vrut mai întâi să plece cu un submarin și a cerut nemților să trimită unul în lacul Burullus.

— Adevărată nebulie ! — am exclamat eu.

Mă scăldasem de multe ori în acest lac, situat în zona canalului. Nu era destul de adînc și era prea supravegheat ca să poată pătrunde un submarin în el fără a fi descoperit. Auzind remarcile mele, Hegazi a continuat :

— Așa au spus și nemții. Ei au un consilier care cunoaște mai bine Egiptul decît egiptenii, căci au respins și al doilea proiect pentru motive la fel de serioase. Generalul se hotărîse să plece pe calea aerului și le-a cerut un avion ca să-l ia de pe terenul de la El-Khataba. Ei au obiectat foarte just și au propus un teren plat pe drumul spre oază, în apropiere de Djebel Rozza.

— Locul acesta pare într-adevăr mai convenabil.

— Avionul german, purtînd inițialele R.A.F. *, a aterizat la locul convenit și la momentul fixat, însă mașina generalului a rămas în pană pe cînd se îndrepta spre locul întîlnirii. Avionul a trebuit să plece fără el. A avut ghinion.

— Ba, din contră, a avut un noroc chior că a putut ajunge pînă la cea de-a treia tentativă — am replicat eu furios pe

* Royal Air Forces — Forțele aeriene regale. (Aviația militară britanică, N. T.)

Hegazi și pe mine însumi. — Sper că nu va mai avea ocazia să mai organizeze încă una !

Comandantul Zulficar și ofițerul Abdel Rauf au fost judecați și închiși pînă la sfîrșitul războiului. O primejdie fusese înlăturată, grupul tinerilor ofițeri suferise un eșec și își pierduse punctul de sprijin, dar el rămăsese totuși intact.

Am sperat să ajung pînă la conducerea acestuia, dar nu numai că nu am realizat nici un progres, ci am pierdut și singurul contact cu grupul. Celula pe care o conducea Zulficar a fost dizolvată, conjurații gîndindu-se probabil că Hegazi și cu mine am fost informați de unul din membrii ei, Mussa nu mai putea acum să-mi furnizeze nici o informație. De altfel, era atît de îngrozit încît nu cred că m-ar fi putut ajuta într-o nouă criză. În afară de cîteva întâlniri ocazionale — cînd nu a avut nimic să-mi comunice — l-am lăsat să se bucure în liniște de importanta rentă furnizată de tatăl său, drept recompensă pentru profitabilul contract cu armata engleză.

Am aflat, de asemenea, că Abdel Rauf, al treilea om arestat împreună cu El-Masri, făcea parte din organizația „Frații musulmani”. Ca și Hussein, nu puteam crede că un grup de tineri ofițeri, ambițioși, cu idei moderne, ar fi putut avea ceva comun cu această mișcare anacronică, dar nu era exclusă o alianță temporară, în care fiecare voia să se servească de celălalt.

Dosarul „Elemente subversive” se îngroșa mereu. A trebuit să deschid cîte unul pentru fiecare ofițer bănuît că face parte din grup și tuturor celor care-i făcuseră vizite generalului El-Masri. Mi se întîmpla cîteodată să le contemp lu întrebîndu-mă care ar putea fi șeful lor.

Eram înclinat să cred că este un tînăr ofițer de transmisiuni, mic, subțirel și care părea să fie un adormit din cauza

pleoapelor grele. Se numea Anwar el-Sadati. Îl vizitase în mod frecvent pe El-Masri și era în contact cu ghidul suprem al „Fraților musulmani”. A intrat printre primii în armată după decretul din 1936 și devenise ofițer doi ani mai târziu, când fusese numit în tabăra de la Mankabad.

Acest om, pe care nu-l văzusem decît în fotografie, era unul din cei doi ofițeri care juraseră în mod solemn împreună cu Nasser, în noaptea cînd fusese constituită mișcarea revoluționară. Nu a trecut mult timp pînă cînd m-am întîlnit față în față cu el.

MISIUNI ȘI... MISIUNI

După încordarea produsă de încercarea de fugă a generalului, munca mea zilnică a început să-mi pară neinteresantă.

În martie 1941, ministrul de externe, Anthony Eden, a venit la Cairo, iar eu am primit o muștruluială foarte politicoasă de la generalul de brigadă Maunsell, șeful serviciului de informații.

— Cairo e plin de agenți inamici — îmi zise generalul. — Trebuie să-i stîrpin.

— Trebuie să înțeleg că mi se dau noi ordine? — am întrebat eu cu un aer inocent.

— Cred că nu este cazul să vă reamintesc că trebuie să respectați imunitățile diplomatice ?!

Am interpretat instrucțiunile generalului Maunsell ca fiind un avertisment ca să nu fiu prins în flagrant delict de violare a imunității diplomatice a vreunui străin și am spus oamenilor mei să meargă pînă la limita extremă. Această mărire a libertății de acțiune ne permitea să tăiem agenților inamici o parte din legături. Efectuam o supraveghere constantă a membrilor unei legății despre care aveam informații că era un adevărat cuib de spioni.

Într-o zi am aflat că un funcționar egiptean al acestei legatii, Khalil Sabri, închiriasse un cuib de dragoste în apropiere de apartamentul pe care-l aveam la Heliopolis.

— Poate că este nevinovat, — îmi zise agentul meu — dar ieri după-amiază, în timp ce se afla acolo, soția unui englez cu o funcție înaltă a intrat în aceeași casă.

Mi-a spus numele englezoaicei iar eu, în gând, i-am tras o înjurătură birjărească. Poziția soțului ei mă obliga la o prudență extremă.

— Cît timp a stat acolo ? — am întrebat eu.

— Aproximativ două ore.

— Vedeți cine ocupă camerele vecine și dacă este posibil să ne instalăm în una din ele fără să atragem atenția prea mult.

Ideea să instalez microfoane — dacă era vorba numai de o legătură amoroasă — nu-mi surîdea deloc.

Mi-am procurat fotografii și informații despre ambii parteneri. Khalil Sabri, tînăr și seducător, era cunoscut că-i plăceau femeile de origine europeană, de preferință blonde. La legatie era funcționar inferior. Provenind dintr-o familie săracă, nu avea resurse materiale deosebite. Cum de putea să închirieze cu luna o cameră la Heliopolis ? Trebuia să verific acest lucru, precum și faptul dacă era într-adevăr îndrăgostit de o femeie destul de în vîrstă care putea să-i fie mamă. O întîlnisem pe această doamnă în societate. Era fără îndoială bine conservată, dar nu extraordinar de atrăgătoare. Totuși, prospețimea tenului, rafinamentul, decența ei plină de rezerve și delicatetea aproape feciorelnică puteau înflăcăra cu ușurință un tînăr arab cu sînge fierbinte, mai ales dacă era destul de îndrăgostit de el ca să plătească ea chiria.

Soțul ei, sînt sigur, n-o bănuia de infidelitate și nici că ea se culca cu un om care lucra pentru o țară inamică. Prin urmare, el nu era prea discret față de ea în ceea ce privește problemele de serviciu, fapt ce o punea în posesia unor informații interesante pentru inamic.

Nu luasem încă nici o hotărîre asupra camerei de la Heliopolis, cînd am fost anunțat că doamna în cauză a intrat în legăția pe care eu o supravegheam îndeaproape.

— Aduceți-o la mine imediat ce va ieși ! — am ordonat eu.

A sosit cu nările-i aristocratice fremătînd de mînie. Nu era obișnuită să fie introdusă cu forța într-un taxi de doi mitocani !

— E o rușine ! — începu ea. — Soțul meu va face scandal cînd va afla.

— Va face și mai mult scandal cînd va afla ce ați făcut dumneavoastră cu Khalil Sabri la Heliopolis, marțea trecută, între orele trei și cinci — i-am răspuns eu.

A îngălbenit, dar nu și-a pierdut cumpătul.

— Dacă ați fi un gentleman nu mi-ați vorbi astfel în fața acestei persoane — îmi spuse ea fără să-l privească pe sergentul major care o escortase, dar arătînd că-i este neplăcută prezența acestuia.

— El știe tot atît de mult ca și mine despre aventurile dumneavoastră — am răspuns eu brutal, făcînd totuși semn din ochi sergentului major să iasă. — Intrînd în mod deschis în legăție trebuia să știți că treziți bănuiele. Sînt surprins că Khalil v-a cerut să vă duceți acolo. E mai prost decît îl credeam.

Obrajii i se împurpurară.

— Nu mi-a cerut-o el — mi-a răspuns ea răstit. — Venirea mea l-a tulburat în mod deosebit. Dar de ce sînt bănuită ? Că am furnizat secrete militare ?

— Că v-ați compromis prostește cu un spion inamic — i-am spus eu. — V-ați lăsat sedusă, dumneavoastră, soția unui înalt funcționar britanic.

— De ce sînteți atît de brutal ? — m-a întrebat ea cu o privire plină de ură. — O să-i spuneți și soțului meu ?

— Nu știu încă — am mințit eu. — De ce v-ați dus la legăție ?

— Ca să încerc să vă ajut ! — zise ea pe neașteptate. — Ca să culeg informații, nu ca să dau. Mă luați, desigur, drept o idioată !

— Nu cred nimic — am răspuns eu. — Mai bine să începem cu începutul.

Ea înțelese că nu avea de ales.

— Khalil nu este spion. Îi urăște pe nemți și dorește să câștigăm războiul. Oh, văd că nu mă credeți, dar îl cunosc mai bine decât dumneavoastră.

— Nici nu mă îndoiesc — am murmurat eu.

— El încearcă să descopere unele lucruri pentru mine... Mă foloseam de el.

S-a oprit și-și mușca buzele.

— I-ați văzut pe spioni când ați fost acolo azi dimineață ?

— E prima mea vizită. Voiam să grăbesc lucrurile.

Îmi era milă de ea când o vedeam în rolul de Mata Hari în mizerie.

— Vreți să spuneți că vă culcați cu Khalil ca să obțineți informații de la el ? — am întrebat-o eu.

— Îl iubesc — răspunse ea și începu să plângă. — Dar am încercat să-l atrag la cauza noastră.

Am anunțat serviciul de informații și am fost recompensat cu neplăcuta sarcină de a-l pune la curent pe soț și să-l întreb ce informații ar fi putut scoate de la ea Khalil. Ca să o menajez pe cât posibil, nu am cerut să fie prezentă când îi dădeam această dublă lovitură soțului ei, dar răspunsul lui a fost o directă în maxilarul meu. Și-a chemat soția ca să-și apere virtutea, dar, când a aflat adevărul, a fost dărâmat complet. Au fost rechemăți în Anglia și n-am mai auzit niciodată vorbindu-se de ei.

Războiul continua să fie dezavantajos pentru noi. Rommel recucerise Halfaya și noi am fost constrinși să evacuăm insula

Greta. Se vorbea de infiltrările nemților în Siria și Liban, rămasse sub mandat francez. La Cairo am scos un suspin de ușurare când am aflat că trupele aliate invadaseră aceste două țări la 8 iunie și ne-am bucurat enorm când trupele noastre au declanșat un atac în deșert. Dar atacul a eșuat. Aproape imediat generalul Wawell a fost înlocuit. La 22 iunie, Germania a atacat Rusia. În vara aceea, când armatele hitleriste câștigau victorie după victorie în Rusia, iar Rommel amenința canalul, șansele noastre de a menține Egiptul au scăzut foarte mult. Colaborarea cu autoritățile egiptene a devenit din ce în ce mai grea. Nu primeam sprijinul necesar nici din partea poliției, deși șeful ei, Russel Pașa, era englez și oarecum prieten cu mine.

Aveam ca ofițer de legătură cu această poliție pe căpitanul Murad Effat, un arab creștin, care credea în ceea ce făcea. Ministrul de interne a încercat de mai multe ori să mi-l ia, însă cu ajutorul lui Russel Pașa am reușit să-l păstrez. Effat era un om modest, șters și nu putea fi sustras de la munca lui. Era incoruptibil, ca și grecul Calomiris, proprietarul barului Kit-Kat, cel mai select local de noapte din Cairo. Mă duceam pe la Kit-Kat mai mult în interes de serviciu, cam de trei ori pe săptămână. Hekmat Fahmy, cea mai seducătoare dansatoare din Egipt, dădea spectacole acolo. Era un punct de atracție pentru ofițerii în permisie, deci un loc unde se vorbea mult și fără discreție. Spionii și contraspionii mișunau prin local, iar sirenele languroase priveau cu admirație pe „eroii” beți turtă, cerându-le să le povestească aventurile lor. Barmanul Mac (diminutivul lui Mahmud, omul meu) era încontinuu cu auzul încordat și cu privirea atentă.

Interzisesem de câteva ori accesul militarilor în Kit-Kat, fapt care m-a făcut foarte nepopular, deoarece acesta era fără discuție cel mai bun cabaret din Cairo în acea perioadă, și autoritățile la care mă așteptam cel mai puțin, Marele stat major,

mi-au cerut mereu să ridic restricția. Întotdeauna simulam că o fac cu regret, deși în sinea mea mă bucuram, căci Kit-Kat era un excelent teren de acțiune și pentru mine.

În ciuda directivelor date de Churchill lui Eden, guvernul egiptean permitea în continuare miilor de italieni și germani să circule în voie. Îmi trebuiau dovezi serioase ca să arestez pe unul dintre ei ca spion și acestea nu erau ușor de obținut.

Polițiștii egipteni aveau ordin să mă însoțească tot timpul, nu pentru a mă ajuta, ci pentru a verifica dacă respectam cu strictețe legea. În practică, eram totuși obligat să-i domolesc când se lăsau furați de excesul de entuziasm față de datorie, care-i face pe toți polițiștii din lume să recurgă la forța fizică mai mult decât permite legea. Un exemplu este cazul furturilor de livrete militare.

Livretul militar avea aceeași importanță pentru un soldat ca și legitimația pentru un ofițer. Deci era indispensabil oricărui spion care dorea să se dea drept soldat englez. De aceea m-am neliniștit când, în mod brusc, prețul unui livret a crescut de la 10 piaștri la 25. Consecință normală, furtul livretelor a crescut considerabil. Prețul lor însă n-a scăzut. Era evident că cineva le cumpăra pe scară mare.

Cea mai mare parte a furturilor era opera hoților de buzunare care acționau în districtul Klian Khanli din Muski, marele bazar de obiecte metalice.

Aveam mai mulți informatori siguri, totuși nici unul n-a putut să-mi spună unde se duc aceste livrete. Am urmărit mai multe piste la Alexandria, Port Said și Suez, am întins curse, dar totul a fost zadarnic.

O nouă bandă a intrat în acțiune în apropiere de cartierul prostituatelor. Hoții îi atrăgeau acolo pe soldați, îi snopeau în bătai pe o stradă pustie și le luau banii, ceasul, stiloul și, bineînțeles, livretul militar.

— Trebuie să știu unde merg aceste livrete — i-am spus eu căpitanului Effat.

— Veți afla imediat ce-i arestăm pe hoți — mi-a răspuns el, iar eu, cunoscînd metodele de lucru ale poliției egiptene, l-am crezut. Iată și acțiunea noastră :

Căpitanul Bolton, fiul lui Sady Bolton din Jersey, cu care eram prieten, s-a oferit să servească drept momeală. S-a îmbrăcat în uniformă de soldat și într-o seară s-a aventurat în cartierul prostituatelor, prefăcîndu-se că e beat. Cunoscînd bine metodele bandei, Bolton a evitat codoșii obișnuiți, dar a urmărit doi oameni învăluși în giubele și cu glugi pe cap.

Străzile erau înguste și prost luminate și ne venea foarte greu să-i urmărim fără zgomot. Ne orientam după zgomotul pașilor. Aceștia s-au oprit brusc. Ne-am oprit și noi și, ascultînd cu atenție, am auzit mai întîi un murmur de voci apoi un strigăt de ajutor care venea fără îndoială de la Bolton. Am alergat și l-am găsit apărîndu-se voinicește împotriva a patru bandiți. Auzindu-ne că venim, aceștia au luat-o la fugă în direcții diferite. M-am repezit la cel mai apropiat, însă acesta mi-a dat o lovitură de picior în burtă. M-am îndoit de durere, cînd am auzit o împușcătură. Era Effat, care l-a rănit pe adversarul meu. Stăteam întins pe pavaj gemînd de durere, iar ceilalți continuau vinătoarea. Numai unul a scăpat.

Effat a fluierat și patrula ale poliției au sosit la fața locului. Bolton și cu mine arătam destul de prost, dar asta nu era nimic în comparație cu starea în care-i aduseseră poliștii pe bandiți. Am ajuns la postul din Muski, al cărui șef fusese ales special pentru acest cartier și care i-a bătut el însuși pe bandiți cu o plăcere vădită. Aceștia erau fără îndoială foarte rezistenți, căci a trebuit să-i trateze mult timp în felul acesta pînă să se hotărască să vorbească. La un moment dat, am vrut să intervin să nu mai fie maltratați, dar m-am reținut și bine am făcut.

Am aflat în sfârșit unde mergeau aceste livrete furate. Erau trimise lui Mahmud el-Charawani, criminal notoriu, căutat de multă vreme de poliția din Cairo.

Effat a fost încântat. Am hotărât să luăm cu asalt casa banditului chiar în noaptea aceea. Cu toate protestele sale, l-am trimis pe Bolton la culcare și i-am spus lui Effat să-l ia și pe șeful de post din Muski pentru cazul că am fi întâmpinat o rezistență. Eram acum șase.

El-Charawani locuia într-un cartier insalubru, cu străzi înguste, în spatele Universității El-Azhar. Scopul nostru era să-l luăm prin surprindere. Conduși de Effat, am dat năvală în casa dărăpănată. Șeful de post aprinsese o lanternă, însă a scăpat-o din mână când a fost violent lovit de un scaun. Ne-am repezit în întuneric trăgând câteva focuri de revolver, până ce un subofițer, Gregory Bersos, a reușit să găsească lanterna.

Am pus mîna fără greutate pe cei doi oameni care se aflau în cameră. Unul dintre ei era chiar Mahmud el-Charawani, care a protestat vehement, susținînd că este nevinovat.

— O să vedem asta după ce percheziționăm ! — îi răspunsese Effat.

În același moment cineva a tras o rafală, parcă din plafon, în direcția lanternei. Bersos îndreptă fasciculul de lumină spre locul de unde porniseră gloanțele. Un om ascuns deasupra unui bufet ținea în mînă un pistol automat. Ne-am adăpostit și am tras la rîndul nostru. Trebuia însă să avem mult noroc ca să-l nimerim. Dar, fiind înghesuit într-un spațiu prea mic, omul se folosea cu destulă greutate de armă. Bersos a ochit cu grijă și l-a rănit în pulpă. Omul a urlat de durere și a mai tras o rafală. Șeful de post, cu mult curaj, s-a repezit la el și, prinzîndu-l de pantaloni, l-a trîntit la podea.

Era un cipriot, pe nume Kyriakos Catzefflis, dezertor din armată și omul care primea de fapt livretele militare. Am găsit

un mare număr de livrete, suficiente pentru a-l condamna pe cipriot. Toate erau furate recent.

— Ce faceți cu livretele astea ? — l-am întrebat eu pe Catzefflis. — Cine vi le cumpără ?

A refuzat să vorbească și l-am dat pe mîna unui subofițer care vorbea grecește. Nu ne-am folosit de violență, ci l-am supus la un interogatoriu de gradul trei — un amestec de amenințări și promisiuni — pe care-l prelungeam atît cît trebuia. Dura destul de mult, dar era la fel de eficace ca și metoda egipteană.

Cînd Catzefflis a cedat, i-am oferit o ceașcă de ceai și o țigară și i-am repetat prima întrebare.

— Cine vă cumpără livretele ?

— Regele — zise el. — Vreau să zic regele Faruk.

— E clar că nu regele George al VI-lea ! Majestatea sa este prieten cu dumneata ?

— Nu l-am întîlnit niciodată personal, dar întotdeauna am dus livretele la palatul Abdin.

Mi-a dat numele unui ofițer de la curtea regală căruia îi predă livretele.

Pentru mine afacerea era încheiată și am transmis un raport la serviciul de informații. Evident că Catzefflis exagerase presupunînd că regele Egiptului era cel care îi cumpăra livretele, dar cunoșteam mulți membri din anturajul său gata să-l ajute pe inamic. Tatăl său, regele Fuad, îi iubea pe italieni și chiar adoptase pe unul din ei, Polli Bey, care l-a început fusesse electrician la palat, devenind însă cu timpul o personalitate îngrijorătoare și pe care l-aș fi arestat cu dragă inimă.

Furturile de livrete practic au încetat, dar eu mi-am zis că acțiunea n-a fost reușită, deoarece au fost pedepsiți numai complicii fără importanță, în timp ce conducătorii acestui joc aparțineau curții regale. Afacerea a avut totuși un rezultat fericit. Puțin după aceasta, am primit misiunea ca, în colaborare

cu serviciul de securitate al armatei egiptene, să întocmesc o listă cu italienii și nemții ce trebuiau arestați imediat ce s-ar fi ivit ocazia. Am fost ajutați de italienii care constituiau un grup antifascist, unde, după câte știu, agenții străini nu reușiseră să pătrundă niciodată.

Vara anului 1941 a fost foarte grea. Rommel era la frontiera egipteană, iar prin Cairo treceau tot felul de soldați și ofițeri. Dintre aceștia nu erau periculoși cei care dezertau, ci aceia care se îmbătau și strigau în gura mare că îl vor bate pe fritz când se vor întoarce pe front. Ofițerii erau de obicei mai discreți, dar erau mai periculoși, deoarece știau mai multe. Mi se întâmpla foarte des să aud doi ofițeri, aparținând unor unități diferite, făcând schimb de informații în fața unui pahar cu bere. Mă duceam și le atrăgeam atenția.

— Dacă vreți ca nemții să nu știe toate acestea înainte de a vă întoarce pe front, de ce nu vorbiți în camera de la hotel, — le spuneam eu — deși nu vă pot garanta că acolo nu s-ar găsi microfoane. Mai bine v-ați distra și ați uita acest război îngrozitor.

Erau rari cei care nu voiau să înțeleagă ce le spuneam, dar totuși existau. Singura consolare: fără voia lor îi foloseam drept momeală. Îi urmăream pe cei care păreau să fie interesați de o conversație indiscretă și le făceam percheziții acasă cu ajutorul poliției egiptene.

Unul din subofițerii mei rămânea în permanență la barul Shepheard. Problema care trebuia să o rezolv și care a rămas fără soluție era de a stabili dacă Joe, barmanul elvețian, era spion în solda inamicului. Dacă a fost, s-a comportat într-adevăr strălucit. L-am urmărit personal de multe ori și nu am observat nici un gest la el când un ofițer se apleca la urechea altuia să-i facă o confidență. Eu îl consideram nevinovat.

La începutul lunii noiembrie, ca să edificăm cazul lui Joe, un subofițer de-al meu a lăsat doi ofițeri guralivi să meargă mai departe ca de obicei. Tocmai voia să intervină, când un general de brigadă i-a luat-o înainte, însă nu pentru a le cere să fie mai discreți.

— Greșiți complet — le zise el. — Nu-i nici vorbă să așteptăm loviturile lui Rommel. Vom declanșa ofensiva în mai puțin de o săptămână și vor ieși scînteii. Tobruk va fi eliberat la sfîrșitul lunii, iar la sfîrșitul anului vom ajunge pînă la Benghazi.

Părea prea tînăr pentru a fi general și era prea plin de decorații. Avea și Victoria Cross! Subofițerul îmi telefonă imediat. Am chemat poliția militară și ne-am dus la barul Shepherd. Generalul pălăvrăgea mereu. Ofițerul de la poliția militară i-a cerut legitimația. Roșindu-se, acesta a declarat că n-o are la el. L-am arestat. Era un locotenent din corpul de învățămînt militar, fost învățător, care nutrea visuri de glorie și suferea de un teribil complex de inferioritate. Nu era nici măcar beat! Am fost surprinși cînd am aflat că venea chiar din deșert și nu ne puteam explica ce căuta corpul de învățămînt acolo. A fost anchetat și supus unui examen psihiatric, după aceasta n-am mai auzit niciodată vorbindu-se despre el.

Dar, lucru tulburător, avea perfectă dreptate în previziunile sale. Auchinlech a declanșat ofensiva exact o săptămână mai tîrziu, Tobruk a fost eliberat la 8 decembrie și Rommel s-a retras din Benghazi înainte de sfîrșitul anului.

Înlăturarea provizorie a amenințării unei invazii mi-a dat voie să respir mai liber, dar m-am trezit în fața unor noi probleme cînd japonezii au declanșat atacul de la Pearl Harbour, la 7 decembrie. În realitate, declarația de război a Germaniei împotriva S.U.A. ne-a umplut de bucurie. Inamicii noștri ne veniseră în ajutor. Cu șase luni mai înainte ne întrebam cum

vom reuși singuri să-i înfrîngem pe Hitler și Mussolini și iată că acum, cu ajutorul lor, aveam un aliat nou și puternic.

Nu-mi imaginam că acest fapt miraculos ar fi putut schimba cu ceva munca mea, căci nu exista în Egipt o colonie japoneză, dar uitasem să-i pun la socoteală pe americani, care se hotărîseră să-și lepede indiferența și să intre în acțiune.

În această perioadă la Cairo exista un conglomerat de forțe libere — polonezi, francezi, belgieni, olandezi, iugoslavi, greci etc. — și noi întrețineam relații foarte bune cu ele, asigurîndu-le în schimb securitatea. Am oferit americanilor ajutorul nostru, dar ei s-au declarat capabili să se descurce singuri. Nu s-au descurcat prea bine la început, dar au trimis repede la Cairo un șef al poliției militare și, la cererea acestuia, am făcut o verificare a personalului civil folosit de ei. Am dat afară cîteva persoane și de atunci ne-au cerut întotdeauna părerea cînd angajau pe cineva.

Nemții au revenit la fel de repede cum plecaseră. La 7 ianuarie Rommel se găsea deja la El-Agheila, dincolo de Benghazi, unde a rămas două săptămîni, apoi a înaintat, ne-a alungat din Benghazi și Derna și a ajuns dintr-o dată la porțile orașului Tobruk.

În aceste condiții, guvernul britanic a hotărît să nu mai tolereze neutralitatea Egiptului. Sir Miles Lampson, ambasadorul nostru, a fost însărcinat să transmită un ultimatum. În această acțiune am avut un rol activ. Mai întîi în calitate de consilier. Avîndu-se în vedere cunoștințele mele despre ofițerii egipteni, mi s-a cerut să prevăd ce măsuri trebuiau luate pentru a preveni o intervenție a armatei.

— Vom merge la palat cu tancurile — mi s-a spus.

— Trebuie blocate toate drumurile spre Cairo și toate arterele din centrul orașului — am răspuns eu imediat. — Nu dau un ban pe calitățile lor militare, o trupă de premilitari ar fi suficientă să debaraseze terenul. Tinerii ofițeri nu-l iubesc pe rege, dar pe noi ne iubesc și mai puțin și vor reacționa violent la o asemenea umilință.

Drumurile au fost deci blocate. La ora H, trupele noastre au luat cu asalt cazarma gărzii regale, din piața Abdin, și i-a pus în stare de arest pe toți cei ce se aflau înăuntru. Simultan, santinelele de la porțile palatului au fost înlocuite cu soldați englezi. Sir Miles Lampson și-a făcut apariția în Rolls-Royceul său, însoțit de mașini blindate și tancuri. N-a fost tras nici un foc de armă.

Locuitorii orașului nici nu știau ce s-a petrecut. Trecătorii priveau santinelele britanice fără să se mire de prezența lor. Chiar și tancurile, aliniate în curte, nu le-au atras atenția la început. Pe urmă, unii mai isteți și-au dat seama că se întâmplă ceva neobișnuit. Mulțimea a început să se adune. Un cordon de soldați o menținea la o bună distanță de palat. Între timp, ambasadorul a prezentat regelui Faruk ultimatumul și eu trebuia să iau măsuri ca să previn un atentat împotriva ambasadorului, o misiune foarte greu de realizat. Cel mai mare pericol îl prezentau ofițerii din gardă, printre care se puteau afla și unii mai impulsivi, așa că i-am ținut sub stare de arest pe toți, pe tot timpul tratativelor.

Faruk avea de ales: ori îl demitea pe primul ministru, ori își pierdea tronul. I-am cerut să-l însărcineze pe Mustafa el-Nahas Pașa, șef al partidului Wafd și partizan al aliaților, să formeze un nou guvern.

La început Faruk a refuzat. Ambasadorul a acceptat să telefoneze ministrului de externe pentru a întreba dacă condițiile

nu puteau fi mai blinde. A plecat la ambasadă, dar trupele noastre au rămas pe poziție, fapt care mi-a dat posibilitatea să îmbunătățesc măsurile de securitate din interiorul palatului. Tocmai mă ocupam de aceste probleme când am fost chemat la poarta principală, unde am fost martor la un spectacol surprinzător.

Afară se afla Fitzpatrick Pașa, energicul irlandez, șef adjunct al poliției egiptene, dar soldatul de gardă nu se lăsase intimidat de uniformă. Avea ordin să nu dea voie la nimeni să intre. Fitzpatrick se legitimase zadarnic, soldatul rămânând impasibil.

— Puteți fi și papa de la Roma, — i-a zis soldatul — dacă vă apropiați vă străpung cu baioneta.

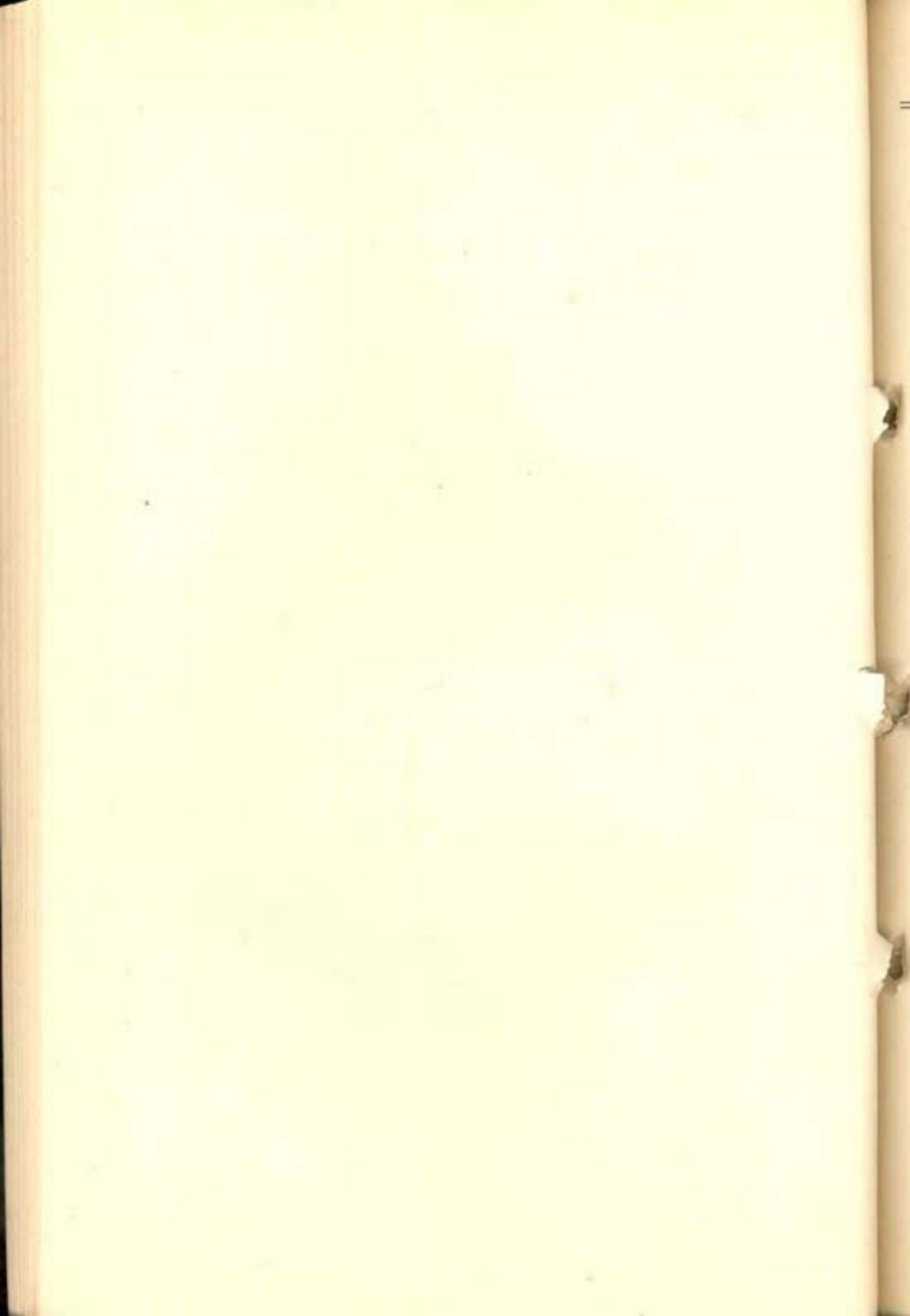
Am auzit aceste ultime cuvinte pe care Fitzpatrick le-a primit, se înțelege, foarte prost. Din motive de securitate poliția egipteană nu a fost informată și, cu atât mai puțin, nu i s-a cerut concursul. Or ea ar fi avut mult de lucru, căci chiar în spatele cordonului instigatorii au început să strige „Rommel! Rommel!” și alte lozinci ostile. Fitzpatrick avea gradul de miralai (general de brigadă) și a trebuit să fac apel la un ofițer superior ca să-l potolească.

Ministrul de externe a refuzat să îndulcească condițiile și nici n-a vrut să audă de prestigiul lui Faruk. Polli Bey, fostul electrician italian, care se afla cu regele, spumega de furie.

— Il pierdeți pe singurul vostru prieten din Egipt — ne-a strigat el. — Majestatea sa vă urăște. N-are să v-o ierte nici odată. Veți regreta, căci într-o zi veți avea nevoie de ajutorul lui ca să rămâneți aici.

— E mult mai probabil ca majestatea sa să aibă nevoie de noi ca să-și păstreze tronul — spuse unul din ofițerii noștri și eu înclinam să-i dau dreptate.

Această zi petrecută la palat nu m-a făcut adept al monarhiei egiptene. Nu am văzut nici măcar luxul exagerat pentru care era renumit regele și, amestecându-mă prin mulțimea din orașul Cairo, mă întrebam dacă va mai dura mult până la izbucnirea revoluției. Nu mă așteptam ca acest regim corupt și nepopular să mai dureze încă zece ani, dar, ca majoritatea oamenilor politici, supraestimam curajul revoluționarilor.

CRIZA

Acceptarea ultimatumului, la 4 februarie 1942, de către regele Faruk, marca în mod practic sfârșitul neutralității Egiptului, deși acesta n-a declarat război puterilor Axei decât doi ani mai târziu. Dar, sub conducerea lui Nahas Pașa, Egiptul a devenit un adevărat aliat, pentru prima dată de la începutul ostilităților.

Una din primele acțiuni ale noului ministru a fost constituirea unei comisii care să hotărască internarea celor de naționalitate italiană sau germană. Comisia era compusă din membri ai guvernului, șeful poliției și ofițeri din securitatea britanică, printre care mă găseam și eu. Nu eram încă destul de puternici ca să-l trecem pe listele de cetățeni străini și pe Polli Bey, dar listele pe care le-am întocmit au servit ca bază pentru alte discuții.

Am terminat această acțiune exact la timp, deoarece Rommel a atacat în deșert, înconjurând flancul trupelor noastre la Bir-Hakeim. Tobruk, lucru aproape de necrezut, a căzut fără să opună rezistență, lăsând inamicului 25.000 de prizonieri și cantități importante de provizii. La 21 iunie, nemții au trecut frontiera și generalul a plecat în grabă în deșert ca să preia personal comanda la ceea ce mai rămăsese din Armata a 8-a.

Constatînd că Marsa Matruh nu putea fi apărată, el a ordonat ca trupele să se retragă cu două sute de kilometri, p n  la un punct cunoscut p n  atunci numai de el. Locul respectiv se numea El-Alamein. Resturile armatei s-au oprit, în sf r it, la acel punct.

La Cairo s-a st rnit panica. Femeile  i copiii englezilor au fost evacua i în grabă spre Palestina  i Sudan. Am telefonat so iei mele să- i facă bagajele  i am aflat că plecase deja. Mie mi se ordonase ca, în cazul în care orașul Cairo ar fi căzut, să r m n pe loc cu c ţiva oameni bine ale i pentru a efectua acte de sabotaj p n  la recucerirea ora ului. Situa ia părea mult mai gravă dec t în realitate. Chiar de la începutul panicii, mulți prieteni egipteni au venit să-mi spună că puteam conta pe ei fără nici o rezervă în cazul în care Cairo avea să fie ocupat. Nu ar fi avut loc niciodată o rezisten  na ional , dar n-a  fi fost complet izolat.

 ntre timp se ardeau documentele secrete în crematorii mari, instalate pe acoperi ul lui Red Pillars, nume dat cartierului general de la Kasr el-Aini. Trebuia să asigur securitatea transporturilor acestor documente. Într-o zi, unul din ofițerii mei  i-a cumpărat niște alune  i a observat că pe punga în care erau v ndute se afla inscrip ia „Strict secret”. Interogat, v nz torul a spus că adunase h r ile de pe stradă. Era una din mul imea de foi care se  mpr  stiaser  purtate de v nt din crematoriile deschise. V ntul puternic le-a r  p ndit pe o suprafa   întinsă. Chiar dacă am fi vrut, n-am fi putut să distribuim mai bine documentele noastre secrete în tot orașul Cairo.

 n r ndul popula iei civile, înaintarea lui Rommel a dat na tere la toate reac iile posibile, de la bucurie p n  la panică. Cred că pentru prima dată oamenii de afaceri  i-au dat seama de marele profit ce-l trăgeau de pe urma noastră. C  tigaser  milioane de pe urma britanicilor  i se întrebau dacă germanii vor fi la fel de darnici. Unii se considerau compromi i cu noi

și s-au hotărât să dispară cît mai era încă timp. Au avut loc mari accidente de circulație pe șoseaua care duce spre Khartum.

Din cauza acestei panici acțiunile la bursă au scăzut considerabil. Cei care au știut să-și păstreze sîngele rece au realizat profituri enorme. Este curios faptul că mulți dintre aceștia erau evrei și ei ar fi trebuit să fie cei mai speriați de venirea nemților. Totuși, ei nu și-au pierdut capul.

— Nu ne putem întoarce în Palestina — îmi explica unul dintre ei. — Voi preferați să fim masacrați de nemți decît să vă creăm greutatea cu arabii. Nu putem miza decît pe victoria noastră. Dacă cîștigați, vom supraviețui, totul va reveni la normal și acțiunile vor crește, deci acum e momentul să le cumpărăm.

Una din primele consecințe normale ale crizei a fost creșterea numărului cetățenilor civili internați în lagăre. Cu treaba aceasta am fost însărcinat eu, probabil datorită cunoștințelor mele lingvistice. Am avut o ședință cu Russel Pașa și cu noul subsecretar de stat cu problemele interne, Hassan Pașa Rifaat. Am formulat două doleanțe. Prima, poliția să nu interogheze pe europeni decît în prezența mea, deoarece știam că aceștia încercau să-i corupă pe polițiști, și a doua, în operațiile pe care le efectuam polițiștii trebuiau să fie în mod formal sub ordinele mele. Ambele doleanțe mi-au fost îndeplinite.

Am intrat imediat în acțiune și am lucrat zi și noapte. La început am acționat fără să mai alegem, arestînd, în mod inevitabil, și oameni perfect nevinovați, mai ales italieni. Eram copleșiți de o avalanșă de denunțuri fiecare acuzîndu-și vecinul, fie din răutate, fie pentru a trage un profit. Știam că majoritatea denunțurilor false erau exagerate, dar nu puteam să ne asumăm nici un fel de risc. Metoda cea mai simplă era de a-i aresta și a-i obliga să-și dovedească nevinovăția. Brutală metodă, dar a fost aplicată chiar și în Anglia, în 1940, cînd invazia părea iminentă.

Am rechiziționat școala italiană de la Bulac, unde erau ținute cei mai puțin suspecti, adică cei care erau acuzați că ar

fi avut un drapel italian sau german. În timpul descinderilor am găsit mii de drapele, pregătite în vederea organizării unei primiri triumfale a lui Rommel la Cairo.

După o săptămână de activitate puțin cam dezordonată am avut norocul să găsesc o bază mai solidă. De o bucată de vreme aveam în atenție două italience, cele două surori Endozzi. Amîndouă erau înalte de aproape 1,80 m, slabe și păreau adevărate vrăjitoare. Acest aspect fizic le dezavantaja, căci mulți membri ai Clubului antifascist le considerau foarte periculoase, fără a putea dovedi însă acest lucru. Fuseseră funcționare la consulatul italian, iar după închiderea acestuia au lucrat pentru suedezi, care reprezentau interesele Italiei la Cairo. Nu era nimic extraordinar în aceasta și operațiunea se făcuse cu consimțământul guvernului egiptean. Sarcina lor era limitată la ținerea unei evidențe la zi a cetățenilor italieni.

Nu le internasem în lagăr după lovitura de la 4 februarie și nici nu mă tenta s-o fac fără un motiv bine întemeiat. Am efectuat totuși o descindere la ele, la orele trei dimineața, împreună cu căpitanul Murad Effat. A fost un eșec. Bătrîna, mama lor, dormea tocmai în camera în care intrasem. S-a ridicat din pat urlînd și apoi a căzut leșinată. Surorile s-au repezit la ea spunîndu-ne că mama lor era bolnavă de inimă și ne-au acuzat că am ucis-o. Nesimțind pulsul bătrînei, am crezut că au dreptate. A trebuit destul timp pînă să-și vină în fire, așa că, mai avînd încă vreo două descinderi de făcut, am percheziționat superficial locuința.

— Trimite pe cineva să vadă ce-au spus după plecarea noastră — i-am spus eu lui Effat.

Era o operație obișnuită, dar surorile Endozzi n-au avut perspicacitatea să o prevadă. Strigătele îl alarmaseră pe portar care, curios fiind, trăsese cu urechea atît în timpul descinderii cît și după aceea. N-a trebuit să asculte prea mult, deoarece imediat după plecarea noastră mama și fiicele se tăvăleau de rîs, bucurîndu-se că ne-au păcălit. Bătrîna a fost călduros feli-

citată pentru admirabila ei performanță și toate trei traseră concluzia că va trece multă vreme pînă la viitoarea descindere.

Am revenit în noaptea următoare. Și de data aceasta ne-au prezentat un spectacol frumos. Bătrîna își repetă numărul cu atîta putere de convingere încît era cît pe ce să-l împiedic pe căpitanul Effat, care voia să-i toarne o găleată de apă în cap, dar apa a liniștit-o. Nu a trebuit să căutăm mult, căci ascunzătoare era de-o naivitate dezarmantă. În rezervorul de apă de la W.C. am găsit un săculeț impermeabil care conținea un dosar asupra comunității italiene pregătit special pentru a fi predat nemților. De atunci, am putut acționa pe o bază sigură. Am arestat pe mulți dintre aceia care mă convinseseră că sînt nevinovați și am eliberat pe unii care ar fi trebuit să fie arestați de nemți.

În cursul acestor operațiuni am avut mai multe neplăceri. De pildă, un fascist periculos a evadat din școala de la Bulac, însă curînd un informator mi-a semnalat prezența acestuia într-o circiumă. M-am dus acolo cu informatorul și cu un subofițer. Ne-am apropiat de evadat, însă acesta m-a lovit pe neașteptate cu o sticlă de bere în cap. A ieșit tărăboi. Lumina a fost stinsă, mesele răsturnate, toată lumea se bătea și urla. Informatorul a reușit să scape din încăierare și să cheme în ajutor o patrulă care tocmai trecea pe acolo. Pînă la urmă am arestat nu numai pe evadatul nostru, ci și cîțiva prieteni de-ai săi. M-am ales cu o durere cumplită de cap și cu un ochi vînat.

Cu toate că eram foarte ocupat, îmi găseam întotdeauna timp să mă întîlnesc cu prietenul meu Hussein, la Gezira Sporting Club, care se ținea tare cu toată tensiunea existentă. Ne-a rămas fidel, dar declara că probabil era singurul ofițer egiptean care mai rămăsese de partea noastră după evenimentele de la 4 februarie.

— Toată lumea vrea să-i ajutăm pe nemți cînd vor ajunge aici, — mi-a spus el.

„Armata egipteană — scriam eu într-un raport — trebuie considerată nu numai inutilă, ci ca o a cincea coloană în potențial, deși nu prea primejdioasă, datorită slabei sale pregătiri“. Trebuia pregătit un plan ca, în caz de forță majoră, unitățile să fie consemnate în cazărmi, dezarmate sau chiar desființate. În ceea ce îi privea pe ofițeri, aceștia trebuiau categorisiți după spiritul de inițiativă și curaj nu după ideile politice, căci în majoritate doreau victoria Axei.

— Supravegheați-i în special pe cei mai tineri — m-a sfătuit Hussein. — Ei sînt cei care vorbesc cel mai puțin și compotează cel mai mult.

Am pus sub urmărire pe cei pe care îi bănuiam mai mult și am fost surprins cînd am aflat că locotenentul Anwar el-Sadati, ofițerul de transmisiuni, purta discuții îndelungate cu ghidul suprem al „Fraților musulmani“. Cele două mișcări s-ar fi putut alia împotriva noastră.

În schimb, am fost foarte mirat cînd am descoperit că una din legăturile lui Anwar era un copt* și acesta nu putea nutri prea multă simpatie pentru „Frații musulmani“. L-am pus sub urmărire pe Ezzat, așa se numea coptul, și am aflat că dorea să se împrietenească cu soldați englezi.

— Îi vom trimite un prieten — am hotărît eu, și i-am dat această sarcină sergentului Wilson.

În felul acesta m-am angrenat în cea mai mare afacere de contraspionaj pe care am realizat-o cu în tot timpul războiului.

Cîteva zile mai tîrziu, Wilson îmi arăta fotografia unei tinere arabe foarte drăguțe.

— Superbă, ce ziceți? M-aș îndrăgosti foarte ușor de ea — adăugă el cu un suspin.

— Am impresia că te-ai și îndrăgostit. Ce nu merge?

— Vrea un cadou.

* copt = arab de religie creștină.

— Și ce-i cu asta? — am zis eu nerăbdător, căci Wilson nu avea obiceiul să mă facă să-mi pierd timpul cu banalități.

— Dorește un plan al Marelui stat major.

— Cum?

— Se numește Zahira Ezzat. Este sora coptului pe care mi-ați ordonat să-l urmăresc.

Wilson era un băiat foarte dotat. Printre altele, se pricepea la desen și de multe ori stătea în fața unei cafele făcând schițe, ceea ce nu-l împiedica să asculte ce se vorbea în jurul lui. Într-o zi l-a văzut pe copt într-o cafenea împreună cu o fată. Wilson a intrat în cafenea, s-a așezat la o oarecare distanță de cei doi și a început să-i facă portretul fetei, care s-a simțit flătă. Restul a fost ușor.

— Aceasta dorea să știe din ce unitate fac parte — îmi povesti Wilson. — Nu vorbeam nici de cinci minute când m-au întrebat dacă cunosc clădirea în care se află Marele stat major. Era evident că doreau să afle imediat dacă merita să-și piardă timpul cu mine sau nu. Le-am spus că o cunosc cum îmi cunosc buzunarele. Am luat masa împreună, iar după aceea coptul m-a lăsat împreună cu sora lui, cu invitația foarte transparentă de a profita de ocazie.

— Îmi pare rău! Ai o misiune foarte neplăcută — am glumit eu.

— Îi era foarte frică. S-a purtat foarte drăguț cu mine, dar, în schimb, mi-a cerut un plan al Marelui stat major. Am întrebat-o la ce-i trebuie acest plan și mi-a răspuns că vrea să vadă cum arată. Ca spioană e, în mod evident, o debutantă. I-am spus că voi face tot posibilul și o să-i duc o schiță.

— Este totuși încurajant — am spus eu după ce a terminat raportul.

— Ce anume?

— Că ei nu au încă planul Marelui stat major.

Nu glumeam. Securitatea Marelui stat major m-a preocupat întotdeauna. Atîta lume circula pe acolo, printre care mulți

civili, încât mă temeam ca informațiile să nu se scurgă chiar din centru. Numai faptul de a se afla în clădirea respectivă îi făcea pe oameni periculoși. Ofițerii nu ezitau, de exemplu, să facă schimb de informații prin telefonul interior, fără să se sinchisească de telefoniste. Telefonistele erau în majoritate englezoaice, însă erau și unele recrutate dintre localnice. În afara de acestea mai era și personalul civil. Fuseseră toți verificați, însă nici un sistem de securitate nu este absolut sigur, după cum atâtea exemple au dovedit-o.

Luasem măsuri de control foarte severe, care îmi atrăseseră antipatia celor de la Marele stat major. Am fost invitat la comandant în legătură cu aceste măsuri, însă, din fericire, această invitație a fost făcută chiar în momentul în care îl urmăream pe copt, prietenul lui Anwar el-Sadati. I-am ordonat lui Wilson să întocmească un raport amănunțit asupra cazului, iar măsurile pe care le luasem nu numai că n-au fost anulate, ci au fost întărite.

I-am spus lui Wilson să nu cedeze imediat, ca să nu trezească bănuieli.

— Trebuie să ceri mai mult, nu numai niște sărutări caste — I-am sfătuit eu.

Cînd am considerat că a venit momentul, i-am spus să fixeze o întîlnire cu fratele ei — căruia îi trebuia planul, după cum mărturisise fata. Trebuiau să se întîlnească într-o cafenea la orele patru după-amiază.

— Spune-i coptului că-i aduci planul, dar că vrei o sută de lire sterline, în afara celorlalte avantaje.

Wilson a desenat un minunat plan imaginar al Marelui stat major. Trebuia să fie foarte apropiat de realitate, deoarece, mai tîrziu, urma să fie folosit ca probă la tribunal. Întîlnirea a fost fixată și eu am luat măsurile de rigoare. Ca să nu risc prea mult, am așteptat pînă la orele trei. Apoi m-am dus la poliția egipteană, unde am cerut un ofițer și trei oameni civili, mulțumindu-mă să le spun că era vorba de o arestare. Ne-am dus la

cafenea și ne-am așezat la o masă vecină cu cea la care se găsea Wilson și coptul.

Primul își juca foarte bine rolul. Cel de-al doilea nu voia să dea banii pînă nu verifica că sulul de hîrtie din mîna lui Wilson conținea într-adevăr planul Marelui stat major, iar Wilson refuza să-l arate pînă nu primește banii. În sfîrșit, Ezzat a reușit să arunce o privire în interiorul ruloului. Satisfăcut, îi întinse un plic lui Wilson care, la rîndul lui, aruncă și el o privire, apoi îi dădu planul. Nu doream să facem o scenă în localul unde Ezzat putea avea prieteni. Am așteptat să iasă ca să trecem la acțiune.

Ezzat era însă mai bine instruit decît soră-sa. Un Chevrolet în care se mai aflau trei oameni îl aștepta la ieșire. S-a urcat în mașină, iar șoferul a demarat imediat.

Din fericire, chiar în acel moment se opri un taxi ca să ia un client, dar noi i-am spus egipteanului indignat să mai aștepte. Șoferul, nu mai puțin indignat, a fost aruncat jos de la volan.

Nici un șofer n-ar fi îndrăznit să-și forțeze într-atît mașina încît să ajungă din urmă Chevroletul. A fost o goană disperată în care am traversat tot orașul și care s-a terminat într-un labirint de străduțe unde cei urmăriți au coborît și s-au baricadat într-o casă. S-au tras cîteva focuri, iar eu am fost lovit cu un scaun în cap, dar cam asta a fost totul. I-am arestat pe toți patru. Ezzat mai avea încă în mînă planul pe care nu voia să-l piardă. Datorită acestei dovezi a fost condamnat la trei ani muncă silnică. Ceilalți erau niște oameni de paie.

Cazul se termină aici... deocamdată! Nici metodele cele mai eficace de la interogatorii nu l-au făcut pe Ezzat să spună ce voia să facă cu planul. Credea că va fi în curînd eliberat și bine răsplătit de către nemți, sau poate conta pe ajutorul unor egipteni sus-puși și acest lucru n-ar fi fost de mirare, deoarece noi ne îndreptasem atenția asupra lui pentru că era prieten cu Anwar el-Sadati, care-l frecventa pe generalul El-Masri și pe

ghidul suprem al „Fraților musulmani“. Nici nu avea rost să-l întrebăm pe Ezzat ce voia să facă cu planul ! Nu-mi puteam imagina să existe un complot egiptean împotriva Marelui stat major. Era clar că un spion german dorea să pătrundă în clădire ca să fure unele documente și dorea să cunoască poziția birourilor ce-l interesau. Nu-l vedeam pe copt în acest rol. Spionul trebuia să se dea drept soldat britanic sau aliat, or pentru aceasta era nevoie de multă competență și de un curaj excepțional. Eram deci avertizați că există un astfel de om la Cairo.

— Ești sigur — l-am întrebat eu pe Wilson — că fata nu știe mai multe în această problemă ?

— Absolut sigur !

— Ce-ar fi s-o cauți și să încerci să afli mai multe despre legăturile fratelui ei. Ce părere ai ?

— Nu-i proastă — mi-a răspuns el furios ! — Dacă vreți să faceți asta, găsiți pe altul. N-are să mă lase să mă apropiu de ea.

— Să ne concentrăm atunci atenția asupra spionului care vrea să pătrundă în Marele stat major.

— Nu cred că e vorba de un copt — observă Wilson.

— Nici eu. De altfel, cred că e timpul să căutăm un neamț.

Nu era decât o intuiție, desigur. Însă aveam să constatăm că ăsta era adevărul.

CAZUL EPPLER

Cînd l-am văzut pe Eppler pentru prima dată, acesta își aprindea țigara cu o bancnotă de cinci lire. Atunci nu mă gîndeam că am în fața mea pe cel mai periculos spion din Egipt, totuși m-am hotărît să-l supraveghez, deoarece oamenii fără o ocupație precisă, care dădeau foc la bancnote de cinci lire, m-au interesat întotdeauna.

Dintre spionii capturați în timpul celui de-al doilea război mondial, Hans Eppler și camaradul său, Peter Monkaster, s-au bucurat de o situație demnă de invidiat, căci au fost singurii care au scăpat cu viață.

Nu credeam că sînt prea aproape de realitate considerînd că planul Statului major putea servi unui spion de o îndrăzneală și o competență excepțională, dar Anwar el-Sadati ne făcea să ne gîndim la Eppler, care corespundea cel mai bine acestei presupuneri.

El era neamț, eu englez, însă prima dată cînd ne-am întîlnit am discutat în arabă și ne-am luat unul pe altul drept egipteni. Eppler s-a născut în Egipt din părinți europeni, ca și mine, și-a pierdut tatăl de mic, iar mama lui s-a recăsătorit cu un egiptean bogat care l-a adoptat și, cu toate că acesta mai avea un copil, l-a considerat întotdeauna ca pe fiul său. Deși

după botez era catolic, s-a convertit la mahomedanism și a făcut chiar un pelerinaj la Mecca. Uitase că este german și nu a manifestat nici un interes pentru politică pînă la începutul războiului. Atunci, la vîrsta de 25 de ani, a renunțat la viața de tînăr egiptean bogat ca să lupte pentru o „patrie” pe care nu o văzuse niciodată și pentru un führer care disprețuia rasa tatălui său adoptiv.

Johannes Eppler a plecat în Germania trecînd prin Turcia. La Berlin a fost primit de amiralul Canaris, șeful serviciului de informații. Își făcuse studiile în școlile engleze de la Alexandria și Heliopolis și vorbea curent engleza, germana și araba, iar datorită faptului că era cetățean al Egiptului nu avea nevoie de acte false ca să se dea drept arab.

Trebuia totuși format pentru meseria de spion. A urmat diverse cursuri pentru a învăța să folosească cifrurile și aparatele de radio, iar timp de șase luni a studiat organizarea armatei britanice, armamentul și modul de identificare a diverselor unități.

Am auzit vorbindu-se de el, fără să-i cunosc numele, în mai 1941, cînd generalul El-Masri încerca pentru a treia oară să treacă la nemți. Informîndu-mă asupra acestui lucru, colonelul Hegazi adăugase : „Nemții au pe cineva care cunoaște Egiptul mai bine decît egiptenii”. Acesta era Eppler. El a demonstrat nemților că era imposibil să trimită un submarin în lacul Burullus, unde el se scăldase în copilărie, și a respins planul conținînd varianta terenului părăsit de la El-Khataba, indicînd folosirea celui de lîngă Djebel-Rozza. Tot el a pregătit și planul fugii, care ar fi reușit cu siguranță, dacă n-ar fi survenit accidentul de automobil al lui El-Masri. Eppler mi-a spus mai tîrziu că el fusese acela care l-a ajutat pe Rașid Ali să ajungă în Germania după înfrîngerea revoltei din Irak. Fostul prim-ministru fugise în Turcia, iar poliția și agenții noștri îl supravegheau ca să nu treacă pe teritoriul german. Eppler a plecat cu avionul la Istanbul, s-a dus la Rașid Ali, a schimbat hainele

cu acesta și a făcut mult zgomot în grădina vilei, atrăgând atenția polițiștilor ce efectuau supravegherea, în timp ce Rașid Ali a plecat la aeroport, s-a urcat într-un avion german sub numele de Eppler și, o dată ajuns la Berlin, a început să facă propagandă antibritanică.

Misiunea următoare a lui Eppler, de altfel și ultima, a fost botezată de către serviciul de informații german „Acțiunea Kondor”. Scopul ei era de a-i asigura lui Rommel un agent de încredere la Cairo.

Acțiunea constituia, într-un fel, un omagiu adus contraspionajului nostru. Deși capitala egipteană era plină de spioni și informatori, deși înalte personalități din anturajul regelui, ca și majoritatea ofițerilor erau de partea Axei și-i doreau victoria, totuși nemții nu primeau de la Cairo informațiile de care aveau nevoie. Rommel dorea informații amănunțite și sigure asupra planurilor noastre, or pentru aceasta era nevoie de un spion de mare încredere și care să fie capabil să aprecieze informațiile pe care le procura, deoarece noi reușiserăm să-i neutralizăm sau să-i prindem pe toți agenții mai importanți ai nemților. Nemții au hotărât să folosească pe cineva special pentru munca aceasta, iar acest cineva a fost Eppler.

A fost trimis în Libia, la statul major al lui Afrika Korps, unde Rommel în persoană i-a dat instrucțiuni amănunțite. În aceeași misiune a plecat și un radiotelegrafist, Peter Monkaster, neamț născut în Africa orientală și care se folosea de un pașaport american pe numele de Sandstetter.

Au plecat spre Cairo la începutul anului 1942, când situația era relativ liniștită în deșert. Noi mențineam încă linia El-Gazala — Tobruk — Bir Hakeim, dar Rommel pregătea atacul care avea să-l ducă până la El-Alamein. Bătălia pentru Egipt avea să înceapă curînd și momentul era oportun pentru a plasa un agent îndrăzneț la Cairo.

— La revedere și succes — i-a spus Rommel în încheierea discuției. — Ne vom revedea sper la... Cairo.

Contele Ladislau de Almaszy, arheolog maghiar, s-a oferit să-i ajute să traverseze deșertul. Cinci oameni dintr-un comando au format escorta, iar convoiul, format din trei mașini luate de la englezi, a plecat la 11 mai și a făcut trei săptămîni pînă a ajuns la Nil, puțin mai sus de Cairo. Eppler și Monkaster au trecut cu mult curaj printr-o unitate militară britanică și au luat trenul. Au ajuns în capitală după o săptămînă de la marele atac declanșat de Rommel la 27 mai 1942.

Prima grijă a lui Eppler a fost să-și găsească o locuință. A închiriat un șlep de pe Nil, care era amenajat pentru acest scop. Cu multă îndrăzneală s-a instalat în el, alături de șlepul unui maior din serviciul de informații britanic care, din simpatie pentru vecin, i-a procurat o antenă specială pentru aparatul de radio.

Monkaster a instalat postul de radio, iar Eppler a făcut primele contactări. Adusese cu el o listă de simpatizanți ai Axei, iar printre cei mai influenți figura numele locotenentului Anwar el-Sadati. Ajungînd la concluzia că cea mai bună metodă de a obține informații era să îmbrace o uniformă britanică și să intre în Marele stat major, el ceruse locotenentului arab să-i procure planurile acestuia. El-Sadati a încredințat această misiune coptului Ezzat, și aici am intervenit eu.

După ce l-am arestat pe Ezzat mă întrebam cum va transmite spionul, care avea nevoie de planul Marelui stat major, informațiile nemților?

O notă a serviciului de informații ne-a dat un răspuns plauzibil. Una din secțiile de ascultare recepționase un post de emisie necunoscut în regiunea orașului Cairo. Postul emitea zilnic la miezul nopții, codificat, dar pînă la acea dată emisiunile fuseseră prea scurte ca postul să poată fi reperat de stațiile goniometrice.

— În orice caz, se pare că nu transmite multe lucruri — a remarcat sergentul major Harper cînd i-am arătat nota. — Mai degrabă aș zice că aici scrie : „nimic de semnalat“.

— E curios — am remarcat eu. — Bătălia cunoaște o perioadă critică, nu se publică nici o știre despre mersul evenimentelor, iar un spion avînd legătură cu Anwar el-Sadati, de exemplu, n-are nimic interesant de semnalat nemților !

Un nou raport al stației de ascultare presupunea că era vorba de o simplă emisiune de identificare, deoarece aceasta nu primea nici un răspuns. S-a dat ordin să fie bruiată imediat ce va emite un mesaj mai lung.

Mă aflu în acest stadiu cu investigațiile cînd am primit un telefon de la Turf Club.

— E un tip suspect aici — îmi spuse interlocutorul meu, un ofițer englez. — Un locotenent din „Rifle Brigade“* face cinste la toată lumea. (Nu prea m-am mirat. Acest lucru era obișnuit la „șoarecii deșertului“ aflați în permisie). Se află aici de puțin timp și plătește în bani englezești.

Lucrurile se schimbau acum.

— Mulțumesc — am răspuns. — Încearcă să-l reții pînă sosesc eu.

M-am dus la Turf Club, însă darnicul locotenent dispăruse. Simțind bănuielele informatorului meu, se făcuse nevăzut în timp ce acesta telefona.

Peter, barmanul, mi l-a descris și mi-a dat banii pe care îi primise de la el. Erau mai multe bancnote, dintre care una de cinci lire.

A plăti în bani englezești nu era ilegal și erau acceptați pretutindeni, dar militarii primeau solda în lire egiptene și în afară de unele sume infime primite în scrisori ei nu aveau alți bani englezești.

Numărul ofițerilor inferiori din Rifle Corps, care se aflau în acea perioadă la Cairo, era limitat și avînd semnalmente furnizate de Peter mi-a fost ușor să verific dacă se potriveau cu a vreunuia dintre ei. Răspunsul a fost negativ. După cum bănuisem, era vorba de o deghizare. Putea fi fără importanță

* Brigada de pușcași.

— un pariu între soldați — însă banii englezești mă făceau să mă gîndesc și la altceva.

Poate că e un spion ! Totuși, mi se părea ciudat. Toată lumea știa că banii englezești nu erau folosiți în Egipt și toți ofițerii englezi aflați în Egipt se foloseau de lire egiptene. Să nu fi știut serviciul de informații german acest lucru ? Nu prea părea posibil, dar nu era nici imposibil ! A subestima inamicul este, desigur, o mare greșeală, dar nu trebuie nici supraestimat. Singura explicație plauzibilă era că nemții făcuseră o greșeală colosală într-o problemă elementară. Nu dăduseră agentului banii potriviți pentru țara respectivă. Greșeala se agrava și datorită faptului că, potrivit regulamentelor în vigoare, banca nu schimba bani englezești, aceștia trebuind trimiși Intendenței britanice. M-am dus la intendență să văd ce sume se primiseră între timp.

— Într-adevăr, cred că sumele au crescut în ultimele două săptămîni, îmi spuse tînărul funcționar privindu-mă surprins. Așteptați un moment ca să verific și vă spun cifra exactă.

Creșterea sumei era sensibilă, însă nu prea mare.

— Variază mult de la o săptămînă la alta — observă intendentul. Cîteodată este mult mai mare, alteori nu crește deloc.

— Poate e o coincidență — am remarcat. — De unde primiți aceste sume ?

— Ca de obicei, de la Shepheard, de la Groppi, Turf Club și de la alte localuri de noapte. Pot să vă dau și amănunte.

— V-aș fi recunoscător. Trimiteți-mi, de asemenea, și bancnotele englezești indicînd originea lor.

Nu eram încă sigur că sînt pe urmele unui agent inamic. Chiar admițînd că serviciul de informații german a făcut o greșeală, agentul, în mod sigur, și-a dat seama și a căutat sau va căuta să se debaraseze de bani în mod discret. Am dat ordin unuia din oamenii mei să afle cu cît se schimbau lirele la negru.

— Nu mai pot fi schimbate — mi-a raportat acesta. —

Nimeni nu mai acceptă lire. Toată lumea e convinsă că Rommel va cucerii Egiptul.

Traficanții puteau să se debaraseze de valută britanică prin intendența noastră dar numai în mod indirect și cu sume mici. Deci, ei erau obligați să păstreze banii așteptând o ocazie favorabilă, căci valoarea de schimb a lirei depindea mult de mersul războiului, or, în momentul respectiv, situația noastră pe front era foarte proastă. Găsisem explicația de ce agentul nu putuse să scape de banii englezești. Avusese ghinionul să ajungă la Cairo exact în momentul în care era imposibil să-i schimbe. Ironie a soartei, căci singurul vinovat de insuccesul agentului era Rommel, deoarece era prea victorios în deșert.

După cum am aflat mai târziu, la sosire, Eppler și Monkaster au schimbat o sumă mare la negru, pierzând o treime din valoarea ei, iar a doua oară li s-a oferit numai jumătate din valoarea sumei și aceștia au refuzat să facă schimbul. Cîteva zile mai târziu nu le-au mai putut schimba la nici un preț și atunci s-au hotărît să folosească banii așa cum îi aveau.

Am considerat cazul ca fiind foarte interesant. Am pus o hartă a orașului Cairo pe un perete din biroul meu și de fiecare dată cînd primeam bani englezești marcam locul de unde proveneau cu un steguleț. Așa cum își spusese și funcționarul de la intendență, acești bani proveneau de la localurile de noapte frecventate de ofițerii din Armata a 8-a aflați în permisie.

Am pus oamenii mei să-i supravegheze pe cei care plăteau cu bani englezești și am dat semnalmente locotenentului din Rifle Brigade, furnizate de Peter, barmanul de la Turf Club. Le-am ordonat să fie foarte prudenți ca să nu dea de bănuț, fapt ce le-a restrîns libertatea de acțiune.

Acesta a fost unul din motivele eșecului lor. Un alt motiv era acela pe care l-am presupus și eu, că respectivul a observat că fusese semnalat la Turf Club. De atunci Hans Eppler nu a mai purtat niciodată uniforma britanică. Căutînd un locotenent din Rifle Brigade, noi urmăream de fapt o fantomă.

Aveam foarte mult de lucru, deoarece situația era foarte gravă și eram să pun acest caz pe linie moartă când un raport primit de la Londra m-a determinat să-i acord o atenție deosebită.

Trimiseseam banii la Banca Angliei pentru expertiză. Mulți dintre aceștia proveneau din băncile țărilor neutre, ca Elveția și Spania, ceea ce întărea presupunerea că fuseseră dați de nemți unui spion. Mai mult încă, biletele de cinci lire erau false, însă mult prea bine imitate ca să fie făcute de niște falsificatori obișnuiți. „Sintem aproape siguri că bancnotele au fost falsificate de statul german”, se scria în raportul băncii.

La Londra se știa că nemții imprimau lire false și le răspindeau în țările neutre pentru a devaloriza banii englezești. Fuseseră examinate mai multe exemplare, majoritatea fiind bancnote de cinci lire. În această privință un stat poate face treabă mai bună decât falsificatorii, însă experții de la Banca Angliei distingeau cu ușurință bancnotele autentice de cele false.

Concluzia era evidentă, însă din nou ne-am întrebat cum a putut un serviciu de informații să fie atât de stupid încât să dea unui agent nu numai bani nepotrivii pentru țara unde acționa ci și bani falși, atât de ușor de recunoscut de un expert care putea să le stabilească și originea. „Made in Germany”^{*}. Ce imbecil hotărise să folosească banii pregătiți pentru războiul economic în scopul finanțării propriilor spioni? Acest lucru putea să-l coste viața pe spion și să facă zadarnice cheltuielile și eforturile depuse pentru pregătirea lui.

— În zilele următoare vei explora toate localurile de noapte și casele de „rendez-vous” scumpe din oraș — am spus cu unuia din agenții mei. (I le-am indicat pe hartă. Stegulețele indicau locurile asupra cărora trebuia să-și îndrepte atenția). Să-mi aduci pe toți suspectii, oricine ar fi, însă s-o faci discret.

^{*} Fabricat în Germania (în limba engleză, în original).

Subofițerii mei nu puteau efectua cu de la sine putere arestări și din această cauză am cerut concursul poliției egiptene și a secției noastre speciale de la poliția militară. Într-unul din birouri am instalat o permanentă formată din doi ofițeri, doi oameni din poliția egipteană și doi de la poliția militară. Un inspector egiptean și un reprezentant al poliției militare trebuiau să însoțească pe agenții mei încât aceștia să poată aresta, după caz, cetățeni civili sau militari. Când aveau nevoie de intervenția unui ofițer, trebuiau să dea telefon la birou ca să vină un ofițer.

Datorită panicii care domnea la Cairo în acea perioadă am putut acționa cu o discreție relativă. Era ușor de pretins că această situație impunea acțiunile pe care le întreprindeam. Pe de altă parte, de la 4 februarie se făceau multe arestări, așa că cele câteva descinderi ale poliției nu riscau să atragă atenția suspectului în mod special.

Am arestat sute de persoane, începînd cu ofițeri britanici și aliați și pînă la lustragii. Majoritatea erau foarte indignați căci erau nevinovați — cum era, de exemplu, un sergent de aviație care-și sărbătorea ziua onomastică cu un bilet de cinci lire trimis de mătușa lui. Mulți însă erau contrabandiști, traficanți de stupefiante, hoți și criminali de alte tipuri, fapt ce făcea foarte importantă această acțiune pentru poliția egipteană, însă nu și pentru mine. Din toate interogatoriile nu am putut obține nici măcar o informație certă. Însă numărul lirelor englezești pe care mi le trimitea intendentul arăta că omul nostru — dacă era numai unul — continua să folosească fățiș aceste bancnote în localurile amintite. Nu era exclusă nici presupunerea ca acesta să aibă unul sau doi colegi sau poate că plătea și oameni care lucrau pentru el și care, probabil, cheltuiau acești bani și în alte locuri. Am dedus, din diverse informații, că se dădea uneori drept egiptean, fără nici un fel de greutate, așa cum reieșea și din descrierea făcută de Peter. Pe de altă parte, unele indicații, destul de vagi, duceau la un civil de origine americană, ale cărui semnalmente nu corespundeau cu cele de care

dispuneam noi. După o muncă intensă de aproximativ o săptămână n-am putut face măcar un pas pentru a-i descoperi pe spioni.

Secția de goniometrie continua să semnaleze scurtele semnale clandestine de la miezul nopții, totuși postul nu putuse fi reperat. Totul rămăsese o enigmă pentru mine pînă în ziua cînd am primit vizita unui coleg pe care îl cunoșteam sub numele de Bob.

— Ați citit asta? — mă întrebă el aruncîndu-mi o carte. Era un exemplar al celebrului roman de Daphne du Maurier, „Rebecca”.

— Da, imediat ce a fost publicat — am răspuns eu. — De ce?

— L-am găsit la niște prizonieri nemți. Nu mai aveau altă carte la ei.

N-am știut ce să răspund. Faptul în sine nu era extraordinar, și Bob știa acest lucru la fel de bine. Am așteptat să continue.

— Nici unul din ei nu știe o boabă englezește — zise el. — Au fost prinși în deșert cu o stație de ascultare mobilă. Nu chiar atît de mobilă, deoarece o patrulă de neozeelandezi i-a surprins asupra faptului, în zori. Ei declară că acolo s-ar fi aflat chiar Rommel și că abia ar fi scăpat cu un glonte în umăr, însă nu putem pune mîna în foc că-i adevărat. Prizonierii nemți au fost duși la centrul de interogare de la Maddi și în felul acesta am fost pus la curent. Am găsit cartea printre lucrurile lor și, după cum puteți constata, prețul a fost șters.

Cartea, aproape nouă avea prețul imprimat pe supra-copertă. Faptul că un alt preț era marcat în interiorul ei făcea să presupunem că fusese vîndută în străinătate. Bob a cerut o expertiză și specialistul a descoperit inscripția „50 escudos”. Aceasta însemna că provenea din Portugalia.

Am făcut o anchetă la Lisabona și am primit următorul răspuns: „Soția unui membru al ambasadei germane a cumpărat șase exemplare din cartea aceasta acum șase luni”. Autorului

aveau să-i crească drepturile, căci am cumpărat și noi cartea pentru a încerca să descifrăm codul.

Totul începea să se clarifice. „Rebecca“ servea într-adevăr drept cod de cifru agentului de la Cairo. Acesta nu transmitea informații, deoarece nu primea apelul de recepție, și pentru că se știa ascultat nu îndrăzne să efectueze emisiuni mai lungi care ar fi fost probabil zadarnice.

Nu primea răspuns datorită faptului că unitatea mobilă, care trebuia să răspundă, fusese capturată de neozeelandezi. Pentru moment numai serviciul nostru de ascultare recepționa semnalele lui, dar această situație nu putea dura mult timp. Într-o noapte nemții, în mod sigur, aveau să răspundă de la o altă stație de emisie, noi aveam să le bruiem emisiunea și ei își vor avertiza spionul, care se va face nevăzut.

„Nu am ce să fac“, mi-am zis și m-am dus acasă să mă îmbrac civil. Hotărâsem să merg personal la Kit-Kat să văd dacă biletele false mai erau încă folosite. Când am intrat în local, cineva se folosea la bar de o bancnotă de cinci lire ca să-și aprindă țigara.

— Mulți îmi vor urma exemplul — a remarcat respectivul neglijent într-o arabă impecabilă.

Era la bar cu un prieten. Trei sau patru fete de cabaret se învîrteau în jurul lor. Ei le dădeau de băut și glumeau, rîdeau, ca și cum ar fi fost deja beți.

Mi-am pus o pereche de ochelari fumurii, folosiți în mod obișnuit de egipteni chiar și noaptea, și m-am așezat alături de ei la bar comandînd o sticlă de șampanie.

— Vreți să mă ajutați s-o beau? — le-am spus eu cu o voce nesigură. Fetele au acceptat în grabă. Bărbații însă au spus că ei beau whisky, iar eu am comandat băutura dorită.

— Sărbătoriți ceva? — mă întrebă cel care dăduse foc bancnotei. — Ziua de naștere?

În mod evident compania mea nu-i făcea plăcere, dar încerca să fie politicos.

— Nu, numai un succes în afaceri — am răspuns eu ca să dau impresia că eram un traficant sau cel puțin un profitor de pe urma războiului. — Într-adevăr, — am continuat eu, făcînd pe bețivul care face confidențe — e vorba de niște speculații de schimb valutar, dar să nu mai spuneți la nimeni.

— N-aveți grijă. Vă promit. Mai luăm un rînd ? — întrebă el, gîndindu-se probabil că prietenia cu mine i-ar fi utilă.

Orchestra a început să cînte și am tăcut în timp ce frumoasa dansatoare Hekmat Fahmy își executa numărul, foarte spectaculos, din programul de noapte. Am început să bat din palme în cadență și am scos o exclamație lubrică cînd a început să mimeze dragostea. Lascivitatea mea n-a scăpat noilor cunoștințe și am schimbat replicile obișnuite în această situație.

— V-ar place să faceți cunoștință cu dansatoarea ? — m-a întrebat omul care arsese bancnota de cinci lire.

Nimic nu mi-ar fi displicut mai mult. Hekmat Fahmy mă văzuse de multe ori la Kit-Kat în uniformă și în civil, iar ochelarii mei fumurii constituiau un deghizaj destul de slab.

— O mare plăcere ! — am răspuns eu.

Spre marea mea groază, el a făcut semn dansatoarei să vină la noi și aceasta s-a supus cu atîta docilitate încît m-am întrebat cu cine aveam de-a face.

— Mă numesc Hussein Gaafer — îmi zise el.

Prietenul său, deschizînd gura pentru prima dată, se prezentă în engleză sub numele de Sandstetter.

— Spuneți-mi Sandy — zise el cu un pronunțat accent american.

Le-am spus un nume fictiv cu rezonanță egipteană, pe care Hussein Gaafer îl repetă dansatoarei.

— Am impresia că v-am mai văzut aici — îmi zise ea.

Era evident că nu-și amintea de uniformă și am putut astfel să respir mai ușurat.

— Și eu v-am văzut de multe ori și de fiecare dată mai adorabilă — am răspuns eu.

— Îl reținem pînă ce-ți termini programul de dans — spuse Gaafer. Acționa foarte inteligent deși, aprinzîndu-și țigara cu o bancnotă de cinci lire, făcuse o greșeală de neiertat. Auzindu-mă vorbind de trafic de valută s-a gîndit că aş putea să-i fiu folositor, însă n-a pomenit nimic de treaba asta. Pretindea, din contră, că se interesează doar de persoana mea. Manifestările mele lascive îl amuzaseră și i-a făcut semn lui Hekmat Fahmy să-mi facă avansuri.

Dacă l-aș fi făcut să creadă că sînt un egiptean cinstit ar fi reușit să mă facă să cred același lucru despre el. Era limpede că era un prieten intim al dansatoarei și din unele cuvinte schimbate între ei am dedus că se cunoșteau dinainte de război.

În acest timp Hekmat mă privea ca și cînd aş fi fost omul pe care-l așteptase toată viața.

— Haideți să bem ceva pe șlepuț meu — propuse ea.

Aceasta o obliga să renunțe la al doilea număr din program și ea făcea acest lucru. În mod evident, făcea tot ce dorea Hussein. Era, de asemenea, clar că primise misiunea să cultive prietenia cu mine.

— Bună idee. Să mergem — am spus eu făcînd pe entuziasmul.

Aș fi plecat beat de la Kit-Kat dacă barmanul Mac n-ar fi înțeles, din privirea pe care i-o aruncasem, să-mi pună apă în paharul pe care mi-l servea. Am rămas treaz, însă mă făceam că mă poticnesc.

Am chemat un taxi. Hekmat și cu mine ne-am urcat primii. Simțind corpul ei fraged lîngă mine mă întrebam pînă unde puteam merge. Pentru a nu trezi bănuiele, mi-am trecut brațul în jurul umerilor ei, sperînd că soția mea mă va ierta. Ea a scos un suspin atît de extaziat încît a trebuit să o sărut, procedînd la fel ca sergentul Wilson, care a trebuit să o sărute pe sora coptului. „Asta face parte din misiunea mea”, mi-am zis. Cred însă că Wilson nu stîrnise în partenera lui un ecou atît de electrizant.

Din fericire, drumul a fost scurt și când ne-am urcat pe bord au venit și ceilalți. Hussein a turnat de băut și a dat drumul la radio ca și cum ar fi fost la el acasă.

— Nu ai primit scrisori de la admiratori? — o întrebă el pe Hekmat.

— Doar câteva. Nici nu le-am deschis.

Hussein a luat scrisorile și a început să le citească. Dintr-un plic a căzut fotografia unui ofițer englez.

— Vrei să dansezi? — m-a întrebat Hekmat.

Am zis că-s cel mai fericit om și, sincer să fiu, nu mi-a fost greu s-o spun! Simțind corpul ei sinuos lipindu-se de al meu, a trebuit să fac un efort extraordinar ca să-l pot urmări pe Gaafer, care citea corespondența dansatoarei.

După dans și după ce paharele au fost din nou pline, am făcut o vagă aluzie la problemele mele de trafic de valută.

— Am un prieten care ar dori să schimbe lire sterline — îmi zise Hussein.

— Îl sfătuiesc să o facă oficial, — am zis eu cu un ton sentențios. — Numai așa le va schimba la adevărata lor valoare. Pe piața liberă nu sînt acceptate pentru moment.

— Asta mi-a spus-o și el. Însă cred că preferă altă cale, nu cea oficială. Dacă mai există altă posibilitate, e dispus să schimbe destul de mult.

— Îmi pare rău, dar personal nu-l pot ajuta — am zis eu — căci pe mine nu mă interesează lirele sterline. În fine, am un prieten...

Hussein făcu un gest că a înțeles.

— Nu știți cam ce sumă ar vrea să schimbe?

— Cred că vreo zece mii de lire.

I-am promis că mă interesez și am fixat o întâlnire la Kit-Kat pentru a doua zi.

În timpul acesta, americanul Sandy a vrut să-și toarne un pahar de whisky însă sticla era goală.

— Mă duc după whisky — zise el.

M-am întrebat de ce, căci mai era o sticlă de whisky pe etajera barului.

— Nu mai găsiți nicăieri la ora asta — am remarcat eu.

— Locuim pe șlepul vecin — mi-a răspuns Hussein.

Sandy a plecat la douăsprezece fără un sfert. Cîteva minute mai tîrziu a bătut cineva la ușă. Hekmat s-a dus să deschidă și am auzit cîteva fraze rostite în arabă. Apoi s-a întors împreună cu un egiptean mic de statură, foarte spîlcuit, cu niște pleoape umflate și pe care aveam impresia că l-am mai văzut undeva.

— Am venit pentru aparatul dumneavoastră de radio — îi spuse el lui Hussein. — Am fost pe șlepul vecin, dar nu am găsit pe nimeni acolo.

— Vă mulțumesc foarte mult. Sandy a plecat acolo acum cîteva minute. Era cît pe ce să vă întîlniți pe drum. Veniți cu mine. Cred că nu te superi dacă te las singur cu Hekmat? — m-a întrebat Hussein surîzînd.

I-am răspuns tot cu un surîs, încercînd să ghicesc ce putea să însemne asta. De ce venea să vadă aparatul de radio la o oră așa de tîrzie?

Hekmat îi însoți pînă la ușă.

— La revedere, Anwar — zise ea.

Anwar! A, da! Anwar el-Sadati, ofițerul de transmisiuni cu aer adormit, prieten intim al generalului El-Masri și al lui Hassan el-Banna, ghidul suprem al „Fraților musulmani” — o legătură a coptului care cerea planul Marelui stat major și a lui Hussein Gaafer care-și aprindea țigara cu o bancnotă de cinci lire și care citea scrisorile de dragoste, cu siguranță cam indiscrete, trimise lui Hekmat de către ofițerii britanici aflați în deșert...”.

Misterul începea să se dezlege puțin cîte puțin. Era aproape ora douăsprezece și Sandy, sub pretextul că se duce după whisky, plecase ca să transmită emisiunea lui zilnică. Neprimind nici un răspuns, acesta a vrut să vadă dacă nu cumva aparatul este defect... Anwar el-Sadati venise să vadă aparatul la miezul nopții,

în timp ce funcționa... Se adresaseră lui pentru că acesta era specialist în transmisiuni și era o legătură a lor... Hussein, care vorbea perfect englezește, se îmbrăcase într-o uniformă de la Rifle Brigade și încercase la Turf Club să obțină un plan al Marelui stat major cu scopul de a se duce acolo, purtând uniformă de ofițer britanic. Citea corespondența lui Hekmat pentru a culege unele informații de pe front trimise de admiratorii acesteia.

Deci, dansatoarea noastră favorită făcea și ea parte din bandă. Îmi era greu să văd în ea o Mata Hari. O văzusem făcând gesturi amicale, în aparență atât de spontane, ofițerilor din Armata a 8-a și, cu toată atmosfera plină de bîrfeli de la Kit-Kat, n-am auzit niciodată rostindu-se măcar o dată o bănuială împotriva ei.

— Încă un pahar, mai dansăm ? — mă întrebă ea cu ochii strălucind de promisiuni.

— Nu vrei să vă citiți corespondența ? — am întrebat-o eu.

— Oh, asta-i ! — făcu ea rîzînd. — Tinerii ofițeri englezi sînt băieți drăguți, dar...

A făcut un gest cu mîna și a venit să se așeze foarte aproape de mine. Eram în mare încurcătură. Se aștepta să-i fac curte, iar Hussein îi spusese să fie amabilă cu mine.

— Hai să dansăm !

Atingerea mîinii ei îmi întrerupse meditația și am înțeles că dacă aș fi continuat aș fi mers atât de departe cît mi-ar fi permis ea și era foarte tentant. Dacă nu i-aș fi făcut avansuri riscam să dau naștere la bănuieli, deci să nu-mi execut în bune condițiuni misiunea. Puteam foarte ușor să mă conving că era o obligație...

Totuși, totuși ! Eram căsătorit de foarte puțin timp și mi se părea necinstit să seduc o femeie pe care peste puțin timp aveam să o arestez. Nu m-aș fi putut culca cu o spioană. Apoi, ar fi trebuit să-mi scot ochelarii fumurii și nu era exclus să mă recunoască.

M-am prefăcut că sînt beat.

Mă împleticeam, am rîgîit și m-am prefăcut că-mi vine să vomit cu atîta convingere încît eram chiar pe punctul de a o face. Am citit dezgustul de pe fața ei cînd m-a împins aproape cu forța în toaletă, unde am avut grijă să scot niște sunete respingătoare. Am ieșit din toaletă ștergîndu-mi sudoarea și m-am prăbușit pe un scaun cerînd un pahar cu apă rece. Eram sigur că nu mă va mai lăsa să mă apropiu de ea și mă uitam cu părere de rău la șoldurile ei în timp ce se ducea să-mi aducă apă.

M-am uitat la ceas. Douăsprezece și un sfert... De ce Sandy și Hussein nu s-au întors ? O idee care mi se tot învîrtea prin cap a trecut pe primul plan. Poate că tocmai în noaptea aceea nemții înlocuiseră stația mobilă de radio din deșert... Spionii vor începe să transmită un lung mesaj conținînd informațiile culese în acest interval de timp. Serviciul nostru de ascultare îi va bruiia imediat... nemții îi vor preveni pe spioni... în acest timp oamenii mei vor încerca cu disperare să repereze emițătorul care era pe șlepul vecin cu cel în care mă găseam eu !

Ar fi trebuit oare să mă prefac bolnav, să dau un telefon serviciului nostru de ascultare și să întreb dacă postul neidentificat funcționa și, dacă răspundea afirmativ, să luăm cu asalt șlepul ? Sau trebuia să mai aștept puțin ? Întîrzierea ar fi avut un motiv : poate că Anwar el-Sadati demonta aparatul să vadă dacă nu este defect...

În fine, s-au întors, iar Sandy a adus o sticlă de whisky.

— Anwar spune că aparatul nu are nimic — îi spuse Hussein lui Hekmat.

— Nimic — confirmă Anwar. — Trebuie să plec. Noapte bună.

Era furios.

Am privit camera în care mă aflam și mi-am dat imediat seama de viața pe care o duceau acești tineri naziști. Aveai impresia că te afli într-un palat din „O mie și una de nopți”. Într-o ambianță plină de moleșală și voluptate, era evident că

Eppler și Sandy uitaseră repede misiunea pentru care fuseseră trimiși în Egipt.

Pretextînd o indispoziție pe care reușisem să o simulez, am plecat imediat după întoarcerea spionilor. De la primul telefon am cerut secția de goniometrie și i-am întrebat ce au auzit.

— Același lucru ca de obicei — mi s-a răspuns.

Liniștit, m-am întors acasă cu pași nesiguri, căci pe șlep consumasem destul whisky. A doua zi m-am prezentat la serviciul de informații, unde am avut o ședință lungă. A fost chemat și Bob. Noi doi am dus tot greul discuțiilor. Se punea problema dacă trebuia atacat șlepul imediat sau era bine să mai așteptăm.

— Cu cît îi vom ataca mai repede, cu atît va fi mai bine — zise Bob. — Cum nu aveți posibilități să obțineți cifrul, va dura foarte mult pînă să descifrăm emisiunile lor.

Înțelegeam foarte bine ce voia să spună. Dacă am fi reușit să transmitem nemților informații false folosind cifrul lor, prezența spionilor la Cairo ar fi constituit un avantaj enorm pentru noi.

— După părerea mea, ar fi mai bine să mai așteptăm cîteva zile — am intervenit eu. — Lăsîndu-i liberi și supraveghindu-le șlepul am putea pune mîna și pe un mare număr din legăturile pe care le au.

— Și dacă în acest timp nemții răspund la semnalele lor? Ei vor transmite toate informațiile culese pînă în prezent, care sînt deja cifrate. Vom fi obligați să-i bruiem și postul care îi va asculta îi va preveni, fără îndoială.

— E un risc ca oricare altul, — am spus eu, — chiar dacă informațiile sînt deja cifrate. A-i bruiia e mai ușor decît a-i împiedica să fugă. Dacă se aprobă să mai întîrziem descinderea, după cum doresc eu, voi ține pregătită în fiecare noapte la orele douăsprezece o patrulă care să atace șlepul, încît aceștia să nu aibă timp să distrugă hîrțiile.

— Cum vei da semnalul de atac patrulei? — mă întrebă Bob.

— Vor avea cu ei un aparat de radio reglat pe aceeași lungime de undă și, în clipa în care va începe bruiajul, vor ataca.

— În cazul acesta nu vom mai putea transmite nimic lui „Jerry”. Când va auzi bruiajul va pune cruce acestui post de emisie.

— Dacă atacăm acum nu putem fi siguri că obținem cifrul în timp util. Dacă îmi dați puțin timp se poate să am posibilitatea să-l procur.

În ambele cazuri riscam foarte mult. S-a hotărât amânarea descinderii cu câteva zile.

Pusesem deja șlepul sub supraveghere: unul din subofițerii mei era deghizat în cerșetor, iar câțiva oameni aflați în apropiere aveau misiunea de a lua în filaj vizitatorii. Am pus și spionii în filaj. În timp ce eu eram la ședință, subalternii mei scormoneau trecutul lui Hussein Gaafer și al lui Sandstetter.

Tatăl adoptiv al primului era un magistrat respectabil, cu o atitudine favorabilă englezilor și care habar n-avea unde plecase fiul său după începerea războiului. Aceasta ne-a făcut să găsim în biografia acestuia o perioadă necunoscută între septembrie 1939 și iunie 1942. Am aflat, de asemenea, că mama sa era nomțoaică și că el se numea în realitate Johannes Eppler. Aceasta ne era de-ajuns. Puteam să-l internăm oricând într-un lagăr.

În schimb, Sandstetter rămânea un mister. Autoritățile americane n-auziseră niciodată de el. Nu am putut avea nici o dovadă că ar fi fost la Cairo înainte de reparația lui Eppler. Avea, în mod evident, un rol secundar de tehnician și puțin importa dacă era un american renegat sau un neamț deghizat. Am aflat că se numea Peter Monkaster abia după ce l-am arestat.

M-am dus la întâlnirea de la Kit-Kat și i-am schimbat lui Eppler o sută de lire la un tarif convenabil. I-am promis că voi mai încerca să-i mai schimb, întrebându-l cum puteam ține legătura cu el.

— Prin Hekmat — îmi spuse. — După cum știți, este vecina mea.

Sperasem să mă invite pe șlepu lui, însă n-a făcut-o. Între timp am început să primesc rapoarte foarte interesante asupra legăturilor sale. După întoarcerea sa la Cairo el se descurcase excepțional, chiar dacă ținem cont că se afla în orașul său natal. Am aflat planul lui de a pătrunde în Marele stat major cu ajutorul a doi funcționari civili pe care-i recrutase. În plus, era în contact cu un mare număr de ofițeri din poliția egipteană și cu un înalt diplomat suedez.

I-am arestat pe toți care îi bănuiam că ar putea să-mi furnizeze informații aflându-se în închisoare, dar pe cei mai periculoși i-am lăsat în libertate câteva zile. Nu m-am atins de ofițeri ca Anwar el-Sadati. Toate arestările au fost efectuate cât mai departe de șlep, încît Eppler să nu găsească nici o legătură între aceste arestări și persoana lui.

Eforturile mele de a pătrunde pe șlep au rămas însă zadarnice. Îl întâlneam aproape zilnic și-i schimbam bancnotele false, totuși Eppler nu mă invita niciodată la el. M-am gândit să fac o percheziție în lipsa lui și a prietenului său, însă ar fi rămas fără îndoială urme și faptul i-ar fi putut trezi bănuieli. De altfel, cred că de fiecare dată avea grijă să ascundă cifrul într-un loc sigur.

În fiecare noapte eram gata de atac, însă spionii nu primeau încă apelul de recepție. Serviciul de informații mă întreba de câte zile mai aveam nevoie ca să stabilesc care sînt toate legăturile lui Eppler. Acest lucru era deja stabilit, dar trebuie să recunosc că în privința cifrului nu făcusem nici un progres, însă tocmai cînd începusem să mă descurajez un sergent major m-a anunțat că una din persoanele arestate voia să-mi vorbească. Era vorba de o dansatoare de origine franceză, Natalie.

M-am uitat în dosarul ei. Nu era franțuzoaică, ci palestiniană. Împreună cu încă o fată petrecuse o noapte pe șlep, dar n-ar fi fost nimic extraordinar în acest fapt dacă nu descopeream împlător că era amanta unui ofițer superior englez. Ea refuzase să vorbească cu altcineva și a cerut să fie adusă la mine.

— Am foarte puțin timp la dispoziție — i-am spus eu. — Pot să vă acord cinci minute. Spuneți repede ce aveți de spus.

— Îmi veți acorda mai mult decît atît, domnule maior — îmi răspunse ea calm. — Vreau să vă spun că nu sînt numai dansatoare, ci și agentă de profesie.

Era tînără și drăguță, fără a avea însă frumusețea senzuală a lui Hekmat Fahmy, căci era foarte, foarte rece.

— Fac spionaj pentru o organizație evreiască clandestină — a continuat ea — deși cred că în prezent nu mai pot fi de nici un folos la Cairo.

— Cu siguranță nu ! — am încuviințat eu.

Evreii nu-mi erau antipatici și îi înțelegeam că doreau să reînceapă lupta pentru libertatea patriei lor după terminarea războiului, însă nu le puteam tolera amestecul în treburile mele.

— Datoria dumitale este să te culci cu naziștii ? — am întrebat-o eu.

— Pentru a servi cauza noastră mă voi culca cu orice personaj important, după cum ați și descoperit. Pot să refuz să-mi folosesc corpul cînd poporul meu n-are încă un cămin ?

— Sînt cuvinte foarte frumoase, — am remarcat eu — dar să revenim la fapte.

— Drumul nostru și al dumneavoastră are de multe ori aceeași direcție. Trebuie să vă ajutăm să-i învingeți pe nemți înainte de a începe lupta noastră. Hussein Gaafer și Sandy sînt spioni germani, după cum bine o știți... Din această cauză m-ați și arestat ! Și eu îi urmăream. M-am dus pe șlepul lor pentru că și eu îi bănuiam. Am văzut emițătorul. Este mascat într-o cabină destul de mare ca să încapă și Sandy cînd transmite.

— Continuați.

— A transmis și noaptea trecută la miezul nopții, fără a obține însă răspunsul. El a spus-o lui Hussein.

— Ați văzut ceva hîrtii ? Mesaje scrise sau cifruri ?

— Sandy avea cîteva foi de hîrtie cînd s-a dus să transmită.

După aceasta le-a pus într-o carte pe care a vîrît-o sub pernă cînd s-a culcat.

— Vă amintiți titlul cărții ?

— Da. E un roman cu nume evreiesc : „Rebecca.“

— Mulțumesc ! Puteți să-mi faceți o schiță a șleului și a cabinei unde se află ascuns postul de emisie și unde se culcă cei doi ?

— Vreți să-i atacați ?

— Nu pot permite să-mi puneți întrebări — i-am răspuns eu destul de politicoasă.

— V-am spus ce am descoperit. V-am spus fără a fi constrînsă și nu vă cer nici o recompensă, nici măcar libertatea mea. De acord ?

— De acord.

— Dacă mă credeți, și eu sînt convinsă că da, cu permisiunea dumneavoastră vă pot ajuta și în continuare.

— Cum ?

— Ei nu știu că am fost arestată. Puneți-mă în libertate. Mă voi lăsa invitată pe șlep și voi încerca să fur cartea cu hîrțile din ea.

— Am să mă mai gîndesc — i-am spus eu serios. — Însă, pînă atunci, vă rog să-mi faceți schița.

Atacul a fost fixat la ora două noaptea. La cererea mea, poliția fluvială urma să ne ajute concentrîndu-și toate ambarcațiunile în apropierea podului Zamalek. Pe bordul șleului era întineric. Înarmați cu arme automate, căpitanul Effat și cu mine mergeam în față. „Poliția“, strigă Effat de formă, forțînd deja ușa. Mulțumită schiței făcută de Natalie, știam exact unde trebuie să mergem și în lumina lanternelor a apărut un om care tocmai se scula din pat.

— Atenție... o grenadă ! — strigă unul din subofițerii mei, văzînd că omul aruncase cu ceva.

— Nu trageți ! Culcați-vă ! — am ordonat eu, căci voiam să-i prind vii.

Ne-am aruncat pe burtă, pe dușumea. Un obiect moale îmi căzu în spate. Era o pereche de șosete !

Cineva întoarse comutatorul electric. L-am văzut pe Eppler cu un pistol Luger în mână.

— Aruncă-l sau te fac praf ! — am strigat eu.

Se supuse după un moment de ezitare.

Unde era Monkaster ? Am simțit un gol în stomac când am văzut că, profitînd de învîlmășeală, acesta dispăruse. A fost însă arestat pe punte.

— Cred că a aruncat ceva peste bord — îmi spuse unul din subofițeri. — Totuși, n-am auzit nici un zgomot.

Am coborît în cabină și am ridicat perna. Nici urmă de „Rebecca“ !

Am făcut o percheziție amănunțită fără să găsim nici cartea, nici vreun mesaj codificat, cum ne spusese Natalie. Însă nu terminasem încă.

— Dezbrăcați-vă ! — am ordonat eu.

Eppler și Monkaster își zîmbiră triumfător. Oare n-am greșit că n-am lăsat-o pe Natalie să acționeze ? Oare centrul de anchete îi va putea face să ne spună cifrul ?

— Poliția fluvială, domnule — se prezentă un sergent egiptean. — Aceasta a căzut pe bordul ambarcațiunii noastre când am acostat.

Îmi întinse „Rebecca“. În carte se aflau cîteva foi de hîrtie acoperite cu litere.

Eppler, acum gol, se repezi să pună mîna pe carte. L-am răsturnat cu un dos de palmă peste față.

— Luați-i ! — am ordonat eu.

De-abia în momentul acela Eppler m-a recunoscut.

— Uite-l pe regele traficantilor ! — îmi zise el forțîndu-se să zîmbească.

— Uite-l pe Don Juanul Orientului ! — i-am replicat eu.

Cei doi nemți au fost conduși la Maddi, unde Monkaster a încercat să se sinucidă tăindu-și venele de la mînă. Avea ordin

să se omoare dacă era prins, însă, așa cum mi-a spus Eppler mai târziu, la Londra, chiar el însuși „nu avea nici un chef“

În timp ce percheziția continua, ne-am dus pe șlepul vecin pentru a o aresta pe Hekmat. M-a recunoscut și era foarte furiasă. Nu mi-am pierdut timpul cu ea, ci am luat scrisorile de dragoste pe care i le trimiseseră ofițerii din Armata a 8-a. Unele spuneau atâtea lucruri încât mi-am dat seama de ce Eppler le acorda atîta atenție. Am trimis la serviciul de informații un raport cu aceste indiscreții și cu numele vinovaților.

Cred că au fost săpuniți bine, dar artileria germană ar fi făcut și mai mult rău dacă nemții ar fi aflat ce scriau ei în scrisorile de dragoste !

Cazul fiind încheiat din punctul meu de vedere, m-am dus acasă și am adormit, pentru prima dată după cîteva săptămîni.

Nemții așteptau informațiile de la Eppler. Au primit altele în locul lor. Cîteva zile după asalt, un post răspunse emisiunii noastre de la miezul nopții : „Aici Kondor“, iar radiotelegrafistul nostru a început să transmită informații date de serviciul de informații englez.

Nu am avut nici o contribuție, însă am auzit vorbindu-se după aceea că ne temeam să nu fim atacați în special dinspre coastă la Alam el-Halfat. Mai târziu a fost transmisă nemților o hartă a regiunii care arăta un teren solid într-un loc unde în realitate se aflau nisipuri mișcătoare. Este un fapt cunoscut de istorie că nemții au atacat acolo unde am vrut noi la Alam el-Halfat, deschizînd drum faimoasei noastre ofensive de la El-Alamein. Capturarea lui Eppler și Monkaster s-a dovedit prețioasă.

Imediat după atacul șlepului, am arestat toate legăturile lui Eppler, inclusiv pe locotenentul Anwar el-Sadati, acuzat de conspirație împotriva securității Regatului Egipt. El a fost dat afară din armată și închis pînă la sfîrșitul războiului.

GRIJĂ ȘI PAZĂ

Grupa de pază din poliția egipteană participase în mod efectiv, la cererea mea, la rezolvarea cazului Eppler. În mod normal ea trebuia să asigure securitatea înaltelor personalități care treceau prin Cairo. Personal eram în relații de prietenie cu șeful ei, colonelul Wasfi, deoarece eu însumi eram însărcinat și cu asigurarea pazei vizitatorilor de prim rang. După o săptămână sau două de la încheierea cazului Eppler, s-a anunțat vizita lui Winston Churchill.

Primul ministru a sosit la Cairo la 4 august 1942, a poposit la ambasadă, însă, chiar a doua zi, a plecat să viziteze frontul de la El-Alamein. Am primit ordin să-l aduc de acolo nevătămat. Curajul lui Churchill îmi îngreua însă misiunea și am scos un suspin de ușurare când a luat avionul spre Moscova, unde a sosit la 12 august. La întoarcere, s-a oprit șase zile la Cairo și, bineînțeles, și de data aceasta a făcut o călătorie periculoasă pe front. Împreună cu Montgomery, care luase comanda Armatei a 8-a, primul ministru s-a dus în lagărul care avea să devină celebru, unde și-a petrecut o noapte, iar a doua zi a cerut să vadă terenul ce urma să fie câmpul de bătaie. Deși avioane inamice zburau fără încetare, el a vrut să inspecteze fostul său regiment, Regimentul 4 husari. Am protestat împotriva acestei nebunii și am

reuşit să limitez inspecţia numai la un grup de cincizeci de oameni. Am regretat aproape imediat, căci, în faţa unui număr atât de mic de oameni, Churchill a socotit că are timp suficient să discute cu fiecare om în parte.

S-a întors, în sfârşit, în Anglia. Cinci luni mai târziu a revenit la Cairo, însă de data aceasta nu mai putea fi vorba de vreo vizită pe front căci, între timp, frontul se depărtase la 2.500 km.

Ameninţarea germană dispăruse în Egipt şi sarcina mea principală a devenit protecţia înaltelor personalităţi care se aflau în capitala Egiptului. Oraşul Cairo devenise un paradis. Regi, preşedinţi, prim-miniştri, şefi militari, conducători civili ai organizaţiilor de rezistenţă, personalităţi de toate naţionalităţile erau tot mai des oaspeţii oraşului Cairo.

Colonelul Wasfi şi cu mine eram mereu ocupaţi.

Cea mai importantă misiune din această perioadă a fost să asigur securitatea personalităţilor care urmau să asiste la Conferinţa „Sextant”. La conferinţă participau Churchill, Roosevelt şi Cîan Kai-şi. A trebuit, în mod natural, să colaborez cu colegii mei americani, ale căror metode şi, mai ales, puteri au fost pentru mine o revelaţie. Ei nu riscau să moară de un atac de cord ca mine pe timpul vizitei lui Churchill la El-Alamein. Preşedintele era prizonierul lor, nu putea face un pas fără autorizaţie şi nu i se permitea să se ducă singur decît la toaletă.

O întregă zonă a oraşului a fost rezervată, în apropierea piramidelor, pentru a-i caza pe oaspeţi. Au fost rechiziţionate toate clădirile. Cunoscutul hotel Mena House a devenit cartierul general. În zonă se găseau numeroase vile aparţinînd unor egipteni şi europeni bogaţi, însă erau şi bordeie construite din lut şi chiar unele corturi. A trebuit să evacuăm şi să cazăm toată lumea aceasta, în plus să dăm o explicaţie plauzibilă acestor schimbări.

O brigadă de infanterie întărită avea sarcina să păzească zona în care nu se putea intra decît cu o autorizaţie specială.

Totuși, pentru a asigura înaltelor personalități modul de viață obișnuit, trebuiau să fie admiși în sector o serie de civili, deoarece nu aveam personal militar capabil să înlocuiască sutele de funcționari de la Mena House Hotel. Am făcut verificări și numai ideea că printre aceștia s-ar fi putut strecura un singur agent inamic nu ne lăsa să dormim nici noaptea.

Am căutat personal să descopăr microfoane cu ajutorul unui aparat asemănător detectorului de mine.

Casa unde urma să locuiască Churchill a fost numită „Casey”, după numele locatarului ei, ministrul nostru de stat în Orientul Mijlociu, care i-o pusese la dispoziție. Cea a lui Roosevelt a fost denumită „Kirk”, deoarece era închiriată de ambasadorul S.U.A. la Cairo. Am aranjat unele detalii asupra pazei de la „Kirk” cu șeful siguranței americane la Cairo, care se declară pe deplin satisfăcut. O grupă de oameni ai F.B.I.-ului a sosit la Cairo pufăind din trabucuri și au declarat că trebuiau să examineze totul înainte de venirea președintelui. A trebuit să-i conduc în toate casele situate la distanța unei lovituri de tun de „Kirk”, și aceasta n-a fost decât începutul. M-am plîns Marelui stat major. Mi s-a răspuns că aveau perfectă dreptate și dacă conferința ar eșua din cauza unei greșeli în asigurarea pazei și gărzii voi fi personal responsabil de aceasta.

Am reușit să le satisfac toate dorințele. Totuși, Roosevelt era cît pe ce să nu vină. Se temeau de un eventual atac aerian, deși aveam mai mult de cinci sute de tunuri antiaeriene în zona respectivă și opt escadrile de aviație la Alexandria, gata să-i respingă pe atacatori. Ei considerau orașul Cairo prea aproape de aeroporturile germane din Grecia și Rhodos și propuneau transferarea conferinței la Khartum. Churchill, care se afla deja în drum spre Cairo, a fost nevoit să intervină personal și să-i determine pe americani să renunțe la această idee.

Primul ministru a sosit la 21 noiembrie 1943, pe aerodromul vecin, unde l-am întâmpinat cu o escortă formată din două jeepuri care au încadrat mașina lui Churchill. L-am condus la

„Casey“, o clădire mare înconjurată de pomi și unde instalasem o pază pe care o consideram destul de puternică.

Roosevelt a sosit a doua zi pe același aerodrom. Churchill l-a întâmpinat cu cele două jeepuri ale sale. Mai erau șase mașini, pline cu americani înarmați cu arme automate. Tot timpul cât a durat conferința nu l-am văzut nici măcar o singură dată pe Roosevelt fără gardă. În ceea ce privește paza locuinței sale, aceasta ar fi putut ține piept cu ușurință întregului „Afrika Korps“.

Între timp alte personalități umpleau Mena House Hotel și cele patruzeci și trei de vile rechiziționate. Ședințele plenare aveau loc în sala de bal a hotelului. Înainte de fiecare ședință controlam sala cu grijă pentru a descoperi eventuala prezență a unor microfoane. După ședințe oamenii mei adunau pînă și cea mai mică hîrtie ca să fie arsă. În fiecare dimineață treceam prin dormitoare înainte de venirea personalului de serviciu ca să strîng documentele secrete uitate prin cameră și a căror cantitate eră cu adevărat extraordinar de mare.

Cel mai greu moment pentru mine a fost acela cînd directorul hotelului, o franțuzoaică, m-a anunțat că doi servitori sudanezi dispăruseră. Locuiau într-un sat vecin, așa că m-am dus acolo în cea mai mare grabă. I-am găsit foarte încurcați. Nu mai veniseră la serviciu, deoarece li se ceruse de prea multe ori legitimația.

Am arestat și cîțiva egipteni care încercaseră să pătrundă în zona respectivă în timpul nopții. Știau că riscau să fie împușcați, însă nu puteau rezista tentației de a fura sau pur și simplu de a cerși țigări. Oamenii mei trebuiau să patruleze toată noaptea, deoarece restul soldaților nu cunoșteau araba.

Personal făceam cel puțin o dată înconjurul vilelor în fiecare seară. Într-o zi am fost convocat de primul ministru, împreună cu ceilalți ofițeri însărcinați cu asigurarea securității sale. Ne-a oferit de băut și ne-a pus cîteva întrebări, unele foarte pertinente, asupra activității noastre.

Mi-a dat de băut și președintele Roosevelt, însă în împrejurări cu totul diferite. Churchill vorbește în memoriile sale de banchetul oferit de președintele S.U.A. cu ocazia Bunei-Vestiri, însă nu pomeneste nimic despre dineul oferit de el în onoarea lui Roosevelt. Am fost obligat să transmit invitația. Credeam că sînt suficient de cunoscut de gărzile de la „Kirk“ încît să nu intru cu mâinile ridicate sau cu drapelul alb, așa că am intrat direct în curte cu jeepul. Toate santinelele s-au repezit la mine cu automatele în mîini. Cînd m-au recunoscut, mi-au explicat că se aflau în alarmă, deoarece Roosevelt trebuia să plece la un dineu. În acel moment a sosit în fugă un tînăr ofițer. Roosevelt văzuse incidentul de la fereastră și dorea să vorbească cu mine. Am intrat încadrat de doi soldați care îmi pîndeau orice gest. Președintele mi-a oferit de băut, a spus cîteva cuvinte elogioase despre felul în care era organizată securitatea personalităților și m-a întrebat dacă nu cumva garda sa personală nu constituia un necaz în plus pentru mine.

— Absolut nici unul, domnule președinte. Ne înțelegem foarte bine! — am răspuns eu, zîmbind celor două santinele care-mi aruncau cîte o privire feroce.

— După cum vedeți, nu sînt omul cel mai liber din lume — a completat Roosevelt zîmbind.

Am mers alături de fotoliul său pînă a fost urcat în mașină și el mi-a zîmbit din nou cu un aer trist cînd numeroasa sa gardă s-a apropiat de noi. Ne-am dus la „Casey“, unde a început comedia. Garda personală l-a însoțit pe Roosevelt pînă în camera unde-l aștepta Churchill împreună cu fiica sa, Sarah. Cîteva minute mai tîrziu, primul ministru, livid, ieși și-mi spuse:

— Dă-i afară pe oamenii aceștia!

Am transmis acest lucru șefului lor, care mi-a răspuns că avea datoria să asigure paza armată a președintelui în orice moment.

— Și dacă președintele ridică acest consemn pentru două sau trei ore?

— Nu ar fi un ordin constituțional și am fi obligați să nu-l executăm.

— Nu puteți, cel puțin, să-i lăsați să mănânce în liniște?

— Nu-i cunosc pe oamenii care au acces în sufragerie.

— Vă dau lista și informațiile ce le doriți despre ei.

— Voi păzi, totuși, toate intrările.

Au pus gărzi nu numai la uși, ci și la ferestre, toți înarmați cu mitraliere.

După aproape o săptămână, Churchill și Roosevelt au plecat la Teheran să se întâlnească cu Stalin. Cea mai mare parte dintre personalități îi însoțiră, însă eu promisem ordin să mai mențin zona excepțională pentru cazul că se vor mai întoarce. Au stat la Teheran cinci zile. Au avut loc apoi niște ședințe și o excursie bină păzită a lui Churchill și Roosevelt la sfinx. După aceasta au plecat definitiv, zona excepțională a dispărut și Cairo și-a reluat viața normală.

Nu s-a produs nici un incident. Conferința a fost reușită, cel puțin din punct de vedere al securității. Aceasta a fost cea mai importantă din misiunile de acest gen pe care le-am avut, totuși am cunoscut și o înfrângere, căreia datorită însemnătății sale trebuie să-i dedic un capitol întreg.

ASASINAREA LORDULUI MOYNE

L-am prevenit pe lordul Moyne că va fi asasinat. Mi-a ris în nas. Îmi reproșez, totuși, că din vina mea acest lucru s-a și întîmplat.

— Nu cred că sînt într-o primejdie mai mare decît acum treizeci de ani cînd am venit pentru prima dată în Egipt — îmi spunea el. — Atunci puteam să mă aștept să fiu ucis, deoarece ne aflam în război. Nu văd de ce ar sta lucrurile altfel în prezent.

— Pe atunci erați soldat, sir ! — i-am răspuns eu. — Astăzi sînteți ministru de stat în Orientul Mijlociu. Dacă vi se întîmplă ceva este un dezastru.

— Știi bine că nu se va întîmpla nimic, Sansom — mi-a răspuns el cu zîmbetul său plin de farmec. — S-a spus că domnul Casey este de neînlocuit, pînă în ziua cînd a fost numit în altă funcție, iar eu sînt pe jumătate mai puțin indispensabil decît era el. Soldații sînt expuși focului inamic pe cîmpul de bătaie. Chiar și regele ar putea fi ucis de o bombă. Poate că sînt prea bătrîn ca să mai lupt, însă pot să iau asupra mea riscurile obișnuite. E absurd să-ți pierzi timpul ca să mă protejezi cînd ai multe treburi mai importante de făcut.

— Nu mi-aş pierde timpul, sir, dacă aţi accepta să fiţi păzit de o gardă suficient de numeroasă. Discuţiile acestea mă fac să pierd timp !

— Nu vreau ca libertatea şi viaţa mea particulară să fie restrânse — îmi zise el rîzînd — şi-mi pare rău că sînt imobilizate atîtea forţe ca să mă păzească cînd ar fi mult mai folositoare în altă parte.

Nimic nu-i mai greu, în această meserie, decît să asiguri protecţia unui om curajos. Lordul Moyne fusese rănit în timpul războiului cu bunii, iar în primul război mondial luptase în Dar-danele şi Egipt, fiind decorat cu Crucea Ordinului „Pentru Merite Deosebite” şi citat de patru ori prin ordin de front. Mulţi din cei care au fost sub ordinele sale s-au mirat că nu i s-a acordat şi „Victoria Cross” şi chiar la vîrsta sa suporta cu greu să rămînă într-o zonă din spatele frontului.

Nu numai că avea un curaj excepţional, dar avea ambiţia să se apere singur, însă cea mai mare parte din activitatea politică şi-a desfăşurat-o în Anglia unde oamenii de stat nu sînt ucişi.

Cînd a sosit la Cairo, în ianuarie 1944, a moştenit sistemul de protecţie al predecesorului său, australianul R. G. Casey, care era foarte puternic la birou şi foarte slab la reşedinţa personală. Situaţia era la fel şi pentru ambasadorul Marii Britanii în Egipt, şi pentru comandantul militar al Orientului Mijlociu. Puţin timp după venirea lordului Moyne am propus să fie întărită paza la reşedinţele respectivelor personalităţi şi pe trasee, deoarece aveam motive serioase să mă tem că va avea loc un atentat împotriva acestor trei personalităţi.

Prima informaţie mi-a fost transmisă de Natalie, agenta evreică care m-a ajutat în cazul Eppler. Credeam că s-a reîntors în Palestina, cînd am văzut-o apărînd pe neaşteptate lingă mine într-un local de noapte.

— Beţi ceva sau preferaţi să dansaţi ? — am întrebat-o eu.

— Să dansăm şi, dacă găsiţi o masă mai liniştită,...

Am dansat și apoi ne-am instalat într-un colț mai ferit.

— Doriți să-mi spuneți ceva? — am întrebat-o eu.

— Da. Să vă anunț un asasinat.

Ea nu râdea, așa că am așteptat să aud și continuarea.

— Nu-mi face plăcere să vă spun, — reluă ea cu greu — însă am auzit că va avea loc foarte curînd un asasinat politic în Egipt și că victima nu va fi un egiptean.

— Asasinii vor fi evrei?

— Acesta este motivul pentru care nu-mi face plăcere să v-o spun. De altfel, nu vă pot spune nimic în plus, căci organizația mea nu are nici un amestec. Dacă am putea, noi l-am împiedica, dar nici noi nu știm mai mult. Mai bine ar fi să preveniți înaltele personalități. Este vizată una dintre cele mai importante.

Am transmis această informație serviciului de informații, specificînd în notă că este din sursă sigură. O săptămînă sau două mai tîrziu mi s-a trimis lista tuturor membrilor cunoscuți din organizația Stern*, cu fotografiile respective, semnele particulare și de identificare culese de poliția palestiniană. Se spunea că doi dintre ei veniseră în Egipt cu scopul de a asasina un înalt demnitar britanic.

Organizația Stern se intitula „Luptătorii pentru libertate din Israel” și era cea mai periculoasă organizație clandestină evreiască din Palestina. Cred că era singura care mai lupta activ împotriva englezilor după izbucnirea celui de-al doilea război mondial, cînd noi luptam împotriva naziștilor, dușmanii de moarte ai evreilor.

Pînă atunci această organizație își limitase acțiunile ei numai la Palestina, fără a face prea mult rău, deoarece majoritatea populației evreiești o dezaproba și era gata să facă orice ca s-o împiedice în acțiunile ei, dar asta nu însemna că ne spuneau nouă cine sînt membrii organizației și unde se găsesc.

* Stern (germană) = Steaua.

Raportul trimis de serviciul de informații provenea evident dintr-o sursă palestiniană și înclinam s-o considerăm demnă de încredere. N-am acordat prea mare importanță dosarului ce însoțea acest raport, deoarece asasinatul trebuia să fie comis de oameni necunoscuți în evidența autorităților britanice. Aceștia au intrat în mod legal în Egipt, poate ca membri ai Batalionului din Palestina sau cu un regiment englez recrutat local, ai cărui soldați aveau dreptul să circule prin Orientul Mijlociu ca toți ceilalți. Controalele de la frontieră n-au dat nici un rezultat și ne era imposibil să-i descoperim pe viitorii asasini fără nici o altă indicație. Se instalaseră în cartierul evreiesc pe de o parte din motive de siguranță, iar pe de altă parte pentru că evreii din Egipt erau adepți ai sionismului și se considerau o comunitate aparte.

Dacă doreau să ucidă un înalt demnitar, acesta nu putea fi decît : ambasadorul, comandantul militar al Orientului Mijlociu sau ministrul de stat.

Al doilea constituia victima cea mai puțin probabilă, chiar și organizația Stern înțelegînd că dacă ar fi ucis un soldat care lupta împotriva lui Hitler n-ar fi servit prea mult cauzei ei. Cel mai probabil era ca obiectivul să fie ministrul de stat, membru al guvernului, fapt ce făcea ca asasinatul să capete un caracter pur politic. În calitate de ministru rezident în Orientul Mijlociu era la fel de responsabil pentru ce se întîmpla în Palestina ca și în Egipt. În afară de aceasta și, probabil, principala cauză era faptul că acesta nu era de acord cu imigrația nelimitată a evreilor în Palestina în perioada cînd aceasta era singura lor scăpare de la moarte.

Generalul Henry Maitland, comandantul militar al Orientului Mijlociu, a fost de acord cu raționamentul meu și mi-a promis tot ajutorul de care aveam nevoie. A acceptat imediat să fie întărită paza și mi-am dat seama că nu-mi va crea nici o dificultate. A aprobat, de asemenea, propunerile în legătură cu

măsurile de pază și gardă a ambasadorului și a ministrului de stat.

În această perioadă, paza la ambasadă era asigurată de o gardă selecționată din regimentele britanice staționate la Cairo. Locuința ambasadorului se afla în incinta ambasadei, astfel încît el era bine păzit atît timp cît se afla acasă. Am propus deci să fie mărită garda personală, iar mașina ambasadorului să fie escortată de un jeep al poliției militare. Dl Miles Lampson a acceptat toate aceste propuneri fără nici o obiecțiune.

— Puțin mă interesează ce ai aranjat cu ambasadorul și cu comandantul militar — mi-a spus lordul Moyne cînd m-am dus să vorbesc cu el. — Nu m-am plîns niciodată de măsurile pe care le-ai luat la mine la birou, deoarece e plin de documente secrete. Însă nu am nimic la domiciliu și vreau să rămînă așa cum este. Nu vreau pentru nimic în lume să am îngeri păzitori în spatele meu cînd mă duc să joc golf sau cînd fac cîte o vizită unui prieten. Nu sînt un imbecil, Sansom — a continuat el schimbînd tonul. — Iată cum văd eu lucrurile : dacă cei care intenționează să mă asasineze se tem că vor fi prinși, paza de care dispun este suficientă. În caz contrar, dacă sînt niște idealști, gata să moară ca niște martiri pentru cauza lor, nici escorta dumatăle nu va putea să-i împiedice.

— Foarte bine, sir — spusei eu jucînd ultima carte. — Mă înțelegeți, sper, că nu încerc decît să-mi fac datoria ?!

— Cu siguranță — răspunse el pe un ton amical.

— Înțelegeți, deci, că sînt obligat să găsesc un mijloc prin care să vă asigur paza pe care o consider indispensabilă.

— Ce vrei să spui ?

— Deoarece refuzați măsurile pe care vi le propun, va trebui să recurg la metode oculte.

Rămase tăcut. Gîndul de a fi urmărit de gărzi invizibile, în mod vizibil, îi dispăcea și mai mult, dar trebuia să-l determin să accepte o soluție rezonabilă. Îmi veni o inspirație de moment.

— O astfel de metodă — spusei eu luînd un aer nevinovat — va antrena o mare desfășurare de forțe.

Lordul Moyne începu să rîdă.

— Nu prea îmi vine să cred, însă îți dau dreptate. Sînt de acord ! Dă ordin să se mărească garda, însă îmi rezerv dreptul să o ridic cînd n-am s-o mai pot suporta.

Am hotărît să postez o gardă la domiciliul său, iar mașina personală să fie urmărită peste tot de un jeep cu patru polițiști militari. Aceștia erau englezi, ca și santinelele de la birou, însă pentru reședință a trebuit să fac apel, din considerente politice, la grupa de protecție egipteană. La cererea mea s-a stabilit o permanentă formată din patru oameni. Un excelent inspector sudanez, Amin Abdullah, a fost însărcinat să conducă paza.

Consimțămîntul dat de lordul Moyne l-a surprins pe adjutantul său, căpitanul Hastings, însă mi-a promis să-mi dea tot concursul.

— Nu lăsați să se apropie nimeni de lordul Moyne, dacă nu-l cunoașteți — i-am spus eu. — V-aș fi recunoscător dacă ați da șefului gărzii o listă a întîlnirilor pe care le are ministrul, pentru ca identitatea vizitatorilor să poată fi verificată la intrare. Dacă se va prezenta cineva al cărui nume nu-i trecut pe listă, șeful gărzii îl va conduce în biroul dumneavoastră ca să-l interogați. Dacă hotărîți ca un străin să intre în biroul lordului Moyne, rămîneți în încăpere pe tot timpul întrevederii.

— Va fi foarte greu să-l determin să accepte așa ceva — a răspuns Hastings.

— Am dat aceleași dispoziții pentru comandantul militar și pentru ambasador și nimeni n-a avut nici o obiecțiune — am subliniat eu.

Casa lordului Moyne se afla în cartierul Sharia Zanki, destinat exclusiv personalităților, situat în apropiere de Zamalek, lîngă Gezira Sporting Club. Mă întrebam cum vor putea uci-gașii să-l observe pe lordul Moyne intrînd sau ieșind. Nu

exista pe aproape nici o prăvălie sau casă de închiriat. Trebuiau să acționeze din stradă.

— Fiți atenți la hoinari și la alți suspecți de genul acesta. De asemenea, să cercetați automobilele, căruțele sau alte vehicule care vor trece mai des.

Nu cred să fi pomenit nimic de biciclete. Ar fi schimbat aceasta oare lucrurile ?

Gărzile se schimbau la orele 8, 16 și la miezul nopții. Ofițerii egipteni aveau atât de puțină considerație față de soldații lor, încît uneori treceau mai mult de zece ore pînă să le trimită schimbul. Am protestat împotriva acestei practici, însă n-am fost luat în serios. Din moment ce erau în mod permanent patru santinele, de ce m-aș fi putut plînge ?

Inspectorul Amin Abdullah controla garda la intervale neregulate, însă trecea întotdeauna la orele 13, cînd lordul Moyne se întorcea de la birou. Eu însumi aveam obiceiul să trec pe acolo, cînd mă duceam acasă la masă. În mod obișnuit plecam de la birou la ora 12,30. Treceam pe la ambasadă, la 400 de metri de birou, pe la biroul ministrului de stat, la încă 400 m, și pe la locuința lordului Moyne, la o distanță de trei kilometri.

Totul a mers bine timp de cîteva zile. Apoi, pe cînd treceam pe la biroul ministrului de stat, am aflat că acesta refuzase escorta și plecase singur acasă. M-am repezit la el. Expediasse, de asemenea, și garda care îi păzea casa.

— N-am putut să fac nimic — îmi zise Hastings. — Cel mai bine ar fi să vorbiți personal cu lordul Moyne.

Acesta nu era într-o dispoziție excelentă.

— Te-am prevenit că am să mă debarasez de ei dacă îmi vor călca pe nervi — zise el. — De altfel, cît timp vrei să-mi impui situația aceasta ? Cînd trebuie să înceapă vînătoarea împotriva mea ? Care sînt ultimele știri despre conspiratori ?

A trebuit să-i mărturisesc că nu mai aflasem nimic de cînd primisem prima informație. Astfel că, după ce am reușit să-l conving pe lordul Moyne să mă lase să chem garda înapoi,

m-am hotărît să o caut pe Natalie, unica mea informatoare în acest domeniu. Am reușit să o găsesc într-un local de noapte.

De data aceasta nu părea deloc dornică să stea de vorbă cu mine. Încerca chiar să se eschiveze, noroc că am observat-o la timp.

— Nici o știre despre ucigași, Natalie? — am întrebat eu.

— N-am nici o știre de nici un fel pentru dumneata, domnule maior — îmi răspunse ea rece.

— Ți-e frică? — am zis eu, văzînd-o că cerceta sala cu privirea.

Rîse sec.

— Nu, sînt numai dezinteresată. De ce aș interveni atunci cînd un antisemit va fi ucis.

Complotul exista deci, și îl viza în mod sigur pe lordul Moyne! Pentru una ca Natalie, deși nu ajuta mișcarea sionistă, acesta era un antisemit.

L-am avertizat pe căpitanul Hastings, acesta era de aceeași părere cu mine, însă nu mi-a fost de nici un folos. Am ordonat santinelelor să mă anunțe imediat ce garda va fi ridicată de lordul Moyne. Cîteva zile mai tîrziu, sergentul escortei m-a anunțat că lordul Moyne dăduse oamenilor din pază o permisie de o zi. Santinelele egiptene fuseseră, de asemenea, expediate din post cînd am ajuns eu la reședință. Am avut cu această ocazie cea mai scurtă întrevvedere cu lordul Moyne.

— Am rechemat escorta și garda, sir! — i-am spus eu.

Apăsă pe un buton. Adjutantul intră.

— Hastings, dă ordin gărzii și escortei să plece.

— Bine, sir.

Hastings a salutat și a ieșit. Am făcut la fel și m-am dus la ambasadă să-i cer ajutorul lui Miles Lampson. Acesta îmi promise să vorbească cu lordul Moyne.

Nu știu ce au vorbit, însă după discuția lor, Hastings mi-a telefonat că garda și escorta au fost rechemate.

— Sper să nu le mai expedieze — am spus eu. — Într-o zi li se spune oamenilor că misiunea lor este de o mare importanță, în altă zi li se spune că e inutil ce fac ei. E teribil de demoralizant. Nu mai știu oamenii ce să creadă!

A intrat lordul Moyne, a înclinat ușor capul și a schițat un suris ca să-mi arate că nu-mi purta pică.

Era ultima dată când îl mai vedeam în viață.

În ziua crimei, am părăsit biroul la orele 12,30, ca de obicei, am trecut pe la ambasadă și am ajuns la 12,45 la biroul ministrului de stat. Jeepul poliției militare era parcat în fața intrării, ceea ce m-a făcut să cred că lordul Moyne se mai afla încă la birou. Nu am văzut însă mașina lui, dar se putea ca el s-o fi trimis undeva sau șoferul să fi plecat după benzină. Această presupunere liniștitoare a dispărut când l-am văzut pe șeful găzii alergînd spre mine.

— Iar a început, sir — îmi zise el. — Chiar acum cîteva minute, înainte de a pleca de la birou. V-am dat un telefon la birou și mi s-a spus că sînteți în drum spre noi.

Lordul Moyne suspenda fără îndoială garda și la el acasă. Dacă ne grăbeam, aveam timp să-l împiedicăm și eram hotărît să-l înfrunt.

I-am spus sergentului să mă urmeze și i-am cerut șoferului să conducă cu cea mai mare viteză posibilă.

Am mers pe drumul obișnuit — podul Kaser el-Nil, prin fața Clubului Gezira, și am ajuns la reședință. Chiar înainte de a opri mi-am dat seama că se întîmplase o nenorocire. Un polițist egiptean se afla în fața porții principale, cu fesul dat pe spate, ștergîndu-și fruntea și roind de sudoare. L-am recunoscut, era unul din oamenii care-l însoțea de obicei pe inspectorul Amin Abdullah. Avea ochii sticloși și era desfigurat de groază, pînă la punctul să-și piardă cunoștința.

— Ce s-a întîmplat? — am strigat eu.

Nu mai putea nici să vorbească. N-a putut decît să se întoarcă și să ridice brațele spre casă într-un gest automat.

Am observat că nu mai sînt santinelele la intrare abia cînd am pătruns înăuntru. Automobilul lordului Moyne se afla în spatele porții. Două arme automate erau aruncate pe alee. Primul zgomot pe care l-am auzit a fost plînsul unei femei. Era secretara ministrului.

— Au murit, au murit ! — a început ea să se bîlbîie.

Lordul Moyne, prăbușit pe bancheta din spate, părea mort. Șoferul său, caporalul Fuller, pe jumătate căzut din mașină, era grav rănit. Pentru mine, cel mai important lucru era să-i prind pe asasini.

— Aveți grijă de ei, chemați un medic, anunțați Marele stat major și unitățile voastre, blocați podurile ! — am ordonat sergentului de escortă și m-am repezit la polițistul egiptean care rămăsese în fața porții.

— I-ai văzut pe oamenii accia ? Răspunde-mi, pentru numele lui Dumnezeu, sau îți sucesc gîtul ! — am strigat ca să-l trezesc din toropeală.

— Erau doi oameni pe biciclete — zise el în sfîrșit. Amin Abdullah îl urmărește pe unul.

— Pe unde au luat-o ? — am întrebat, așezîndu-mă la volanul jepului.

Sharia ibn Zanki se întindea pe o distanță apreciabilă pe direcția nord-vest — sud-est. Polițistul îmi arăta spre sud-est, spre inima orașului Cairo.

— Cum erau îmbrăcați ?

— Cămașă și pantaloni kaki — răspunse egipteanul venindu-și în fire. — Tineri, tenul de culoare închisă, însă puțin probabil să fie arabi.

— Am să conduc eu — i-am spus șoferului. — Nu-ți pot cere să-ți asumi un asemenea risc.

Dacă trebuia să călcăm pe cineva, preferam să fiu eu la volan.

— Înțeleg, sir ! — răspunse el exact în momentul cînd era să ne ciocnim cu un camion.

Era clar că ne trebuia puțin noroc ca să-i prindem, însă poziția casei lordului Moyne ne oferea o mică posibilitate. Cartierul Zamalek se afla situat pe o mică insulă a Nilului, care avea legătură cu orașul numai pe patru poduri. Pentru a ajunge la cel din sud asasinii trebuiau să parcurgă un drum lung și să treacă prin fața clubului Gezira, însă nu erau atât de proști încât să aleagă acest drum. Podul cel mai apropiat se afla la vest, însă ducea în afara orașului Cairo. Celălalt, podul Bulac, ducea spre centrul orașului. Chiar și fără indicația polițistului, aș fi putut pune pariu că l-au ales pe acesta din urmă.

Claxonînd continuu, am coborît ca o furtună strada relativ liberă care duce spre marginea cartierului Sharia ibn Zanki, am luat-o apoi la stînga, pe urmă la dreapta, scrișnind din frîne, pe artera Sharia Faud el-Awal (în prezent Sharia 26 iulie) din Zamalek și care dădea spre podul Bulac.

La amiază traficul era foarte intens: camioane și jeepuri ale armatei, limuzine americane, mașini vechi egiptene, taxiuri (ce constituiau întotdeauna un pericol), căruțe cu cai sau măgari, autobuze, tramvaie pe care circulau agățați ciorchine de oameni, sute de pietoni făcînd slalom printre vehicule...

— Ține-te bine! — i-am zis șoferului apăsînd la maximum pe accelerator, claxonînd fără oprire, virînd brusc și mergînd în zig-zag.

A ieșit un adevărat balamuc. O ploaie de înjurături s-a abătut asupra mea, în arabă dar și în engleză, în timp ce zgîriam caroserii, ciocneam căruțe și-i obligam pe pietoni să fugă cît îi țineau picioarele. Cîțiva generali ce treceau într-o mașină au strigat la mine și mi-au luat fără îndoială numărul. Un șofer de taxi s-a aplecat peste geamul mașinii și m-a scuipat pentru că-l obligasem să-mi cedeze trecerea. Trecătorii mă amenințau cu pumnii și dacă ar fi avut pietre la îndemînă aș fi fost cu siguranță linșat. Totuși, reușeam să înaintez.

Chiar la sosirea noastră la podul Bulac, l-am observat la vreo cincizeci de metri în față pe inspectorul Amin Abdullah, al

căruia turban flutura nebunește în timp ce el se strecura printre mașini cu motocicletă. Era evident că încă nu reușise să pună mîna pe asasinii și am înțeles că acum aveam foarte puține șanse. Ordinul pe care-l dădusem pentru a se bara podurile nu fusese încă executat și dacă criminalii reușeau să ajungă pe celălalt mal și-ar fi pierdut repede urma în labirintul de străduțe din vechiul oraș Cairo.

Nu aveam altceva de făcut decît să continuăm urmărirea. Din fericire, polițistul care dirija circulația m-a recunoscut. El a oprit șirul de mașini ca să mă lase să trec.

— Blochează circulația în urma mea! — i-am strigat cînd am trecut pe lângă el.

Doream să fie oprite, în special, tramvaiele care circulau pe mijlocul drumului. Dacă acestea nu mai treceau, puteam să mă folosesc de șine ca să înaintez mai repede.

Turbanul lui Abdullah Amin continua să flutur în fața mea cînd am observat, cu o undă de speranță, doi bicicliști.

După felul cum pedaleau, mi-am dat seama că erau oamenii noștri. Pe podul Bulac, în orele de vîrf, un biciclist avea mare noroc dacă nu era ucis, chiar dacă mergea numai cu trei kilometri pe oră; cu douăzeci și cinci, așa cum mergeau ei, era o adevărată sinucidere.

Erau aproape de jumătatea podului. Cu capul plecat și picioarele funcționînd ca niște pistoane, ei goneau să-și salveze viața.

Amin Abdullah ajunsese în dreptul lor. Un moment mai tîrziu, cînd roata din față a motocicletei se afla la nivelul roții din spate a unei biciclete, inspectorul făcu o mișcare bruscă spre acesta. Biciclistul căzu, însă și Amin Abdullah a fost aruncat de pe motocicletă. Ar fi murit amîndoi dacă în spatele lor ar fi venit o mașină și nu o birjă. Birjarul opri atît de brusc birja încît mașina ce venea din spate n-a mai avut timp să oprească și a intrat în ea, apoi s-a produs o ciocnire în lanț, într-un zgomot de sticlă spartă și de metal lovit. Circulația din

sens invers se oprise și, așa, profitînd de spațiul gol, m-am strecurat înainte.

Amin Abdullah și biciclistul se luptau pe șosea, însă era clar că inspectorul era învingător. Mijloacele lor de locomoție erau răsturnate lîngă ei, dar al doilea biciclist pedala acum mai repede, apropiindu-se de marginea podului.

Făcînd o rugăciune în gînd, m-am repezit spre un taxi, l-am obligat să frîneze, am depășit o mașină și am ajuns în spatele biciclistului. I-am lovit roata din spate și bicicleta a zburat, în timp ce el a căzut exact în fața noastră. Am frînat la maximum, iar șoferul s-a și repezit la el fără să-l mai lase să se ridice. Am sărit imediat de la volan și l-am aruncat pe tînăr în jeep. Aproape imediat Amin Abdullah și un polițist îl aduseră și pe celălalt.

Nici unul dintre ei nu era grav rănit. Erau zgîriați, zdrobiți, gîfîind de oboseală, însă nu le era frică. N-am văzut niciodată arestați atît de liniștiți ca acești fanatici curajoși, aroganți, brutali și fără inimă.

Circulația se oprise complet, cea mai mare parte a șoferilor se alăturase grupului de curioși care ne înconjurau. Din fericire, ne aflam la extremitatea podului — mult mai aproape decît îmi imaginam, lucru foarte bun pentru nervii mei — astfel că m-am dus în cafeneaua cea mai apropiată.

— Sînt oamenii dumitale — i-am spus eu lui Amin Abdullah.

El a telefonat șefului poliției din Cairo, iar șeful Marelui stat major și șeful poliției au sosit după cîteva minute cu o dubă și o escortă pentru a-i transporta pe cei doi la postul de poliție din Zamalek. I-am urmat în jeepul meu și am asistat la interogatoriul preliminar.

Totul a fost foarte simplu. Au mărturisit de la bun început că l-au ucis pe lordul Moyne. Făceau parte din organizația „Luptători pentru libertate din Israel” și au declarat că veniseră la Cairo special cu acest scop. Au declarat că regretă, deși nu

păreau, că l-au ucis pe caporalul Fuller, însă fuseseră constrânși să o facă deoarece acesta încercase să intervină. Au dat dovadă de un calm și de o siguranță impresionantă.

— Cine va trimis să comiteți această crimă ?

Au zîmbit, clătînînd din cap. Nici amenințările, nici promisiunile nu i-au făcut să ne dea vreo informație.

Interogatoriul preliminar putea fi considerat încheiat, însă aproape imediat a început o adevărată defilare a personalităților, care a continuat pînă noaptea tîrziu. Aproape toți cei care aveau o oarecare importanță, începînd cu șeful Marelui stat major și terminînd cu rabinul din Cairo, de la fostul electrician al regelui Faruk pînă la ministrul de interne, cu toții veniseră să-i vadă pe asasini. Era o curiozitate deplasată și am constatat cu o plăcere răutăcioasă că nu au putut obține de la ei nimic în plus față de ce obținuserăm noi de la bun început.

Pentru prima dată după atentat am avut timp să reflectez. Eram foarte deprimat, căci arestarea asasinilor nu constituia un succes. Succes ar fi fost dacă aș fi prevenit această crimă. Observînd strălucirea fanatică din ochii lor, mi-am amintit ce-mi spusese lordul Moyne despre idealști, gata să moară ca niște martiri pentru cauza lor și împotriva cărora nu se putea face nimic !

Faptele îi dădeau dreptate, dar nu era mai puțin adevărat că el însuși le crease o bună ocazie asasinilor. Dacă n-ar fi suspendat escorta și garda din fața casei...

Însă, așa cum arătau faptele, garda fusese probabil suspendată înainte de întoarcerea lui acasă. De ce nu fusesem anunțat ?

Cum nu mai aveam nimic de făcut, l-am chemat pe Amin Abdullah să reconstituim faptele. Cu ajutorul său am aflat ce se întîmplase.

— Lordul Moyne a suspendat garda imediat după micul dejun — îmi spuse el.

— Ce ? Atunci de ce dracu nu m-ați anunțat ?

— Pentru că nici eu nu știam. Am fost plecat în tot timpul dimineții.

— Cineva de la poliție ar fi trebuit s-o facă în locul dumneitale !

— Desigur, însă au aflat de suspendarea gărzii abia la orele 11,30.

— Cum e posibil așa ceva ? Garda n-a raportat pînă la ora aceea nimic ?

— Nu este în întregime greșeala ei. Garda trebuia să fie schimbată la ora 8, cînd lordul Moyne a concediat-o. Schimbul a sosit la ora 9,30. Cei doi șefi ai gărzii au considerat că era bine să se prezinte împreună la unitate.

— Și le-a trebuit două ore pentru treaba asta ?

— Cum au ajuns, li s-a dat imediat o nouă misiune. Cei de la comisariat m-ar fi anunțat numai la ora 13 că garda a fost suspendată, cînd mă duceam în control, deoarece eram plecat în oraș. Și-au zis că n-are să se întîmple nimic, că nu riscau nimic dacă nu mă anunțau imediat.

— Dumnezeule ! Ce fac cei de la comisariat ?

— Știți cît de greu merg lucrurile în administrația egipteană ! Cînd s-au hotărît să-mi telefoneze și să mă anunțe, lordul Moyne era deja mort.

După ce am reușit să înghit toate „explicațiile” acestea, Amin Abdullah mi-a dat cîteva amănunte despre atentat.

— Am ajuns la reședință la ora obișnuită, cu încă un inspector. Cînd am observat că garda nu este la intrare, m-am îngrozit. În timp ce parcam motocicletele, doi bicicliști au ieșit din grădină. Eram prea ocupat ca să-i opresc. Am auzit apoi un servitor sudanez strigînd „puneți mîna pe asasin”. Cei doi oameni erau prea departe ca să-i somez și să trag. M-am aruncat pe motocicletă și m-am repezit în urma lor. Restul îl cunoașteți.

Din alte surse am aflat și alte amănunte. Cei doi se ascuseră lîngă poartă. Cînd lordul Moyne a sosit acasă ei au ieșit

din ascunzătoare și l-au ciuruit cu rafale de automat. Caporalul Fuller a încercat fie să-i sară în ajutor lordului, fie să pună mîna pe asasini, dar aceștia l-au ucis și pe el. După aceasta au aruncat armele și au sărit pe biciclete.

E ușor de înțeles cum au aflat că locuința lordului nu mai era păzită. M-am gîndit și la o eventuală corupție în rîndul pa-zei, însă mi-am dat seama imediat că această supoziție nu avea nici un sens. Bicicleta constituia mijlocul de transport cel mai popular, mai ales pentru tinerii care treceau cu sutele prin Zamalek spre cartierul săracilor, Dokki, pe malul stîng al Nilului. Dacă aceștia trecuseră în mod regulat, de două sau de trei ori pe zi, pe Sharia ibn Zanki, nu au trezit nimănui nici o bănuială. Santinelele noastre, destul de neglijente, fără îndoială, nici nu-i remarcaseră.

Cei doi oameni nu se aflau pe listele celor cincizeci de membrii ai organizației Stern și ei au refuzat să ne furnizeze orice informație suplimentară. „Luptătorii pentru libertate din Israel” cîștigaseră o victorie sau, mai bine zis, comiseseră un asasinat odios. Declarațiile, evident sincere, făcute de conducătorii comunităților evreiești din Palestina, Egipt și Anglia dovedeau că părerea evreilor era că libertatea Israelului fusese mai mult întîrziată decît accelerată de politica antisionistă a guvernului englez de după război și eu personal înclin să le dau dreptate.

După ce am predat pe cei doi prizonieri poliției egiptene am considerat afacerea terminată pentru mine, însă mă înșelam.

În aceeași noapte fuseseră transportați la închisoarea comisariatului unde erau închiși criminalii primejdioși și de unde, pînă atunci, nu reușise nici o evadare. A doua zi am aflat că organizația Stern intenționa să-i elibereze. Informația provenea din aceeași sursă ca și cea care mă anunța de posibilitatea unui atentat și deci era demnă de încredere.

— Țineți-i pe prizonieri sub observație discretă, fără să atrageți însă atenția egiptenilor — mi s-a ordonat. — Dacă evadează, veți răspunde personal.

Eram sigur că organizația Stern nu va ataca închisoarea. Ea va încerca să-și atingă scopul prin corupție. Banii nu lipseau și în Egipt se găseau destui care să se vîndă. M-am folosit de toate pretextele ca să-i vizitez pe deținuți și să organizez o supraveghere permanentă în afara zidurilor închisorii.

Criminalii au fost judecați de un tribunal egiptean, iar la tribunal au fost aduși într-un camion atît de întesat de polițiști încît deținuții abia mai puteau respira. Alte șase camioane încărcate cu polițiști alcătuiau escorta. M-am alăturat și eu cu jeepul coloanei de mașini militare.

Procesul a fost foarte scurt și foarte concret. Cei doi au mărturisit fără nici o rețineră că l-au ucis pe lordul Moyne. Inspectorul Amin Abdullah a prezentat raportul, dar personal, din motive de securitate, nu am fost convocat ca martor. Condamnați la moarte, cei doi evrei nu au manifestat nici cea mai mică teamă.

Am fost din nou prevenit că organizația Stern voia să-i elibereze. Am convins autoritățile egiptene să-i transfere pe deținuți din închisoare în închisoare pînă în ziua execuției. Avîndu-se în vedere inviolabilitatea comisariatului, cererea mea poate părea bizară. Unica primejdie era coruperea pazei și, din acest motiv, transferurile frecvente constituiau singurul mijloc de a evita o astfel de posibilitate.

Am primit ordin să asist la execuție, treabă foarte puțin agreabilă pentru mine. Spînzurarea este un lucru îngrozitor, ultima indecență a unei lumi care n-a fost niciodată frumoasă dacă este privită sub masca respectabilității. Cu această ocazie singurii care au dat dovadă de demnitate au fost condamnații.

Au sosit cu capul sus, cu privirea mîndră, exact antiteza evreului slugarnic și fricos din caricaturi. Pe eșafod au intonat

imnul național israelian, „Hatikvah“. Nici unul din ei nu l-a sfârșit.

Cu aceasta însă, nu s-a terminat totul. Am aflat că organizația Stern voia să ridice corpurile. Am însoțit medicul care trebuia să constate moartea celor doi și am supravegheat înmormântarea. Poliția egipteană a păzit mormintele mai multe săptămâni în șir.

După cîte știu, nimeni în afară de cei doi evrei n-a fost pedepsit pentru moartea lordului Moyne. Inspectorul Amin Abdullah a fost avansat și decorat. Cu ocazia unei ceremonii de la Palatul Abdin a fost făcut sublocotenent, a primit o medalie britanică din partea ambasadorului nostru și crucea „Ordinul Nilului“ din partea unui reprezentant al regelui Faruk.

CIVIL

Între timp mi s-a cerut să renunț la uniformă și să iau în primire securitatea ambasadei engleze.

Trebuia să-mi iau în primire noul post în luna octombrie 1946, însă pentru aceasta aveam nevoie să obțin demobilizarea. Ministerul de Război și Ministerul de Externe au discutat situația mea timp de trei luni, presupun că mai mult problema soldei, fapt care a făcut ca transferul din armată în diplomatie să nu aibă loc oficial decît în luna februarie 1947. Dar, așa cum se întîmplă de obicei în asemenea cazuri, lucram de mult la ambasadă, toate problemele de transfer fiind doar o pură formalitate.

A fost deci necesar să-mi încep noua meserie pe cînd mai eram încă militar, iar prima mea sarcină a constituit-o organizarea apărării materiale a ambasadei după plecarea gărzii militare, ce urma să fie retrasă împreună cu trupele britanice. A trebuit să mă ocup de această chestiune împreună cu generalul Selim Zaki, șeful poliției din Cairo, și cu vechiul meu prieten, colonelul Wasfi, șeful gărzii de protecție.

Selim Zaki nici nu și-a ascuns măcar ironia cînd l-am anunțat despre numirea mea în această funcție.

— N-am crezut niciodată că trupele britanice vor pleca din Cairo — îmi spuse el. — Faptul că ați lepădat uniforma este o nouă manevră dibace din partea voastră. Nici nu s-ar putea spune că ați purtat-o prea mult. Presupun că și aici exercitați aceeași meserie !?

— De acum înainte — am răspuns eu pe un ton hotărât — sarcina mea este de a asigura securitatea personală a personalităților britanice și a bunurilor ce aparțin Regatului Unit, în mod special împotriva actelor de violență care ar putea surveni.

Acesta s-a înroșit, s-a enervat, apoi s-a înseninat.

— Foarte bine ! — făcu el. — Spuneți-mi ce doriți și vom vedea ce putem face.

Am întins un plan al ambasadei.

— După cum puteți vedea, nu-i ușor de apărat. Perimetrul ei este de aproximativ patru sute de metri. În față are un gard de fier foarte solid, în părți un zid suficient de înalt. Însă spre fluviu nu se află decât un parapet mic și oricine poate să-l sară. Pentru partea aceasta aș dori să ne fie afectată o gardă permanentă care să funcționeze zi și noapte.

— Cîți oameni ?

— Patru ar fi de ajuns, cu condiția să-mi fie trimiși mai mulți în cazuri de necesitate.

— De acord ! Mai doriți ceva ?

— Voi fi, de asemenea, șeful Biroului britanic din Orientul Apropiat, cu sediul la Cairo, și răspund de paza tuturor consulatelor din Egipt, însă aceasta nu are nici o legătură cu dumneavoastră. Aș dori, de asemenea, o escortă specială pentru ambador. Propun ca aceasta să fie compusă dintr-un ofițer și patru subofițeri.

— Vor fi suficienți pentru sir Roland Campbell — zise Selim Zaki zîbind pentru prima dată. — Pentru predecesorul său nu ar fi fost de ajuns o armată întreagă.

Lordul Killearn, care împreună cu sir Miles Lampson comandase tancurile cu ocazia ultimatumului din 4 februarie 1942,

tocmai plecase în Anglia cu titlul de „omul cel mai urât în Egipt“.

Toți polițiștii proveneau din garda de protecție și erau aleși de colonelul Wasfi. Pentru a fi oarecum folositoare, garda trebuia să patruleze în interiorul perimetrului, însă nu-i lăsam pe polițiști să se apropie de clădirile în care se aflau documente sau aparatură secretă. Vechiul proverb „paza bună trece primejdia rea“ era lozinca mea.

Între timp am recrutat și organizat o mică grupă de paznici de origine britanică. Am reușit să angajez o jumătate de duzină din foștii mei subordonați, care urmau să fie demobilizați, și l-am numit șef pe sergentul major Jack Ewen. Pe ceilalți i-am ales din rândul englezilor și maltezilor din Cairo. Ministerul mai trimisese câțiva paznici din Anglia, printre care și câțiva polițiști care lucraseră în Palestina. Am organizat astfel un mic grup de „tehnicieni civili“. Datorită faptului că trebuia să organizăm și paza consulatelor din Alexandria, Port Said și Suez, acest grup nu constituia o forță prea mare.

Am însărcinat patru dintre paznici să patruleze în permanență în jurul ambasadei împreună cu polițiștii egipteni (și să-i verifice pe aceștia dacă nu dormeau în timpul serviciului). Am numit un bun țințaș, cu oarecare experiență în poliție, ca gardă personală a ambasadorului. Cu consimțământul Ministerului de Externe și al guvernului egiptean, mi-am procurat o cantitate de arme de la autoritățile militare — revolvere și automate — având astfel un mic arsenal în incinta ambasadei. După căderea nopții, paznicii purtau automate.

Trebuia să asigur protecția tuturor persoanelor și bunurilor britanice, a întregii colonii engleze din Egipt, sarcină ce revenea înaintea Consulatului general.

Aceasta însemna că eu trebuia să mențin un sistem de legături cu toate consulatele din afara orașului Cairo, să mă ocup de reprezentanțele britanice, de școli și de celelalte instituții, să le previn în caz de primejdie, să le sfătuiesc ce să facă. BOAC și

celelalte companii aeriene cereau avizul meu pentru a permite sau nu pasagerilor în tranzit să iasă din perimetrul aerodromului, unde se găseau, oarecum, în siguranță.

Ministerul de Externe a recunoscut importanța rolului meu și mi s-a acordat rangul de secretar II (am fost avansat prim-secretar în 1951), grad foarte înalt pentru cineva care nu lucrase pînă atunci în diplomatie. Guvernul egiptean, indignat de avansarea mea, a început să-mi acorde atenție. Circulau diferite legende în legătură cu mine, fiind considerat „omul-mister” al guvernului britanic.

Egiptenii aveau dreptate cînd bănuiau că nu fusesem numit în ambasadă numai datorită experienței mele în „paza demnitarilor” ci și datorită faptului că cunoșteam bine țara și aveam numeroase legături în domeniul informațiilor. După terminarea războiului cu Germania, activitatea mea de contraspionaj se orientase în special spre domeniul politic, iar Ministerul de Război trimitea rapoartele mele la Ministerul de Externe, așa că transferul a însemnat punerea de acord a statutului meu cu ceea ce eram de fapt. Mai mult decît atît, îndeplineam sarcinile cu aceeași rețea.

După acordul Sidki-Bevin, din octombrie 1946, speram că vom intra într-o perioadă calmă, cel puțin în ceea ce privea relațiile anglo-egiptene, deși Egiptul putea fi cuprins în orice moment de revoluție. Totuși, acordul n-a fost niciodată ratificat datorită neînțelegerilor în legătură cu Sudanul, iar guvernul lui Sidki Pașa a căzut datorită acestor disensiuni. Străzile au răsunat din nou de amenințări împotriva englezilor. Noul prim-ministru, Nokrași Pașa, a întrerupt negocierile cu Londra cîteva săptămîni mai tîrziu, iar relațiile între cele două țări s-au înrăutățit.

Partidul Wafd se afla în opoziție, iar șeful lui, Nahas Pașa, agita spiritele contra guvernului. La 12 februarie 1947 — la sărbătoarea Mouled el-Nabi, aniversarea profetului — Nahas Pașa a rostit un discurs incendiar împotriva adversarilor săi. S-au produs ciocniri pe străzi. Mi-am pus turbanul și am ieșit

să văd care era temperatura mulțimii. O masă mare de oameni agresivi și urlând umplea Sharia Soliman Pașa, una din arterele principale ale orașului Cairo.

Ca de obicei, primele victime au fost vitrinele, iar apoi luptele nu se mai dădeau pentru motive politice, ci pentru a obține o parte din pradă. Patrurile lui Selim Zaki, șeful poliției, încercau să împrăștie lumea cu lovituri de măciucă. Eu m-am trezit într-un mic grup de pungași care a fost încercuit de o patrulă. Dacă m-aș fi legitimat, asta mi-ar fi dat drumul, însă mulțimea m-ar fi linșat. Am fost dus la poliție împreună cu ceilalți și acolo l-am convins pe un ofițer neîncrezător să transmită un mesaj lui Selim Zaki. Acesta m-a chemat la el.

— Credeam că nu te mai ocupi de munca informativă, maior Sansom — îmi zise el. — E o comportare cam stranie pentru un diplomat.

— Nu fac încă parte din corpul diplomatic! — i-am replicat eu.

— Aha! Lucrați însă la ambasadă de vreo trei sau patru luni. O știu pentru că v-am și ajutat — îmi spuse el pe un ton sarcastic.

— N-am fost încă demobilizat — m-am încăpăținat eu, furios că-i dădusem prilejul să râdă de mine.

Demobilizarea mea a avut loc cinci zile mai târziu și am intrat astfel în mod oficial în corpul diplomatic.

A doua zi am plecat la Alexandria, unde am predat — la 9 februarie 1947 — cazarma Mustafa Pașa, pe care o ocupasem o perioadă lungă de timp. În sfârșit, am predat și faimoasa cazarmă Kasr el-Nil, la 28 martie. Totul a fost făcut prea târziu și nu am primit în schimb nici un semn de recunoștință. Mulțimea ne privea cu ochi răi.

La 6 mai am fost invitat la o recepție dată la Palatul Abdin de către regele Faruk, cu ocazia celei de-a unsprezecea aniversări a domniei sale. Orașul Cairo era iluminat de sărbătoare,

populația era veselă. Tocmai îmi potriveam cravata albă, când a sunat telefonul.

— Maiorul Sansom ?

— La telefon.

— Aici căpitanul Murad Effat. Cinematograful Metro a sărit în aer. Probabil că printre uciși și răniți să fie și englezi.

— Mulțumesc, vin numaidecît.

Era a treia diversiune împotriva unui cinematograf de la începutul anului. Metro, cel mai mare cinematograf din Cairo, se afla pe bulevardul Sharia Soliman Pașa. O mulțime de oameni se îngrămădiseră, împiedicînd mașinile pompierilor și ambulantele să se apropie, blocau intrările, în timp ce oamenii ce se aflau în interior se luptau cu disperare să se salveze.

Am parcat mașina pe o stradă laterală și am încercat să-mi fac drum. Nu eram singurul cu cravată albă și frac. Mai mulți ofițeri superiori de poliție au fost anunțați de această diversiune în timp ce se pregăteau să meargă la recepție. Am luat hotărîrea să ne facem drum cu toții, am fost îmbrînciți, trîniți și chiar călcați în picioare, însă am reușit să ajungem la locul diversiunii. Pompierii și infirmierii s-au strecurat împreună cu noi și au reușit să localizeze focul.

Am ajuns cam la douăzeci de minute după explozie. Patru egipteni au fost uciși și treizeci și opt răniți, printre care și Hussein Sobhi Bey, adjunct al șefului poliției din Cairo. Un singur englez, funcționar la Ministerul de Război egiptean, fusese atins, însă nu avea răni grave. Am discutat cu el, m-am asigurat că e bine îngrijit și m-am dus împreună cu ceilalți polițiști la locul exploziei. Directorul cinematografului, nervos, foarte tulburat, încerca să dea semnalmente unui om pe care-l văzuse ieșind în fugă cu cinci minute înainte de explozie. Selim Zaki a sosit chiar în clipa aceea și s-a încruntat când a dat cu ochii de mine.

— Maior Sansom, nu aveți nici un drept să vă amestecați aici ! — strigă el.

— Un englez a fost rănit. Are nevoie de protecția mea ! — am replicat eu.

— Protejați-l, însă lăsați ofițerii mei să se ocupe de anchetă.

Era furios că nu putuse să prevină atentatul și îngrozit că propriul său adjunct fusese rănit. M-am retras fără să mai adaug ceva, căci avea dreptate, n-aveam nici un drept să particip la anchetă.

M-am dus la recepția de la Palatul Abdin, unde știrea despre diversiune nu prea fusese luată în considerație, deși putea constitui un avertisment pentru regele Faruk. Prin intermediul unor informatori au fost arestați doi studenți, membri ai „Fraților musulmani”, și condamnați la închisoare pe viață.

Retragerea trupelor engleze din Cairo și din Delta Nilului în loc să liniștească spiritele a dat curaj agitatorilor antibritanici care se simțeau acum mai puțin în primejdie. Premierul Nokrasi Pașa, luând în considerare numai opinia publică, a trimis în luna august a anului 1947 o notă Consiliului de Securitate prin care cerea retragerea totală a trupelor britanice din Egipt și să se pună capăt regimului colonial din Sudan.

În anul respectiv, Ramazanul, luna de post la egipteni, a început în iulie. Am propus lui Selim Zaki să fie sfătuiți toți cetățenii britanici să nu frecventeze cartierele periferice.

— Excelentă idee ! — îmi răspunse el. — La ce cartiere vă referiți ?

I-am arătat o hartă a orașului unde indicasem locurile mai periculoase.

— Iată-le ! — i-am spus eu. — Vreți să mai adăugați ceva ? El făcu un gest, înconjurând întregul oraș Cairo.

— Știu ! — i-am răspuns. — Ați putea indica întreg Egiptul.

— Tot Orientul Mijlociu — ripostă el.

— Totuși, un număr de cetățeni britanici au hotărât să rămână în această zonă geografică. Datoria mea e să îi apăr, dacă pot !

— E și datoria mea — spuse el zâmbind, căci, în ciuda defectelor sale, avea simțul răspunderii.

Imi mai indică două sau trei cartiere.

— Voi trimite o circulară tuturor englezilor aflați la Cairo — l-am asigurat la plecare.

— Voi participa și eu la cheltuieli — a reluat el. — Aș vrea și eu niște exemplare pentru a le trimite și celorlalți europeni. „Frații musulmani” nu cer pașaportul albilor, îi consideră pe toți englezi.

DUȘMANI DIN INTERIOR

Este evident că nu pot vorbi nimic despre problemele interne ale ambasadei, însă, într-o mică colectivitate ca cea de la Cairo, anumite incidente nu pot rămâne secrete. De altfel, dacă în aceste incidente interveneau și autoritățile egiptene, secretul devenea public.

Una din sarcinile mele era să împiedic scurgerea de informații.

— Primejdia scurgerii informațiilor se datorează neglijenței — mi-a spus unul din superiorii mei când am primit această funcție. — Aveți grijă să nu fie lăsate la întâmplare documentele secrete. Tot personalul a fost verificat, așa că nu aveți de ce să vă temeți din partea lui.

Am fost îngrozit. După ce lucrasem atît de mult timp cu trădători, unii din ei funcționari la alte ambasade, care, la rîndul lor, fuseseră „verificați cu grijă”, îi consideram pe noii mei colegi drept trădători de profesie. Interlocutorul se pare că a citit acest gînd pe fața mea, căci s-a grăbit să adauge :

— Desigur, dacă comportarea cuiva vă dă de bănuît, trebuie să faceți o anchetă, oricît de neplăcut ar fi acest lucru.

Am admirat în tăcere naivitatea lui : „să aștepți bănuielile și apoi să acționezi !“

După ce petrecusem ani întregi încercând să străpung mijloacele de apărare ale altora, mă întrebam acum cum trebuie să mă apăr, aflându-mă de cealaltă parte a baricadei. Elementul cel mai vulnerabil, m-am gândit eu, sînt stenodactilografele recent sosite din Anglia. În acel moment era lucru știut că Ministerul de Externe nu avea personal feminin de carieră, astfel că erau trimise în străinătate, în mod provizoriu, tinere care, în majoritate, doreau înainte de toate să se distreze. În comparație cu austeritatea care domnea în Anglia, în acea perioadă Egiptul era țara plăcerilor. Prăvăliile erau pline cu tot felul de produse și cu bani se putea obține orice. Cea mai delicată problemă era că personalul ambasadei era prost plătit. Dintr-un motiv pe care nu l-am studiat prea mult, misiunile diplomatice compensau acest lucru permițînd funcționarilor să cumpere alcool fără a plăti taxe vamale. Oricine putea să se îmbete la orice oră din zi sau din noapte și unii socoteau acest lucru o ocazie prea frumoasă ca s-o scape. Nu știu dacă această metodă a îmbunătățit activitatea ambasadei, însă, în orice caz, nu era de natură să asigure secretele din ambasadă.

Unele din tinerele stenodactilografe aveau mulți prieteni și au descoperit repede că tinerii egipteni bogați nu erau atît de exigenți ca europenii. Chiar și celor care ne urau le făcea plăcere să iasă în lume cu o englezoaică blondă. Astfel, stenodactilografele au putut constata că puteau petrece o seară în cel mai frumos local, cu icre negre și șampanie, lăsîndu-l în schimb pe admirator să le țină de mîna în public. Unele dintre ele însă ar fi plătit mai degrabă aceste seri povestind bîrfelile de la ambasadă decît să dea un sărut la despărțire.

Nu există o limită prea precisă între flecăreală și informații, de aceea am supravegheat îndeaproape viața socială a acestor tinere. Nu era prea greu, nu numai datorită faptului că îmi păstrasem toate „relațiile“, ci și pentru că orice apariție în public a unei funcționare de la ambasadă cu un egiptean dădea loc la multe comentarii. Cred că nu se simțeau deloc suprave-

gheate. Una din ele probabil că se mai întreabă și acum de ce a fost atît de brusc trimisă înapoi în Anglia. A avut ghinionul să se împrietenească cu un tînăr ofițer egiptean pe care îl aveam în atenție și căruia, după ce băuse prea multă șampanie, îi povestise despre munca ei de la ambasadă. Am trimis-o în Anglia înainte ca lucrurile să fi mers mai departe.

În total au fost trimise în țară trei fete. De fapt, nici una nu furnizase secrete importante. Una din ele nu făcuse altceva decît o plimbare în costum de baie de la locuința ei din Zamalek pînă la ștrandul de la Gezira Sporting Club, dar acest fapt era cît pe ce să provoace, în același timp, o adevărată răscoală și un incident diplomatic. Chiar a doua zi a fost dusă, bine înfolfolită, la aerodrom.

Un tînăr funcționar îmi atrăsese atenția, deoarece părea să facă cheltuieli prea mari pentru posibilitățile sale. Acest fapt nu mai constituie un secret, deoarece a fost povestit în presa egipteană.

Pimples („plin de coșuri“), cum l-am botezat eu, era un tînăr destul de respingător, mare afemeiat, foarte libertin, fiind nemat la ambasadă în nenumărate rînduri pentru indisciplina în urma plîngerilor mai multor fete. Nici una din ele nu voia să aibă legături cu el și nu avea nici un prieten. Am îmbrăcat vechiul meu costum egiptean și l-am urmărit de mai multe ori. De fiecare dată plimbările lui se terminau la un bordel. Deodată a fost văzut cu o prietenă, o femeie măritată, foarte frumoasă. Cuplul a devenit foarte cunoscut în lumea petrecăreților. Toată lumea se mira de interesul pe care îl manifesta această femeie pentru un tînăr atît de respingător. Eu am început să-i supraveghez îndeaproape pe amîndoi. Am constatat foarte repede că cheltuiau mult mai mult decît cîștiga Pimples. Ar fi putut să contribuie și ea cu bani de la soțul ei, însă am renunțat la această idee cînd am aflat că el i-a cumpărat un colier foarte scump. Ea a început să poarte bijuterii noi, pe care nu i le mai văzusem și care păreau să constituie baza atașamentului ei față de Pimples.

M-am gândit imediat că vindea secretele ambasadei, însă cercetările mele în această direcție n-au dat nici un rezultat. Nu i-am mai stabilit nici o altă legătură în afară de această femeie. La ambasadă nu avea acces la documente secrete.

Pimples era funcționar la contabilitate. Nu făcusem nici un pas în soluționarea acestui caz, când un informator mă anunță că Pimples vrea să spele putina. Voia să plece a doua zi cu avionul de Bagdad. M-am dus la aeroport, însoțit de un ofițer de poliție, și l-am găsit în sala de așteptare. După prima surpriză, acesta a fost foarte violent și numai cu forța am putut să-l readuc la ambasadă. Aici el m-a anunțat că vrea să demisioneze.

— Îmi dați voie să plec? — mă întrebă el.

Am încercat să câștig timp vorbindu-i de obligațiile ce-i reveneau în urma semnării contractului și de necesitatea unui preaviz. El spuse că vrea să plece imediat și mă acuză că-l rețin cu forța. Avea totuși aerul unui om încolțit. I-am răspuns că iau riscul asupra mea și că-l rețin în interesul securității statului. A avut un adevărat rîs isteric.

— Deci, mă luați drept spion? — exclamă el.

Am văzut ușurarea din ochii lui și am înțeles imediat că de prost fusesem. Din deformare profesională nu-mi imaginasem că Pimples ar fi putut câștiga bani și prin alte mijloace decît vînzînd secrete. El era funcționar la contabilitate și verificarea anuală a cheltuielilor trebuia să aibă loc peste cîteva zile. Totul devenise foarte simplu.

— Nu cred că sînteți un spion, — i-am spus eu — însă sînt și alte mijloace de a acționa împotriva statului. Vă voi reține pînă la verificarea cheltuielilor ambasadei.

Nu era decît un bluf, însă a reușit. Pimples a capitulat. Cu ajutorul său am descoperit că delapidase sume considerabile. Cea mai mare parte a banilor servise la cumpărarea de bijuterii. Se înțelesese cu concubina lui să se întâlnească la Bagdad, unde din vînzarea bijuteriilor și-ar fi putut asigura o existență onorabilă. Cel puțin așa credea Pimples. Femeia părăsise deja ora-

șul Cairo, însă nu plecase la Bagdad, deși a avut grijă să ia cu ea și bijuteriile.

— Ce se va întâmpla cu mine? — întreba el.

A fost dat afară și trimis în Anglia, unde cred că a fost tratat așa cum merita.

În diplomatie, securitatea este foarte grea, deoarece diplomații își acordă ajutor reciproc și mai există și convingerea că un diplomat nu poate trăda. Am discutat această problemă cu șeful meu direct de la ambasadă.

— Eforturile pentru a împiedica vinderea documentelor secrete mi se pare că sînt îndreptate foarte puțin înspre oamenii care le dețin — am spus eu. — Supraveghem cu foarte multă grijă pe omul de serviciu care spală parchetul, deși el n-a văzut niciodată un document secret și nici n-ar fi probabil capabil să-și dea seama care anume din acestea este secret. În schimb, eu sau dumneata, care avem acces la documentele cele mai secrete, scăpăm aproape de orice control. Dacă unul din noi este trădător, poate face acest lucru pînă va fi scos la pensie.

— Dumneata, Sammy, se poate! — îmi spuse el. — Însă eu sînt sigur că n-aș scăpa de ochiul dumatile.

I-am mulțumit pentru compliment și am dat din cap.

Curînd acesta a fost înlocuit cu nemernicul Donald Maclean.

Nu pot spune prea multe lucruri despre activitatea lui Maclean la ambasada din Egipt, însă conduita sa în afara serviciului constituia la acea dată un scandal public.

A fost numit la ambasada din Cairo la sfîrșitul anului 1948 și la început a făcut o impresie excelentă. Era numit în locul lui Richard Speaght, ca director al securității interne, și manifesta un interes deosebit păstrării documentelor secrete, preocupare care mi-a plăcut. A trebuit, totuși, să-mi schimb curînd părerea. Am avut cîteva neînțelegeri pe care le-am raportat unei autorități superioare și care urma să-i amintească că trebuie să se conformeze regulamentului ca oricare altul. Acum sînt sigur că timp de un an și jumătate cît a lucrat la ambasadă și unde, da-

torită funcției sale, avea acces la documentele secrete, Maclean ar fi putut ieși de câte ori ar fi dorit cu o servietă plină cu asemenea documente.

Puțin timp după sosirea lui, una din tinerele funcționare s-a împrietenit cu un personaj foarte puțin recomandabil. Am remarcat că purta aproape tot timpul o poșetă mare, demodată, care contrasta cu eleganța ei.

I-am împărtășit aceste bănuieli lui Maclean.

— Cred că ar fi bine să facem controale periodice la ieșirea din ambasadă. Am putea ruga fiecare fată să-și deschidă poșeta...

— Ar fi foarte jignitor — îmi răspunse el cu convingere. — Nici o fată n-ar accepta și eu nu le-aș putea reproșa nimic. Mă surprinde această idee din partea dumatăle.

— Astfel de controale se fac și la vamă și nimeni nu le-a socotit vreodată jignitoare — am replicat. — De asemenea, sînt percheziționați și minerii ca să nu coboare în mină cu chibrituri la ei.

— Atît timp cît voi fi director al serviciului de securitate interioară nu se vor face astfel de controale — mi-a răspuns categoric.

Oricare altul în locul lui, probabil că mi-ar fi răspuns la fel. Mi-am adus aminte de incident citind dezbatările privind cazul Vassall. Acesta scotea documentele secrete camuflate în ziare sau reviste. Un control la ieșire l-ar fi putut surprinde, remarca tribunalul, totuși, se considera că o asemenea măsură era inacceptabilă, deci impracticabilă. Este, evident, o prostie. Mai tîrziu, din curiozitate, am întrebat diferiți membri ai ambasadei, de diverse ranguri, cum ar fi reacționat la astfel de controale. Nici unul dintre ei nu s-ar fi simțit jignit.

Maclean locuia la Zamalek în apropierea locuinței mele și soția sa, Melinda, de origine americană, s-a împrietenit cu a mea. Aceasta dădea dovadă de neliniște și a mărturisit că era îngrijorată din cauza lui Donald.

Adevărul e că se îmbăta foarte des și atunci devenea certăreț și brutal. L-am văzut prima dată în starea aceasta pe cînd eram invitat la el. Melinda m-a scos repede din apartament ca să nu fiu aruncat de el afară. Astfel de incidente nu puteau fi trecute cu vederea. Toți servitorii noștri erau egipteni și gata să bîrfească. Într-o zi Maclean a venit beat la o recepție diplomatică, unde a dat naștere unui mare scandal. Curînd a început să bea și la birou.

Mă afluam într-o mare încurcătură. Asemenea stare de lucruri trebuia s-o rezolve tocmăi el ! Anunțasem autoritățile superioare și pe urmă m-am hotărît să mă adresez Melindei.

— Înainte cum se comporta ? — am întrebat-o.

A șovăit, însă dorința de a-și ajuta soțul a făcut-o să vorbească.

— La fel, de cînd îl cunosc.

Acest lucru m-a surprins. Îl cunoscuse înainte de război, cînd el era secretar la ambasada engleză de la Paris. Zece ani mai tîrziu, relativ tînăr, la treizeci și cinci de ani, era consilier și soția sa susținea că făcuse tot timpul beții și comisese diferite acte de violență.

— Nimeni n-a observat aceasta la Washington ? — am mai întrebat-o eu.

— Observat ? Toată lumea știa ! Cînd Donald se îmbăta făcea totdeauna scandal.

Nu-mi venea să cred, însă am aflat mai tîrziu că spunea adevărul. Îmi părea imposibil ca un om cu asemenea obiceiuri să fie atît de repede avansat, mai ales în diplomatie. Însă aveam să descopăr și alte lucruri.

Într-o zi, un grup de înalți funcționari ai ambasadei 'au închiriat o șalupă ca să facă o excursie pe Nil. Din grup făceau parte Lees Mayall, prim-secretar, și Maclean. Donald Maclean s-a îmbătat și a devenit violent. Aproape că și-a strangulat soția și a atacat un egiptean. Lees Mayall a încercat să-l calmeze pe nebun, însă acesta s-a repezit la el. S-au prăbușit amîndoi și

Mayall a trebuit să fie transportat la spital cu o fractură a piciorului.

Maclean n-a apărut câteva zile pe la ambasadă și aveam convingerea fermă că va fi rechemat la Londra. Spre marea mea stupefacție, incidentul a fost mușamalizat, constituind însă timp de mai multe săptămîni subiectul de bîrfă nu numai a corpului diplomatic, ci a întregului Cairo. Nu am înțeles de ce guvernul egiptean, care cunoștea această stare de lucruri, nu ceruse rechemarea lui !

Departee de a se liniști, Maclean începuse să bea și mai mult și mă gîndeam că nu va trece mult timp pînă ce corpul diplomatic îl va expulza. Am crezut că venise momentul cînd, într-o zi, pe cînd jucam biliard la Gezira Sporting Club, Melinda, cu lacrimi în ochi, a venit să mă anunțe că Donald plecase beat mort de acasă și nu mai dăduse nici un semn de viață. Nu avea nici o idee unde ar putea fi.

Nici eu nu știam nimic. Mi-a venit, totuși, o idee. Cînd un diplomat pleca în concediu avea obiceiul să lase cheia apartamentului la un coleg pentru ca acesta să aibă grijă de casă. Am întreat-o pe Melinda dacă nu le lăsase cineva cheia de la apartament.

— Ba da — îmi răspunse ea, pronunțînd numele unui diplomat american. — I-a dat cheia lui Donald acum câteva zile. Apartamentul se afla acolo — zise ea, arătîndu-mi o clădire ce se vedea peste gardul viu al clubului.

— Poate că este acolo — am răspuns eu. — Vreți să mă duc să văd dacă nu cumva îl găsesc ?

— Vă rog !

Nu-mi făcea nici o plăcere, deoarece dacă-l găseam era cu siguranță beat și greu se putea discuta cu el. Am sunat la ușă. Nici un răspuns. Am crezut că nu se află nimeni în apartament, însă, ascultînd cu atenție, am auzit un sforăit.

Am sunat din nou, am bătut cu putere în ușă și am strigat numele meu și al lui Maclean. Am auzit în sfîrșit pe cineva apro-

piindu-se cu pași nesiguri de ușă. Ușa s-a deschis brusc. L-am văzut pe Maclean beat turtă și complet gol. M-a privit un moment, a mormăit o obscenitate și a încercat să-mi tragă un pumn între ochi. M-am descurcat destul de ușor. L-am împins înăuntru, am intrat după el și am închis repede ușa în urma mea.

Apartamentul arăta ca după un bombardament. Cioburi de sticlă peste tot, mobilele erau sfărâmate, perdelele smulse, scaunele răsturnate. În mijlocul camerei, întins pe pat, se afla un alt om, sforăind, cu fața desfigurată de băutură și la fel de gol ca și Maclean. L-am recunoscut imediat, era un celebru ziarist englez, homosexual notoriu. Când am intrat s-a oprit din sforăit, dar nu s-a trezit.

— Ce dracu cauți aici? — m-a întrebat Maclean pe un ton amenințător.

— Nimic în plus! — i-am răspuns, și am ieșit.

Un incident ca acesta nu putea trece neobservat într-un oraș cum e Cairo și diferite versiuni au fost publicate chiar și în presă. M-am reîntors la Melinda și i-am povestit ce am văzut. A fost șocată, dar nu era deloc surprinsă.

— Bănuiam eu că s-a dus cu un bărbat — mărturisi ea.

— Deci, nu este prima dată? — am întrebat-o.

— Nu. Donald nu este un adevărat homosexual, vreau să spun că este heterosexual, însă simte nevoia să se umilească uneori în felul acesta.

— Știe cineva de acest lucru?

— La Cairo cred că nu. Aici s-a comportat, în general, bine. Însă acest fapt era cunoscut la ambasada de la Washington și i s-a repetat în mai multe rânduri să fie mai discret.

Doamne! m-am mirat eu în sinea mea. Oare nu se știe că tendința de homosexualitate îl expune pe om la șantaj și îl face suspect din punct de vedere a încrederii ce se poate avea în el?! Tot ce au găsit să facă a fost să-l avanseze consilier!

Deși acționasem în particular, la cererea Melindei, nu am trecut cu vederea acest lucru și am raportat totul superiorilor.

Hotărisem să cercetez lucrurile mai de aproape dacă nu va fi rechemat la Londra.

A fost rechemat după patruzeci și opt de ore. A fost imbarcat într-un avion și în loc să fie dat afară din serviciu i s-au dat șase luni de concediu, după care a fost numit director al Departamentului american din Ministerul de Externe. A rămas în acest post pînă în momentul cînd a fugit în Rusia ca să nu fie arestat. S-a aflat mai tîrziu că furnizase informații rușilor de la începutul carierei sale diplomatice !

Observația pe care o făcusem lui Richard Speaght, era realistă ! În vreme ce eu mă gîndeam să controlez poșetele dactilografelor, șeful meu transmitea sovieticilor toate secretele.

Maclean nu întîmpinase nici o dificultate în transmiterea informațiilor. Putea s-o facă la Gezira Sporting Club, unde se înîlneau diplomați de toate naționalitățile, sau chiar să le trimită prin poștă. Dacă n-a fost prea discret în ceea ce privește viața s-a particulară, în schimb nu l-am auzit niciodată, beat sau treaz, să fi pronunțat vreun cuvînt procomunist.

Dacă ar fi să o credem pe Melinda, și e greu să nu fim de aceeași părere cu ea, Maclean a fost recrutat la Washington sau la Paris, înainte de război.

În orice caz, ar fi trebuit să fie dat afară după incidentul de pe șalupă și cel puțin rechemat după scenele pe care le făcea la beție în Cairo. Nici astăzi nu-mi explic de ce nu s-au luat aceste măsuri elementare. Totuși, aceste întîmplări nefericite n-aveau nici o legătură cu politica internă a Angliei. Aveam un guvern care lupta pentru dispariția celor ca Maclean, iar puțin timp după acesta au venit la putere conservatorii. Cei doi secretari pentru afacerile externe, Herbert Morrison și Macmillan, au schimbat acest sistem care dăduse rezultate dezastruoase. Amîndoi au declarat că vor fi luate măsuri de securitate mai stricte, care vor afecta libertatea individului, tradițională în Anglia. În urma cazului Burgess-Maclean, amîndoi au afirmat că sistemul se îmbunătățise. Macmillan a anunțat cu mîndrie în Camera Co-

munelor că fusese introdus „controlul pozitiv”. Cazul Vasall a demonstrat însă slaba lui eficacitate.

Nici un sistem de securitate nu este perfect. Lucrul cel mai iritant e că guvernul englez a declarat că o țară liberă nu poate să aibă unul mai bun decât al nostru.

★

La 22 iulie 1952 m-am dus la cabaretul Romance, situat pe colina Alexandriei. Prințesa Faiza, cea mai frumoasă din surorile lui Faruk, se afla acolo împreună cu secretarul ambasadorului american, pe nume Simpson. În timp ce aceștia dansau, am fost chemat la telefon. Pangalos, unul din informatorii mei, mă anunța că acțiunea a fost declanșată.

Am alergat la ambasadă. La ora șapte mai eram încă acolo când mi s-a telefonat de la ambasada americană, care dorea să știe dacă sîntem la curent cu începutul revoluției.

— Ascultați postul de radio Cairo — le-am spus eu.

Ofițerii liberi efectuau prima lor emisiune.

„Către poporul egiptean. În aceste momente Egiptul a ieșit din perioada cea mai sumbră a istoriei sale...”

Vocea îmi era cunoscută. Era cea a vechiului meu adversar, Anwar el-Sadati, devenit prim-ministru al noului guvern.

Am ieșit să fac o plimbare pe colină. Pe străzi se aflau mii de oameni, însă nici un semn de dezordine. Panica domnea însă la palatul Ras el-Tin. Aceasta s-a transformat în disperare când s-a aflat că englezii nu vor interveni. Faruk își datorează viața numai generalului Naguib, care i-a permis să plece în liniște. Singurele lovituri de tun au fost trase în număr de douăzeci și una, când regele urca la bordul yachtului său. Revoluția s-a făcut fără să se verse, practic, nici o picătură de sînge.

Totuși, au avut loc arestări și cîteva capete au căzut. Unul din primele nume înscrise pe lista proscrișilor a fost acela al vechiului meu prieten, colonelul Wasfi, a cărui unică crimă era că fusese șeful gărzii de protecție, fapt suficient pentru a fi condam-

nat la moarte. S-a refugiat la ambasada britanică și a cerut azil politic. El dorea să fie transportat la Port Said într-o mașină a ambasadei, ca de acolo să plece cu unul din avioanele noastre în Cipru sau Aden.

Am pledat foarte mult pentru soarta acestui om, care, fără să-și trădeze țara, ne adusesse atât de multe servicii. Însă hotărîrea Ministerului de Externe era să-l lăsăm în voia soartei.

Mi s-a răspuns că nu putem să plecăm pe picior greșit în relațiile noastre cu noul regim, nu putem să ne asumăm acest risc numai de dragul de-a salva un polițai.

A trebuit să-i transmit acest lucru. S-a întors acasă și s-a sinucis.

Mă întrebam cît voi mai rămîne în această țară, deși nu credeam că sînt expus primejdiei de a muri în mod violent. Mă înșelam însă, căci am fost atacat o dată de poliție și am avut un noroc extraordinar că am scăpat cu viață. Am reușit să plec, în cele din urmă, din Egipt, țara în care m-am născut și pe care aș vizita-o cu plăcere dacă aș mai avea ocazia.

CUPRINS

	Pag.
<i>Din partea redacției</i>	3
Primul meu spion	7
Agent dublu	23
Informații, vă rog!	31
Cazul generalului fugar	43
Misiuni și... misiuni	63
Criza	79
Cazul Eppler	89
Grijă și pază	113
Asasinarea lordului Moyne	119
Civil	137
Dușmani din interior	145
